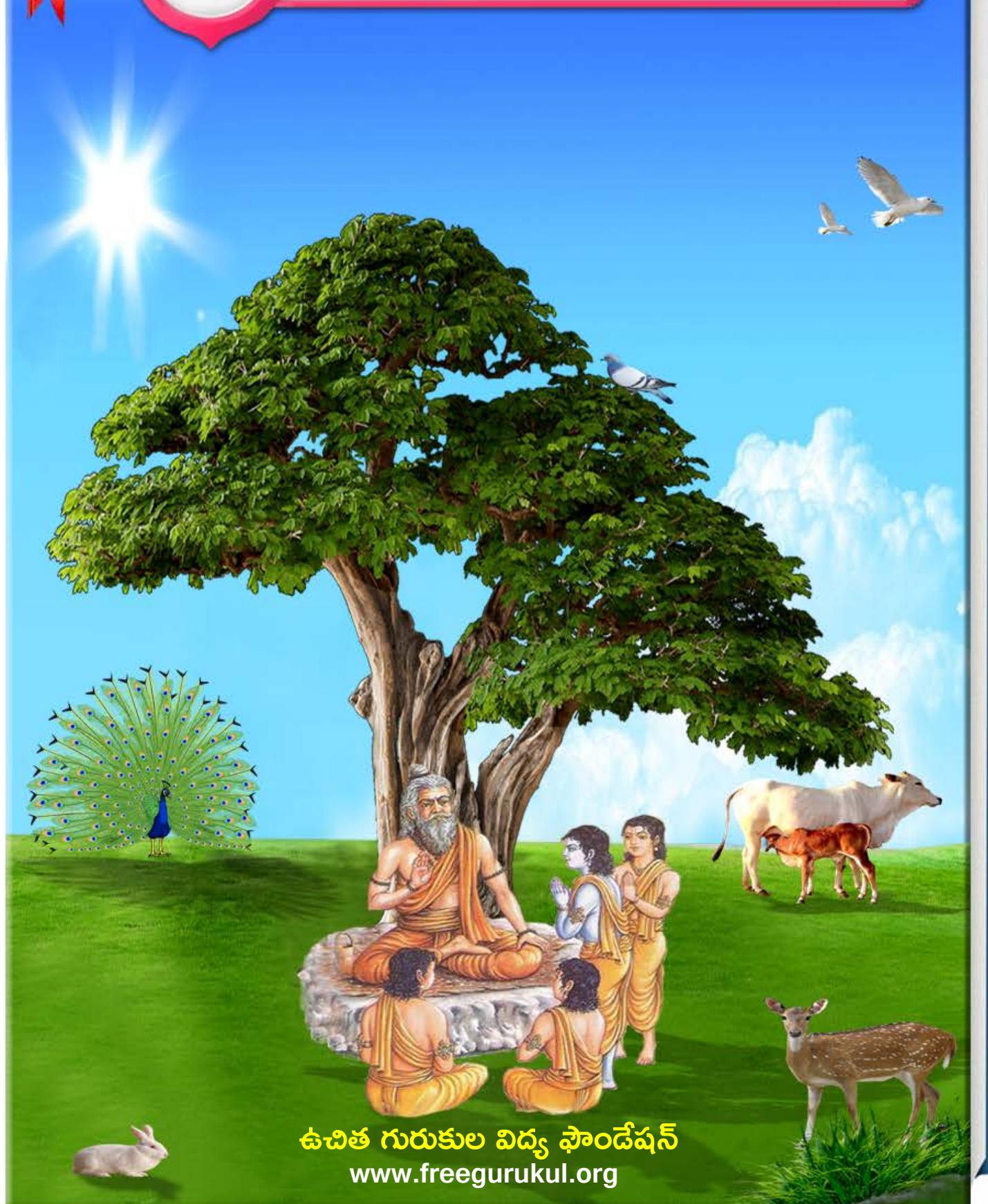

వేదములు

శ్రీదేవిసూక్త పరమార్ಥము

ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేష్టన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దిక్షితాముహ్రి

గురు వెన్కటేశ్వర ముహ్రి

గురు శుక ముహ్రి

గురు నారద ముహ్రి

గురు వాస్తవికీ ముహ్రి

గురు కృప

శంకరాచార్య మధ్యమం

గురు దివిదాస్

గురు కశ్చీర్ దాస్

గురు శైలశ్వర మహా ప్రథము

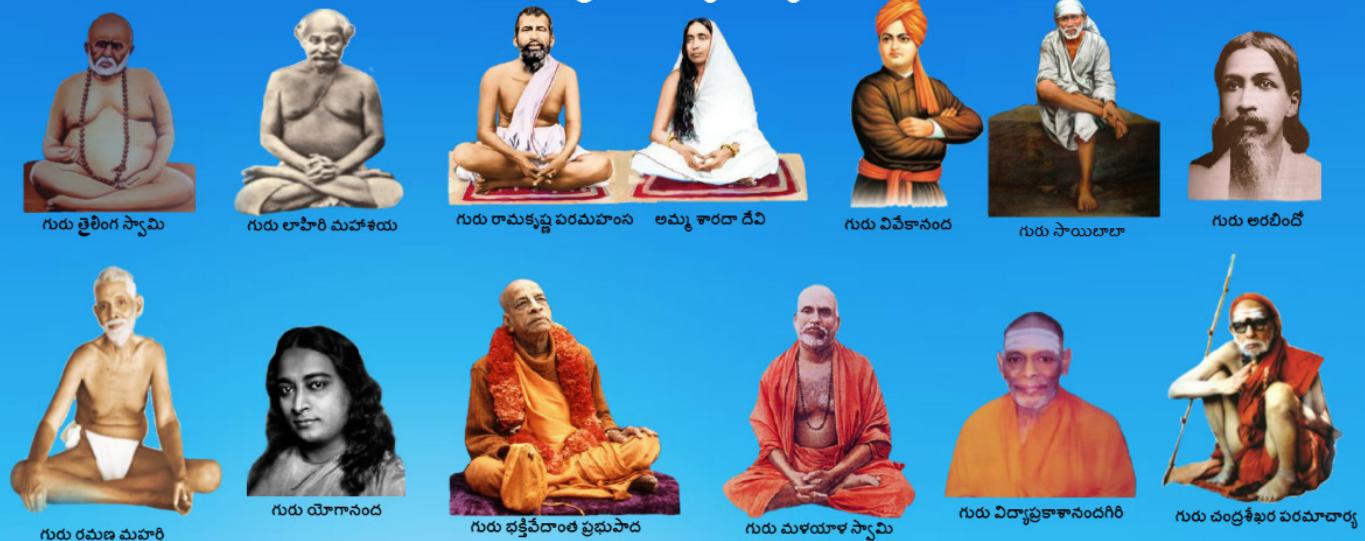
గురు నాన్క్

గురు రామవెంకట స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మండ్ర స్వామి

యోగి మేమన

అస్క్రూదాచార్య పర్యంతాం

గురు రమణ ముహ్రి

గురు యోగానంద

గురు శక్తివేదాంత ప్రథమాద

గురు మాయాశ స్వామి

గురు విద్యాపురాణాసంగిరి

గురు రంగ్రెశ్మీల పరమాచార్య

పందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ (డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకలించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియజేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ పొందేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్కరణ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు ప్రాసినట్టయితే లేక సేకరిస్తే మాకు తెలియజేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిజేయటకు, భాగస్వామ్యం ఆగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రభించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, బిగుమతి(డోస్టోప్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ అప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తిజ్ఞానం, ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలోని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైట్ అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకోన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేబి ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందలికి అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పొద సమర్పణమన్న

ಭಾರತ ಪ್ರಭುತ್ವಪು ವೆಬ್ ಸೈಟ್ - ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಅಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc.

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals Newspapers Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language: Telugu

Scanning Centre: Any Centre

Clear Search

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click [Here](#) to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritITD.TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity <small>New!</small>

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	--------------------------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వవేకానంద

“దూసాలలోతల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శేషమైంది! దాని తరువాతిది లోకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అనుదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ పూడ్చలలో నిలిచి బోకూడదు. లోకమంతబీనీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. స్వాందవ వేదాంతం ఎన్నదూ ఈ దేశం దాచి బోలేదని చెప్పేవారు, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్లిన సన్మాసిని నేనే అని చెప్పేవారు, తమ జ్ఞాతివరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచేతుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొఱధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు, అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జిపించి, లోకిక జ్ఞానాన్ని సంఘనిర్మాజ విజ్ఞానాన్ని విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు, కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజు పుష్టుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్చట్టంగా ఇరగవలని ఉంది. భారతదేశం నిరాచంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమాత్మిక ధర్మాలను బోధించదానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికి భారతదేశంలో కొన్ని సంస్కలను నెలకొల్చాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్టులు, జవసంపన్ములు, బుఱువర్తనలు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇవ్వారక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్కార భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లోంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్టం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోనీ మహాస్వత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించదానికి కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తాంది. ఆనేక శతాబ్దీలూగా ప్రజలకు క్షద్రసిద్ధాంతాలు నేర్చడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దీల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయట్టాంతులై, పతుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్నానరూపులమనే మాటను వినదానికినా వారెన్నదూ నోచుకోలేదు. “సీచాతిసిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పింది. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. *

శ్రీ మలై నమః

శ్రీదేవిసూక్త పరమార్తము

“సోహమ్” - నమాధి

రచయిత

శ్రీకాకుళవాసి, శ్రీ శ్రీయందనాథాపరనామధేయ
శశ్మర సత్యనారాయణ శర్మ

ప్రకాశ కుడు

రచయిత్ర ప్రియశిఖ్యాదు, చిత్తారు నివాసి
గ్రంథ ఆంజనేయ క్రేష్ణి

ముద్రాపకులు

శ్రీవేదవ్యాన ముద్రాక్షరశాల, చిత్తారు

శ్రీదుర్గమ్]

1956

[విషయాలిపి

పర్వమంగళమాంగచ్ఛే శివే పర్వతసౌమీ
శరణ్యే తల్మంబాశే గౌరి నాలాయణి వండు గులై

శ్రీ మాత్రే నమః అభిజ్ఞల అభిప్రాయములు

ఉక్కీప్రదాననమయే నవవిద్రుమాభాం
విద్యాప్రదాననమయే శరదిందుశుభ్రాం |
విద్యేషివర్గహననే చ తమాలనీలాం
దేవీం త్రిలోకజనీం శరణం ప్రపద్యే ||

శ్రీ శ్రీయానందనాథదీకౌనామధేయులు, **బ్రహ్మశ్రీ**
ఈశ్వర సత్యనారాయణశర్మగారు నాయందైన ప్రేమముతో
దమ వ్రాసిన ప్రత్యేకకృతిని నాకుఁబంపుచుంటుయు, నేనది సద్గుమ్మా
జదివి యానందించి యేవో మాటలు వ్రాసి పంపుటయు నాచా
రమె పోయినది. **శ్రీ శర్మగారు జగమేతిగిన బాపనయ్య.**
శ్రీవారి సాందర్భాలహారి దేవిపంచ స్తవి మహాసారమంత్రపాతా
ద్వానువాదములు, స్వతంత్రరచనములైన ‘అమృతో ముచ్చుటలు’
శ్రీ సూక్తరహస్యర్థదీపిక, బాలాంబాభీమేశ్వరముతిశతకములు
మున్నగునవి యంధ్రమునఁగిపండితసాధకాదృతములై, **వారి**
యథ్యాత్మికానుభవమును, అనువాదసామర్థ్యమును, గవితాధీ
పటిమములను నలుమూలలజాటినవి.

ఈ **శ్రీదేవిసూక్తము** బుగ్గేదసంహితాభాగమందలి
 యెనిమిది బుక్కులతోనైనది. దేవతల్లెల్లరు **శ్రీదేవిసమ్మాఖ్య**
 మునఁజీరి ప్రార్థింపగా స్వమహిమము నాయమృయే వాగేవీ
 రూపమై దేవతలకు భోధించినది గాన దీనికి **శ్రీదేవిసూక్తము**ని
 వ్యవహరము. ఇటులే రాత్రిసూక్తమునునది, రాత్ర్యధిష్ఠానదేవతా
 ప్రతిపాదకమై యథర్థవేదమందలి యెనిమిది బుక్కులతోనైనది
 యొకటి కలదు. ఈ రెండును జండీస్తు ప్రశ్లీపారమునకంగములుగాఁ
 గై కొనఁబడినది.

చండిపాతమునకంగస్తోత్రకల్పనమందు భిన్న భిన్న తంత్రము
లందు భిన్న భిన్న రీతులు గలవు. కొన్నింట దేవిసూక్తము
పూర్వాంగములందలిదిగాను, రాత్రిసూక్తము తృరాంగములందలిది
గాను, మఱి దీనికి వ్యత్యస్తముగాను గానఁబడుచున్నది. ఎటు
లైనను దేవిసూక్తము చండిస్తోత్రమునకుబ్రాణమువంటిదే. ఇక
వేదాధ్యయనానభ్యాసులు తాంత్రికపద్ధతిని బారము చేయునపుడు
ప్రథమచరిత్రమందలి మూడవయధ్యాయమునఁగల రాత్రిదేవతాక
స్తుతినే రాత్రిసూక్తప్రతినిధిగాను, తృతీయచరిత్రమందలి ప్రథ
మాధ్యాయమునఁగల దేవిస్తుతిరూపశ్లోకములనే దేవిసూక్త
ప్రతినిధిగాను గై కొనుచున్నారు.

శ్రీశర్మగారు గ్రంథాదిని ‘నేనెవరు’ అను శీర్షికతో
వ్రాసిన విషయమును మంచి విషయాదృష్టితోజుదినపుడు యా
సూక్తమందలి యాధ్యాత్మికరహస్యభావముల నెఱింగుటకుఁబార
కులకెంతో చేయాత యనక తప్పదు. ఈ ప్రకరణమందే శ్రీదేవి
సూక్తశబ్దనిర్వచనప్రయోగవిశేషములు, గాయత్రీమహిమాదులు
చౌషించి సమన్వయించిన ఏరి ధీపటిమ శ్లాఘ్యమనుటతిశయోక్తి
కాదు.

శ్రీశర్మగారు దేవిసూక్తవివరణములో మొదట వేద
ఖుమ్మను, పిదప విద్యారణ్యభాష్యానుసారముగా దానితాత్పర్య
మును వ్రాసి, యామైని స్వబుద్ధికుశలతతో నాత్మానుభవమును
జోడించి సాధకసుబోధముగా సోదాహారణముగ వ్రాసినది నిజ
ముగఁబరమార్థవివరణామే యనిపించి సాధకలోకమునకు ఆత్మాను
సంధానప్రయత్నమున మార్గదర్శియై యుపకరించునని నా
విశ్వాసము.

తొలి బుక్కనందు రుద్రవసుఅదిత్యవిశ్వదేవముఖ్యశబ్దాని ర్యాచనమును బ్రహ్మశక్తిరూపాత్మతత్వమును జక్కఁగా వివరింపబడినవి.

పంచమఖుగ్రోవరణమున 'ఉన్నతి'యను దాని విశేషమును, పశ్యంతీమధ్యమావైభరుల స్థానభావములు, కులశబ్దానిర్వచనము, మంత్రవర్ణబలసమర్థనము మున్నగువాని వివరణము గ్రింథకర్తృవిశేషానుభూతినే వివరించును.

ఇటులే యాఱవ బుక్కనందుగోళవివరణము మున్నగుపలువిషయములు సాధకసుబోధముగా వ్రాసిరి.

నిజముగాజండివాతానురాగులకిది ప్రాణశక్తిధారకము. ఇట్టి వివరణమును జదువక, ఆత్మతత్వము సెఱుంగక, అర్థాను సంధానము లేక చేయబడు చండిస్తోత్రమే కాదు; ఏదియైనను ఆశానురూపఫలమునీయ లేదు. చండిస్తోత్రమునవ్విప్రాణమువంటి దైన యాసూక్తవివరణమును సాధకలోకమునకిచ్చిన శ్రీశర్మగారికి మేమెల్ల రము కృతజ్ఞులము.

శ్రీవారు వ్రాసిన “దుర్గాస్త్రశతీసర్వస్వవివరణమును” “సత్య - నారాయణ - శర్మ - సాధనము” అనుతేటుతెనుగురతనాల మూటయుబయల్పుడియెనా - శాంక్రాద్యతులకే గాక, ఆధ్యాత్మికసాధకులకెల్లరకు మార్గదర్శకజ్యోతులై యొప్పునని యాశించుచున్నాము.

ఈ గ్రింథమందలి రెండవ భాగమైన “సోంహంభావసమాధి”ని గూర్చి రెండు మూటలు. ఇది శ్రీశర్మగారి ప్రియశిఖ్య యగు నొక యువతి ప్రశ్నమునకు సమాధానరూపమైనను,

ఆ స్తుతిహసకసాధకబృందమునకు బహుపక్షారి. సమాధ్యవస్థ
యన సేమా తెల్పి, దాని యొడ సాధకులొందు భ్రమప్రమా
దములెట్టివో వివరించిన ఏరి సిద్ధహస్తము ఆరురుణువులకనులంబ
మని నమ్మచున్నాను.

శ్రీశర్వగారిపుడు జనుల యవగాహనసామర్థ్యమును
గుణించియే కాబోలును, పద్మాత్మకానువాదములను మాని
తేటతెనుగున గద్యాత్మకవివరణములను లోకమునకి చ్ఛి
చున్నారు. ఇది మెచ్చడగినది.

ఇందు ముఖ్యముగా యమనియమాదియోగాంగిర్వ్య
చనము, సమాధిశబ్దబోధము, ప్రత్యుత్సోనుభూతదృష్టాంతములతో
సప్రమాణముగానొప్పచున్నవి. సోహంపదమందలి, అస్త్రతచ్ఛబ్ద
సంయోగసమన్వయము రఘ్యము. ప్రాయభూనిననెంతయో
కలదు. నాగ్రంథశరీరము పెరుగునను భయమున పిరమించు
చున్నాను.

అధ్యాత్మికాన్నియే మానవజాతీయతకలంకృతియని
లోకకల్యాణము నెంచి రచనములొనర్చు శక్తి సదలనీయక
శ్రీశర్వగారికి దీర్ఘాయరారోగ్యములనిచ్చి మనుచుగాతమని
శ్రీత్రిపురాంబను వేడుకొనుచున్నాను.

అపసవర్లి,
2-5-56. }
}

విద్యాభాస్కర,
ఇ. వెంకటరామశర్వ.

శ్రీమాతే నమః

పూజ్యపాదులు శ్రీశ్రీయానందనాథులు పాదములకు
సే పేరాక్కణ శాస్త్రక్కిత వందన శతము సఫ్టర్ తము.

తమరు ప్రేమతో నావినోదమునకై పంపిన శ్రీధేవి
సూక్తపరమార్థవివరణమును, సోఽమాంభావసమాధివ్యాసమును
ఆమూలాగ్రముగాఁడదివితిని పదిసారులు. తనిఫి తీఱదు. తాము
గ్రంథవిషయకాభిప్రాయమును గోరకున్నను, నేను జిఙ్గాను
మాత్రుడనే రైనను, శ్రీమాతృప్రేరణమున మియారచన
ములను గూర్చి కొన్ని మాటలు వ్రాసి పంపుచున్నాను. స్తవమో
వా స్తవమో యన నమ్మయే ప్రమాణము.

కృతి లోకకల్యాణప్రమోజనమైనపుడు, నిర్దుషుము నపూర్వ
విషయభూషితము నైనపుడు, పరమమతోనే పాతకునిలో న్యాశ
యభిప్రాయమేర్పడుటు సహజము. ముద్రితాకారమునొంది,
పండితాభిప్రాయముఖములైన కృతులను విమర్శయదితోఁడదివి
గ్రంథవస్తువమాల్యమై హృదయంగమైనపుడును, శహృదయ
సాత్మీకులు గ్రీంథకర్త కోరకున్నను పరసజనితానందము ప్పట్ట
లేక తమ యభిప్రాయములను వ్రాసి పంపుచుందురు. వానిని
బ్రథకాశింపజేయవలయును నాన కాదు. గ్రీంథకర్తకుఁడాము
బుణపడియున్నటులెంచి, యంతతో బుణముక్కులయినటులెన్ని
విధి సెఱవేర్చితిమని తృప్తినొందుదురు. కవి శపించునో యని
కొండఱు కాతరంవడుచుందురు. నేనీతెగవాడను. కూన
నామాటలు చదువుకొని యాశీర్వదింపుడు.

స్వా మిా ! సాండర్యలహర్యనువాదములనెన్నిటినో
చూచితిని. మిాది కన్నాకని కన్నగలవారెన్నక పోరు. మిా
“యమ్ముతో ముచ్చటలు” రత్నఫీకల్లే, మిా “శ్రీసూక్త
రహస్యార్థవివరణ” మఖిండజ్యోతిష్టై సాధకుల దారిని నిస్స
మస్కము గాపించి, సాధనమంసున్నతభూమికారోహణమం
దూత యిచ్చునని యాధ్యాత్మికసాధనపథమందున్న వారోదతో
యన్న మాట. మిా “భీమేశ్వరనుతి” పరశివత త్వబోధచేయు
నొజ్జమిన్న. శ్రీదేవంచస్తవ్యనువాదము శ్రీకాళిదాసుని
హృదయమును బుడికిపుచ్చకొని వెలిఁబెట్టినదని యనుశీలించి
యనిన పండితులమాట యబద్ధమా? “నీవే నే”నని యమ్ముచే
ముమ్మాతినిపించిన యమ్మహక్కవి మాతృయాపబ్రహోర్మాసన
మహామమును మిాతేటతెనుగు చాటి చెప్పుచున్నది.

ఇప్పుడు తమరు పద్యరచనములను దగ్గించి గద్యరూప
వివరణములను దేటత్తెల్లముగాఁడేయుచు, సాధకులయాధ్యాత్మిక
చతురుస్త్రీలనము చేయించు నుజనశలాకలను బోలిన కృతులను
వెలయించుట మాదృశులకమూలోయేపకారము.

ఇప్పుడు తమరు పంపిన శ్రీదేవిసూక్తపరమార్థముం
జూడకున్నచో, సాయనసీలకంఠకృతభాష్యములతోనే మాతృపి
యాగి యుండెడిది. ఇప్పుడో, చండీపాతాంగమైన దీని పరమా
ర్థము నెఱింగినొని చండీత త్వబోధకు అధికారమింత యలవడిన
దని యలరుచున్నాను. అపూర్వాభావములమ్మయే మిాకందిచ్చిన
దన్నను, తద్రూపముగా నమ్మయే వెలువడినదన్నను నన్నెవ్వరు
నేమియుననరు.

ఇక 'సోహంభావనమాధి' — ఇది సాధనరాజ్య మందంతర్చులయవనతికథికారముగలవారికి స్వీగత పత్రము. సామాన్యముగా సాధకలోకమునకుజరమఫలమైన సమాధ్య వస్తానుభవమును గూర్చిన బ్రహ్మప్రశమాదములను సోదాహారణముగాజూపి స్వీసుభవముతో నిష్టితాంశమును బోధించునిదియెందఱి మబ్బునో మాపగలది. ఎంకులను దెములసీకున్న శ్రీవిద్యావిషయకాశంకలను దొలఁగించు నెన్నో సందర్భముల నీవివరణములందుజోప్పించి మాకెంతో మేలు చేసితిరి.

స్వీతంత్రములైనను, అనువాదములైనను మిహృద్య పద్యరచనములు విద్యత్తువిశిరోధార్యములని తెనుగు మాగా జీకీఁడెలిసినదే; భాషాభివృద్ధికి కంకణము గట్టికొన్న మంత్రపుంగవుల సత్పుంకల్పము ఫలించి, తయార్చునికిఁబూర్చుచంద్రోదయరసమువలె, నేడు సన్నగిల్లిపోయిన భాషాయోషాంగమును బోషించినప్పటిమాట, యేమాగాని, యంతదాక ముఖ్యముగా నిటియాధ్యత్తుకరచనములు గద్యమయములై వెలయుటనే వాని సాయముననే, భారతులు యథార్థభారతులై “యాత్మ భారతిశక్తిముందు, అణుశక్తి యెంత” యనుగల మహాత్ములు మణిల మన భారతీయులందు వెలయఁగలరు. గాను దామిటు పైనిటి నిగూఢాధ్యత్తుకబోధరచనములనే యట్టి తేటతెనుగున గద్యరూపముగానే చేయుచుచురించినచో, మాసిన గుడ్డల వంటివైన మాయటివారి మదులనంటిన మాలిన్యములను దొలఁచి రంజనయోగ్యములుగాఁజేయునని నా రూశ.

అమ్మ కృప జూఅగొన్న వారికందరాని యాధ్యత్తుక రహస్యముండదనుటకన్న ముగ్గుడైనైన నేనేమియు ననలేను.

౬

అంగమాత్రమైన యాదేవిసూక్తపరమార్థవివరణమును
బట్టి చూడ, అంగియైన మిశ్రిదుర్గాసప్తశతీపూర్ణవివరణము,
చక్రవర్తి పేదలకు జూఱగౌన నిచ్చిన యొక పెన్ని ధిగానుండఁగల
దని తోచును. అందు మాకుంబాలు దౌర్జి మాదుర్గము
లెన్నుడు తోలగునని యూషించుచున్నాను,

శ్రీమాత ముద్దుబిడ్డలయి మాతృసేవ యెటులు చేయు
దగునో యటులు చేయుచున్న మిమ్ము నీరుజులుగా మట్టి డెబ్బది
యెండ్లు మనిచి, మిచేతి కుంచె యాఱకుండ, జాఱకుండజూచి,
తన చిత్రములను విచిత్రతరములుగ వెలయించు బలము నొడఁ
గూర్చుగాతమని వేదుకొందును.

ప్రాణాలు పుండితుడు,
శాయిదుపైచ.
} }
25—4—56.

మిశ్రి పాదకేశవు,
పి. కృష్ణ శాస్త్రి.

ఒమ్

శ్రీమాత్రే నమః

“శ్రీగురుః సర్వకారణమాతా శక్తిః”

ఆవిద్యకాంధ్యభేషజ
దేవిత త్వప్రవేశదీక్షాసందా
నావితనిజకిష్ణ్యో శ్రీ
శ్రీవిద్యానందనాథు సేవింతునెదక్క.

— : సాధకోద్ఘంధము :—

కూర్చుతే, నీమనఃకరుసుమమ్ము, శ్రీమాత
కీచ్చు పూర్వోయట నెన్నుఁడైని?
దౌరలించితే, యత్సులుకల నీతల నొక్క
సారి దేవిపాదసారసముల?

“మాతఃప్రసన్నోఽస్మి మాం శాధి” యంచు శ్రీ
గురురూపశక్తినిఁ గోరినావి?

ఎఱుగుదే, శ్రీమాతృహృదయరాజ్యమున నీ
వొక సారథివటుంచు నొకపుడైని?
నిక్కమ్మగాఁగలైన, మాతృవిశ్వరూ
పముగాంచు రత్ని యొక పారియేని?
నమ్మి చేసితే, “శరణం ప్రజ మామేక”

మన్నట్టి తల్లిమాటెన్నుఁడైని?

“కనుగొందు నీదు యోగాత్మేమ మిట్టులైన”
నను నమ్మబాసలో తరసికొంటెని?
అర్జుంచుకొన్నావె, అమ్మయే వచ్చి ని
న్నాలింగము చేయునంత చనపు?

వడ్డిగొవే, “తల్లి ! యెన్నా భులీయెడ
 కన్నబిడ్డడ సేను గానె” యంచు?
ఇందులకనక నీవెపుడైన శ్రీమాతృ
హితధర్మముం డాచరించినావే?
అభయవరదమాతృహస్తమ్ము లెపుడు సా
ర్థములొనొ నీయెడదలఁచినావో?
తయలేడను సేడువే కాని, తల్లి చి
త్తము ద్రవించెడి కీలు తలఁచినావే?
వదియును లేదు; మించలే దీసకర్మ
సూక్తములు, మాతృముఖునీరజోద్భవమధు
కణము, లపి క్రోలి జగదంబ కౌగిటు బడి
సాధకా ! మఱి రాకటు సాఖ్యపడుము.

శ్రీమాతే నమః

మాతృస్నేహము (అమృ నెయ్యము)

“శృంతు విశ్వే అమృతస్య పుత్రాః”

అమ్మా ! యంచెలుగేత్తి నన్నబిలువుండాలీయనా పిల్లు, క
 ర్థమ్మల్ సోకిన నన్న సేమరిచెడ్క ; ♦ మర్మించెదన్నిమ్ము సై
 తమ్ముక ; శీతలసాధసేకమున మీా ♦ తాపమ్ముఁ జల్లార్పు; ని
 త్వమైన్ను యొప్పఁగ మికుగూర్తునమరత్వమ్మున్నినుండాత్రుజూల్.1

కన్నలన్నిచ్చి యొకసారి కనుఁ, డిఁకెంత
 తడవు కన్నాసికొని యట్లు దై న్యపడుటు?
 ఒక్క గడ్డయైన మిమ్ము నాయొడిని వీడ్డి
 దింపయోసయ్య ! నా ముద్దుదినును మిరు.

చిడ్డలీరలు; నాయొడింజెరుగు వారు;
ఉమ్మలిక లేదు; మఱి మిాకు నడుకు లేదు;
పుట్టుసావులు మఱి లేవు; పోగులు లేదు;
క్రోలుడీ నెయ్యపుంజనుబాలు, రండు;

3

అమృతమయవస్తుసంతానమయ్య మిార
లక్కటా! వితథజ్ఞానమనెడి గుహాను,
బడి తెమలలేక యున్నారు; పరమదీను
లగుచు, దుఃస్వప్నపీడితు లార్యులునయి.

4

ఎడపెడ దెబ్బలై భువిజనించుట చచ్చుట వేచుచుండగా
నుడుగని రోగళోకముల యుమ్మలికమ్మది మర్గభేదియై
కడుఁగడుఁగక్కసింప, సుడిగ ర్తమునంబడి, వేడి యూరుపుల్
వెడలఁగ వేగనేల? యుఁగు వే మఱలుండిదె నన్నజూడుఁడీ. 5

కనుడు మిాకయి విరివి వష్టమ్మ తెఱచి
యుంచితిని; నా యనంతబాహువులు సాచి
యుంచితిని, మిమ్ముఁజేకొని యూరడింప;
తడవు చేసినచో నమృతమ్మ విసము.

6

సత్యవస్తువిజయభేరి సద్గు వినరె?
సత్యలోకామలజోయితి సకలదిశల
వెల్గనరాదె? మిాతల్లి పిల్పులకును
నభము మార్చైన్నగు నదియు వినబడ లేదా?

7

సత్యసంబోధనస్వన్యస్త్రవణమునను
గడలి చెలియలి గట్టును గడచు నదిగో;
ప్రాణమయసత్యము పిలిచినంత వసుధ
సాజమూ జడ్డా వాసి యుత్సుహమందు.

8

ఉరవడింగోని వాయువు కెరలి కెరలి
వీచు నాసత్యనినదము వినియే చుండి;
ఆపవిత్రప్రణావనాద మంతరిక్త
మెల్లనిండెను వెలితిలే కిదిగొ వినుడు.

9

కల్లచీకటి మిశనుల్లప్ప, నింత
దాక దిగ్భమమునఁగడు దైన్యమేంది,
యలసి నిదురించుచున్నారె? యక్కటకట!
కొడుకులారా! వడిగ మేలుకొండు లెండు.

10

మిం మెంగములిటు త్రిప్పఁడు; మిమున్నజూచి
యుగములై పోయే; మిమున్న నారొయెడిని నిల్పు
కోర్కె తీర్పుఁడు; మతిమతి కోరనయ్య!

రండు; మిం యమ్మ యొడిని గూర్చుండుఁడయ్య! 11
చిత్తమారుగు నమ్మతనంజీవనాంబు
ధారలన్నిమ్మ నాడింతుఁడనయులార!

శాంతిసుఖముల పేరిటి స్వచ్ఛజలము
లందుఁదోగుగు వచ్చు మింయంత నంత.

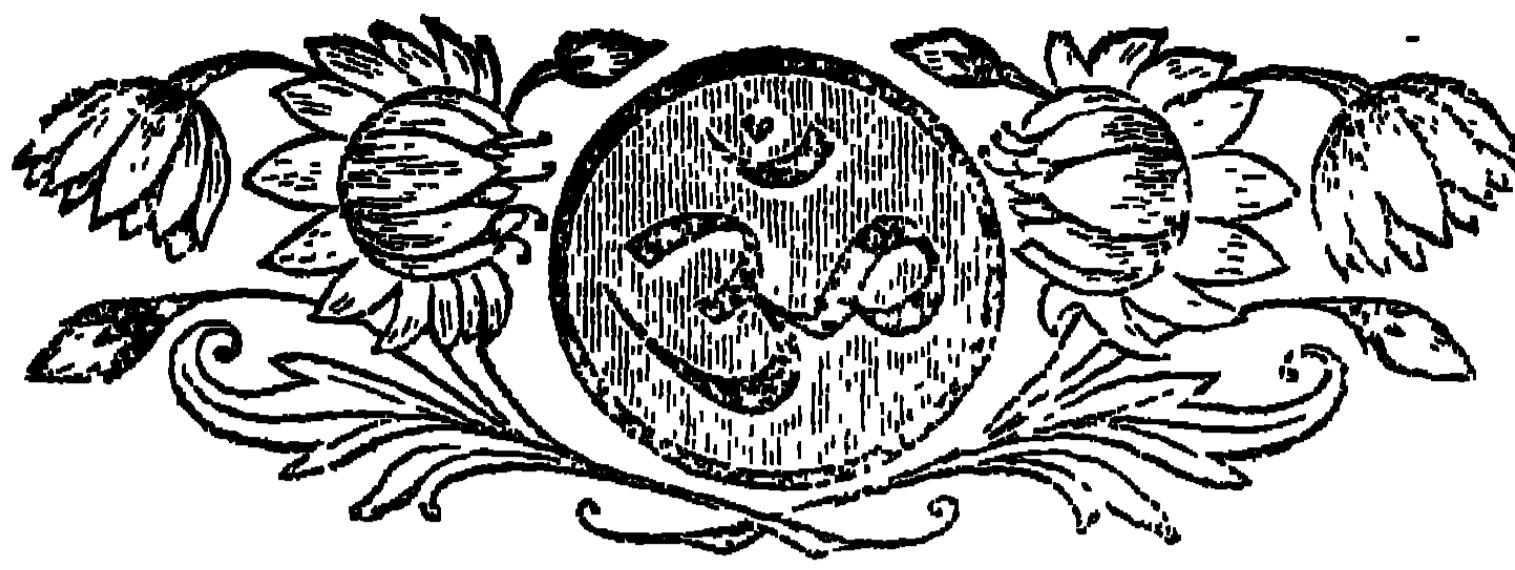
12

అమ్మ యొడిలోన మింరు నిత్యమ్మ నుండు
టదియే బ్రాహ్మణస్తి యను సత్యమ్మ నెఱిఁగి
యూ మహాలాభమంది మింరమరులరయు
చెలుగజూడరె? యిప్పుడై నఁదెలిసినదఁటై.

13

సత్యకారణాభూతయూ త్క క్తి యనెడి
త్రేసురుశుభాళిషామృతవ్లప్పి మిందు
తలలైజెల్లగా నిరంతరము కురిసి
ధన్యతోదురు గాక నాతనయులార!

14

శ్రీమాతే నమః

శ్రీదేవిసూక్త పరమార్తవిషయము

★.

“నేనెవరు ? ”

అమృత్యుజడను మహార్థు కూతురు “వాక్” అను నామే బ్రహ్మవిషయి; (బుధిక) గాన నామెయు బుధియే. ఆయమ్మ సచ్చిదానందరూపపరమాత్మతోఽ దాదాత్మ్యము (సంపూర్ణాభిన్నత) నాంది యేమాటులతో నాత్మస్వరూపము వెల్లడించేనో, యాగ్రంథమే దేవిసూక్తము వేర వెలయుచున్నది. బుగ్యేదమందలిది. ఇందలి మంత్రము తెలిపిది.

ఈ దేవిసూక్తమే శ్రీచండ్రస్తోత్ర (దేవిమాహాత్మ్యము) పాతమునకు బునాది తెలివి. చండ్రపాతమునునది దీని చక్కని విస్తారవిషయమే.

దేవిసూక్తమును నీవేదభాగము భ్రమప్రమాదములు లేని యాప్తకామ్యైన బుధిక యనుభవమే; గాన నిది యపోరుషము. చండ్రపాతమందలి పదరాళి యొక మహార్థు నోర వెడలినను, ఆశబ్దరాళి యౌజ్ఞానమును, నేభావములను వెల్లడించేనో యవి నిత్యములు, అపోరుషములు.

దేవిసూక్తము — స్వయంప్రకాశయు, క్రీడనశీల యునొ (సృష్టిస్తిలయతిరోధానానుగ్రహములనెడి పంచకృతులే క్రీడలు) పరాశక్తిని (మహాయను) గూర్చిన సూక్తము. సూక్తమునగా, స్వానుభవమున నిస్సంశయముగాఁ బలికిన

విషయము. సూ + ఉత్కము = తల్లినిగూర్చిన పలుకు. శ్రీ + దేవీ + సూక్తము = శవర్ణము ఆనందవాచి. రేఘము తేజో(జ్ఞాన)వాచి; ఈ = బ్రహ్మశక్తి; కాగా జ్ఞానానంద స్వరూపయు, స్వయంప్రకాశశీలయు, క్రీడనశీలయు నైన తల్లిని (జగన్నాతను) గూర్చి స్వానుభవముతో నిస్సంశయముగా జెప్పుబడినది. అనగా మహాలక్ష్మీ పేర వెలయు మహామాయను గూర్చి నిస్సంశయముగా స్వానుభవముతో జెప్పుబడిన గ్రంథము.

శ్రీవదమునకు జ్ఞానానందస్వరూపబ్రహ్మమనియే యర్థము. మాతృభావముతో నుపాసింపబడుబ్రహ్మవస్తువే మాయ — యనగా బ్రహ్మశక్తి. మహామాయ సర్వోత్కృతిబ్రహ్మశక్తి. శక్తిశక్తిమాతుల కభేదమనుట శ్రుతిప్రతిపాదితము. బ్రహ్మవస్తువు త్తీ కాదు; పురుషుడునుంగాదు. అది “యదా యదా హి ధర్మస్య గ్ంనిర్భవతి భారతా అభ్యర్థానమధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహామ్” అను గీతలందలి ప్రతిజ్ఞావాక్యాను సారముగా త్తీ గానో పురుషుడు గానో, అవసరముంబట్టి, యేశరీరముతోనో ధర్మసంస్థాపనార్థ ముదయించుటే యవతారము. అవతారమూర్తులు స్తుతింపబడి యర్చింపబడు చుంచును. భగవద్విషయమున నిది మన దేశమున వింత కాదు. పురాణములందెల్లెడ నివియే ముచ్చుటులు. ఆయనను “భూతిషస పురాణాభ్యాం పరమార్థఃప్రకాశ్యతే” అను సూక్తిని బట్టి భగవదవతారకథాసందర్భములందెల్ల నిమిషియున్న పరమార్థ విషయములను బయటైటుటుకు మనము ప్రయత్నించిన యపుడే, భగవద్విభూతివిశిష్టులై నారాయణావతారముగా బూజింపబడు వ్యానులను మనమును బూజించినట్టగును; మనకుబుర్ణాపరనఫలము నపుడే చేమారును, ఉండనిండు.

బుణ్ణి నోర వెల్యొడు శబ్దరాళి ప్రకాశింపజేయు జ్ఞాన భావము లపోరుషములంటిని. అన్ని కాలములందు నన్ని తెగెల కుంజిందిన సాధకమహాపురుషుల హృదయములందాజ్ఞానమే, ఆభావమే యథివ్యక్తమగుచుండును. దేశము, కాలము, వస్తువు, భాషయను వానియందలి విభిన్నతయే (వేఱుపాటే) కారణముగా, అపోరుషములయిన యూజ్ఞానభావములను దెలుపు పలుకులందు మాత్రము విభిన్నత కాననగునుగాని, ఏషయ మందుగాదు.

శ్రీదేవిసూక్తమందలి ప్రతిపాద్యవిషయము (నిశ్చయ జ్ఞానముతో నెలకొల్పుడగినది) సచ్చిదానందస్వరూపపరమాత్మ. దేవిమాహాత్మ్యమందిపరమాత్మయే మహామాయస్వరూప ముతో, సుపాఖ్యానాకారముతోఁ జక్కఁగా వర్ణింపబడినది, పరమాత్మయు మహామాయయు నభిన్నలు.

తర్కశాస్త్రమూలకవిచారముచేతను, మాం ఇ కా లో చనముచేతను గొందఱు, మాయ నాత్మకంటెను వేఱుగాఁబలు కుదురు; అయినను బ్రహ్మాందులైన సాధకపురుషులు కాళి దాస-గౌడపాద-శంకరాచార్యాదులు వేదావిరుద్ధముగా మామా బ్రహ్మములు కేవలమథిన్నములనియే తెలిసికొన్న తెలిపిరి. ఎంత దాక సాధనముండునో, ఎంతదాక దేహముండునో, యంత దాక నాత్మ మాయారూపముననే యథివ్యక్తమగుచుండును.

ఎపుడు పరమాత్మ తెలియఁబడునో యపుడు సాధ్యము లేదు; సాధకుడు లేదు; సాధనము లేదు; చింతనము లేదు; భాషయు లేదు; భాషయజీంతయు సాధనముతోడనే వచ్చు టుచే ఆత్మ మాయారూపమున్నబ్రకట్టితమగుచుండును. గానఁబర

మాత్రయే దేవిమాహాత్మ్యమందు (చండిపాతమందు) బ్రతిపాద్య విషయమగుటచే, అదియే మహామాయగా నభివర్ణితమైనది. ఈశబలత త్వము దేవిమాహాత్మ్యమందాడాడ విశదమగుచునే యుండును.

ధర్మశాస్త్రములందన్నింటను బ్రథానలక్ష్మీము పరమాత్మజ్ఞానమే. ఆత్మవస్తువు, జాతివర్గ సంప్రదాయములను వానిని గూడి, లెక్కలేని భిన్నరూపములందును సర్వజీవులందును సమానముగాగానవచ్చుచున్నది. జీవుడే తన రూపము నెఱుంగుటకే ప్రయాసపడుచుండును.

ఎంతదాడ దీని నెఱుంగ లేదో యంతదాడ నతఁడు సాధారణజీవమాత్రుడే. ఎప్పుడీ జీవుడొత్స్నానుసంధానమును బ్రత్యుత్సము చేసికొనఁ (తానెవ్యాఙ్డో తెలిసికొన = బ్రహ్మసాక్షాత్కారముచేసికొన) గల్లుచున్నాడో యపుడే వానికి, సాధకుడు భక్తుడు ననుపేట్టు పెట్టుచున్నదీ లోకము.

ఎప్పుడు మనుష్యాడాత్మవస్తువు వంకనే నడుచుట నను భవింపగల్లుచున్నాడో, యపుడే వానియందు గానవచ్చుభావ్యాలక్ష్మణములనే సాధనము, నిష్ఠలైమార్గము నందురు. ఆలక్షణములే శాస్త్రమందు విధినిపేధరూపముగా వర్ణింపు బడినది. వాస్తవముగాగర్భము సాధనము; జీవుడు సాధకుడు; ఆత్మస్వరూపానుభవమే సాధ్యము. ఆత్మభావము లేని సాధనము లెన్నియైనను బూర్జాఫలము నీయజాలవు. ఎంతదాడ ఉన్నేను అనుదాని కంటె, దేవత వేఱని యుపాసింపబడునో, యంతదాడ వాస్తవముగా ఒక్క ఉన్నేను ఉపాసింపబడినప్పుడైన నను, నేను డక్క నితరమేదియు నెచ్చుటను లేదు గాన, అది విధిపూర్వక

మైన యనుష్టానము కాదు; గాన ముక్తిరూపమహాఫలము నీయజాలదు. సారాంశమేమనగా, ఆత్మభావరహితమైన సర్వ సాధనములును అజ్ఞానముతో గూడినవే. ఇదె యదై వ్యతసాధన బోధము. మహావాక్యర్థసాధనబోధము.

ఇప్పడిచట రెండు మాటలు చెప్పఁదగి యున్నవి. ద్విజ జాతులకుజినన్నాడు జరుగు ప్రధానప్రథమసంస్కారము ఉపనయనము. ఇందుపాసింపఁదగిన బ్రహ్మవస్తువును గూర్చిన జ్ఞానము నిచ్చు ‘గాయత్రి’ యను మంత్రమే యుపదేశింపఁబడును. ‘బిమత్తేకాణురం బ్రహ్మ’ అని మెత్తుబడి నపుంసకలింగపదముతో జేయబడిను, ఉపాసనమందు బ్రహ్మమును మాత్ర బుద్ధితోగొల్పుటె క్రేయసక్రమని విధించుచు, మొదటి స్థూలోపాసనమందు “ముక్తావిద్రుమహేమనీలధవళచ్ఛాయేర్ముఖమై” రిత్యాది శ్లోకరూపధ్యానమందు బ్రహ్మమునకు శ్రీరూపకల్పనమునే చేసిరి. మతియు సూక్తోపాసనము (మంత్రజపరూపము) నందు నామంతమును గాయత్రీమంతమనిరి. “గాయంతం త్రాయత ఇతి గాయత్రీ” = తన్న గానము చేయు వానిని గాపాడునది యనియు, “గాయం త్రాయత ఇతి గాయత్రీ” గాయమును = ప్రాణమును గాపాడునది, అనగా దీర్ఘాయురారోగ్యముల నిచ్చునది యనియు నర్థము. దీర్ఘాయు రాగోగ్యవంతుఁడై సాధకపురుషుడు బహుకాలము బ్రహ్మము నుపాసించుటయుగర్భక్షయము చేసికొనుటయు నను లాభముల నొండఁగల్లును. త్రాణము భయమువలననే కదా. భయమన సేది? “అథ తస్య భయం భవతి” అను క్రుతినిబ్యటి పునర్జన్మ భయమే భయము. ఆభయత్రాణము జ్ఞానమూలకము.

“జ్ఞానాదేవ ముక్తిః” జ్ఞానమునొసంగి తన్నాగ్నలముగా ముక్తి నిచ్చనది గాన గాయత్రి. “వేదమాతా తు గాయత్రి” యను టుచే, జ్ఞానమును బుట్టించునది యనియు; వేదమునఁగా బ్రహ్మము; దానిని దెలియజైప్పనది యనియు, “వేద స్తత్వం తపోబ్రహ్మ” యనుటుచే, జపరూపతపస్సు నంగీకరించునది యనియు, అంగీకరించి జ్ఞానదానము చేసి ముక్తినిచ్చనది యనియు నర్థము. ఆ గాయత్రినామకసంధ్యాదేవికి వందనము చేయుచో, దేవీ = స్వయంప్రకాశీల, క్రీడనశీల యనియు, వరదా = కోర్కుల నిచ్చనది, భర్తగా భావింపబడు పరమాత్మ నిచ్చనది, (బ్రహ్మమును బౌందించునది) శ్రేష్ఠమైన దానిని (ముక్తిని) ఇచ్చనది యనియు నర్థమిచ్చు చక్కని సార్థకపదములతోనే మనకు బోధించిరి. అంతేగాక ‘అతరం బ్రహ్మసమ్మితమ్’ = నాశనరహితయు, బ్రహ్మముతో అధిష్టాన అనుష్టాన అవస్థాన నామరూపములందు సమాన యనియు బ్రహ్మశత్రుల ఘుఖిన్నతనే బోధించిరి. ఇచట సప్తంసకలింగము ఛాందసము.

మఱియునట్టి బ్రహ్మమాయను గాయత్రి నుపాసించు నపుడు వసిష్టభారద్వాజాదులు చేసిన బోధ చూడుఁడు.

“న భిన్నం ప్రతిపద్యేత గాయత్రీం బ్రహ్మణా సహి ।
అహం బ్రహ్మేష్టత్యపాసీత విధినా యేన కేసచిత్ ॥

గాయత్రి, సంధ్య యను (చక్కఁగా ధ్యానింపబడునది; భ్రమాఘ్రూణముల సంధియందు = ఆజ్ఞాచక్రమందు ధ్యానింపబడునది.) నామములనొప్పి బ్రహ్మశత్రుక్కిని బ్రహ్మముకంటే వేఱని తలపరాదు. అహం = నేను, బ్రహ్మతీ = బ్రహ్మమనే యని, ఉపాసీత = ఉపాసింపవలయును, అని శాసించుట బ్రహ్మ

మాయల కభేదమనియు, ‘నేను’ అనువాదు సత్యజానానంద స్వరూపబ్రహ్మముకంటెను వేఱు కాడనియుఁజేసిన గట్టి తత్త్వ బోధమే కదా. కావున నట్టి దివ్యబోధమును సార్థకవదములతోఁ జేసిన మంత్రద్రష్టున బుఘలు ప్రథమపూజ్యాలు గనుకనే ప్రత్యేకమంత్రాపాసనాదియాదు బ్రహ్మ—విశ్వామిత—వసిష్ఠ—వామదేవ—నారదాదులైన వారినే తొలుదొల్ల శిరసా వహించుచు (శిరమున నృసించుకొనుచు) గౌరవించుచున్నాము. ఈ దేవిసూక్తమందును అమృతాంజీ బుఖిక; వంద్య. ఈయుపన్యాసముచే ఆత్మభావసహితమైన సాధనమే శాస్త్రోక్తము, జ్ఞానసహితము, ఘలదము నని తేలును.

మతియొక్క విశేషము చదువరు లెఱుంగనిదికాదు. చిన్ననాడుపదేశింపబడిన యుపాసనారహస్యమునకు జ్ఞాపికగా నుండుచే కాక, ఇతరులను సంబోధించునపుడును “తత్త్వమసి” యను మహావాక్యరథమును ‘నేను, నేను’ అని యొల్లపుడు నను కొను ‘నీవు’ అను వాడవును ఆబ్రహ్మమవే కాని జీవమాత్రుఁడైవై, కరచరణాదివిశిష్టమైన శరీరము నీవు కావు చుమా యని మాటిమాటికి నుద్వోధించుటకే పేరి మందు శ్రీ, బ్రహ్మశ్రీ, రాజశ్రీ, మహారాజశ్రీ, శ్రీవేదమూర్తి యను గౌరవార్థకవులను దగిల్చి పఱుకు ప్రాయు నాచారము ననొతనము. లోకమందు వ్యవహరమునకై నీవిగ్రహమున కేసంజ్ఞ పెట్టిను “విగ్రహమందలి ‘నీవు’ జ్ఞానానందస్వరూపుడును, సర్వపరిపాలకుధునైన పరమాత్మయే సుమా” అని తేఱపుటకే. తొల్లింటిజ్ఞానసంపన్నులు లోకానుగ్రహాభుద్ధితోఁజేసిన కట్టుబాటు, తత్త్వబోధకైన మర్యారాణి మేలు కదా.

‘పిలుపులందు సై తము జ్ఞానసంప్తిని గాంచు భాగ్యము భారతులదే. “భార్యాం రతాః భారతాః” తేజస్సు నందానక్కి గలవారలు భారతులు. బ్రహ్మభగ్రస్సు నుపాసించు నాసక్కి మనకే సుప్రసిద్ధమనియు, అట్టి సార్థకనామమున కద్దులమైసి మనమే ధన్యులమని సంతసించి గర్వింపనా? ఆ భారతి మన ద్విజ జాతులనుండియుండోలగి మనమే కోల్పోతిమని దుఃఖించే క్రుంగనా? గాయత్రీమంత్రమందలి భగ్రశ్యాబ్దమునకర్థ మింతేజస్సే (బ్రహ్మ శక్తి.)

“భేతి భాసుయతే లోకాణ రేతి రంజయతే జనాణ ।

గ్రాత్మాగచ్ఛతేజస్సం భరగో భగ్రంచ్యతే ॥”

ఇట్టి తత్వబోధకసంబోధనము దేళాంతరులందు లేదని నేను లేను. పాశ్చాత్యుల గౌరవసంబోధనము Sir = (A title of respect, used in addressing a man before using his name) సర్ అనునది శ్రీశబ్దవికారమే, ఆవంకైగ్రభాకీ, యిస్తుడు పాశ్చాత్యులనఁబడుచున్న యార్యనంతతివారలయందు సుప్రసిద్ధముగా మును వ్యవహరమందుండిన శ్రీశబ్దము తత్వబోధక, మదికాలక్రమమున వారినోళ్ల వికృతి నొందిన బహుసంస్కృతపదజాలముతోచూటు మాటిన పలుకుబడితో ‘సర్’ అయినది. ఈ రహస్యార్థము వారును వారి భాషాపాండితిని గడించియు వివేకింపని మనలో ననేకులును నెఱుంగఁకున్నంబోయే గాక. పూజ్యతమవస్తువు బ్రహ్మము. సచ్చిదానందస్వరూపము. ఆలభుంఘమును బోధించు పదము శ్రీ. తత్వబోధకము కనకనే నామాదిని వారును గౌరవార్థకమని చేర్చుచున్నారు. ఇప్పటికే చాల దూరము పోయితిపి. ఇంక్రిబకరణమునకు వత్తము.

మజీయు నాత్మానుసంధానముతోగూడిన యాహార విషారాదులైన కర్మనియమములు సైతము లౌకికములైనను, సాధనములనియే యన వచ్చును.

ఈ యాత్మాయే నేను; నేను తల్లిని; నన్నె ఆంగుట — యనగాఁడల్లిని జేరి యాత్మాసాక్షాత్కారము చేసికొనుటయను నిమ్మాండు మాటలకును నర్థమైక్కాచే.

దేవిసూక్తమందు ‘అహామ్’ అను మాటచే నేయర్థము (ఏత్త్వము) తెల్పింపడెనో, యదె చండీపాతమునందు మహామాయగా వర్ణింపబడినది. ఆ దేవిసూక్తమందు ‘ఆత్మ’ యన్నదే (నేను అన్నదే) చండీపాతమునందు ‘తల్లి’.

ఇందువలనజండీస్తోతపాతమును గేవల శాక్తసంప్రీదాయపాత్మపుస్తకముగానే తలంచు వారికీమాట భయ విస్మయజనకము గానే తోచును. మహామాయ ముమ్మాణు మూడు రూపములతో (మహాకాలీ, మహాలక్ష్మీ, మహాసరస్వతీ రూపములతో) నవతరించి చేసినది దేవశత్రుసంహరమే కావున నాచరితములతో దేవిని స్తుతించు ఘలము శత్రువినాశమే యనుచుదమ రాజీయవ్యవహారములందు గెల్పును, శత్రుచ్ఛాటన వశికరణ మారణాదులను గాంఛీంచి స్తోత్పాతము చేయువారునుంగలరు. అట్టి వారి బ్రాంతిని దొలుగించి “స్వరూపవర్గదా దేవీ” యను స్తుతివాక్యము సార్థకముగా జ్ఞానదానము చేసి ముక్కినిచ్చుట పాతఫలము చుండీ” యని తెలుపుటకే, “కరుణాసాగర మహామాయాదేవి; యట్టి లౌకిక వాంఘాఫలము నిచ్చినను పరమపురుషార్థవ్రదానమున్కై కంకణము గట్టుకొన్న యభయహస్తచుండి” యని చెప్పాటకే

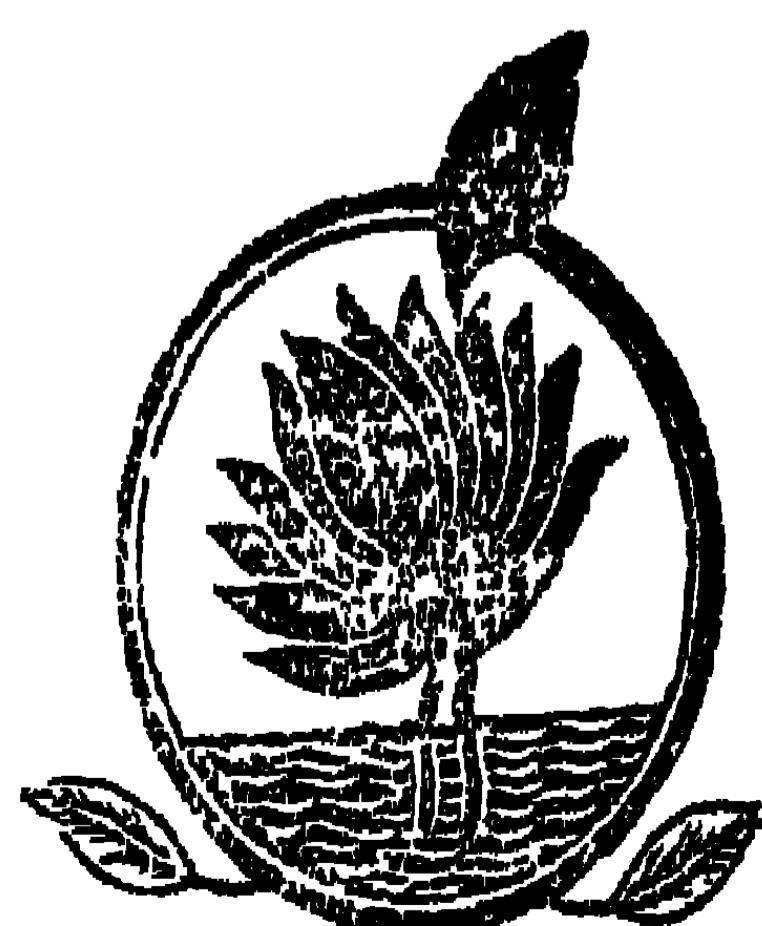
చండిస్తోత్రప తమునకు ముందు, అనగా సాధనయుద్ధయత్తు మునకు ముందు, ఉద్యోగపర్వమనబడు దేవిసూక్తము పేరి మాతృస్నేహమును, అర్థాల యను పేరి మాత్రభిముఖిగమన మును, కీలకమును పేరి యధికారనిర్ణయమును, కవచమును పేరి మాత్రనుభూతిని విధిగాఁజేయక చండిపారము చేయుట వ్యర్థమని బుఘులు శాసించిరి. గాన లౌకికఫలప్రదమే యిది యను వారి బ్రాంతిని దొలంచుటకే యింతగా వివరించి తత్త్వబోధకుఁగడంగుట. అందు దేవిసూక్తము ముఖ్యతమము. జీవునకుఁ దెలిసియో తెలియకో, యేది యభీష్టవస్తువో, దాని ప్రకృత స్వరూపసంబంధమాదు, ఏదో యొక విధమైన స్థాలజ్ఞానము అత్యంతావశ్యకము, కాకున్నచో నభీషమునొందు దారి, కదు నిడ్డుపై పోవును, గాన శ్రీదేవిసూక్తపరమార్థము నేఱుంగకయే చండితత్త్వమాదుఖబేశించుట నిషేధింపబడినది.

లోకమందు సాధకులనేకులు విఫలమనోరథులగుట చూచుచున్నారము. దాని కొక్కటే కారణము. ఉద్దేశ్యము (గుట్టింపడగినవి) లేక పోవుటయు, ఉపాసనవిధులను గుప్తముగాఁదెల్చిన మహార్షుల హృదయము నేఱుంగకయు శ్రేమపడుటే.

భగవత్స్వరూపము తెలియబడక — ఆ త్ని సాత్మోత్సారము నొండక, “ఆత్మా వా అరే ద్రష్టవ్యః శ్రోతవో మతవో నిదిధ్యాసితవ్యః” అను నుపదేశమందుఁదొల్లు ‘ద్రష్టవ్య’ పదముండుటను గమనింపక, సాధనమార్గమందు ముందంభ వేయుచు నసేకవిఫ్పుములకు సాధకలోకము పాల్పుడుటు అయిదు వింతేమున్నది?

నరే, కానిందు; సాధకులారా! ఇప్పుడు మనము తోలు
దొల్లాదల్లిస్వరూపము నెట్టులో యెఱుంగుటకై దేవిసూక్త
మును శరణ బోత్తము.

కొన్నితంత్రములందు దేవిమాహాత్మ్యస్తోత్రమున ట్ల
సూక్తము పూర్వాంగము గాను, గొన్నింట నుత్తరాంగము
గాను గానవచ్చి సైనను, దేవిత త్వమును దేవిమాహాత్మ్య
గ్రంథహృదయము నెఱింగికొని స్తోత్రజపమునకుఁగడంగుటయే
శ్రేయస్కరమని తోచి, పూర్వాంగముగానే యెంచి ప్రాయు
చున్నాను. అమృకరుణ యూఠ.

శ్రీ దేవీ సూక్తము

(పరమాత్మవివరణము)

అహం రుద్రేభిరిత్యష్టచ్చస్య సూక్తస్య అమృతాంశీ వాగ్మిః;
బ్రహ్మారూపా మహాలక్ష్మ్యభిన్నా సైవ దేవతా; త్రిష్టు
ష్టందః; ద్వితీయాయా బుద్ధో జగతీ; దేవిమాహాత్మ్యై
సంపుటీకరణో త్తరాంగశ్శ్వన (పూర్వాంగశ్శ్వేన వా)
జపే వినియోగః ॥

1. ఊం అహం రుద్రేభిర్వసుభిష్ఠురామ్యహమ్యాదిత్యైరుత
విశ్వదేవైః । అహం మిత్రావరుణోభా బిభర్మ్యహమిం
దార్మిస్తు అహమశ్యోభా ॥

అధర్మశిరస్సనందు దేవిప్రతిపాదకమై చెప్పబడుటచే
దీనికి దేవిసూక్తమను పేర వ్యవహరము.

అమృతాఖాడను బుధి కూతురు “వాక్” అను పేరు
గలది, బ్రహ్మవిదుమి. కావున నామెయె బుధిక (మంత్రద్భ్యో)
సచ్చిత్పుథాత్మికయై, జగత్కారణయై, మహాలక్ష్మ్యభిన్నయైన
యామెయె దేవత. ఆబ్రహ్మముతోదాదాత్మ్యము ననుభు
వించుచున్నదై (సర్వజగద్భాపముతో సర్వధిష్ఠానయైనది) నేనె
నర్వము నగుచున్నానని యాత్మస్తుతి చేయుచున్నది.

నేను, ఏకాదశరుద్రోలతోను, ద్వాదశాదిత్యులతోను,
విశ్వదేవులతోను దాదాత్మ్యమును (వారికంటెను వేఱు గాక)
జరించుచున్నాను. మిత్రావరుణుల నిర్వరసు నేనె బ్రహ్మ

భూత్వానై ధరించుచున్నాను. ఇంద్రాగ్నులను నేనె ధరించుచున్నాను. అశ్వీనీదేవతల సిరువురను నేనె ధరించుచున్నాను. నాయందే జగత్తంతయు ముత్తే శుఃజిష్పుయందు వెండివలె నథ్యస్తము కానవచ్చుచున్నది. అనగా మాయయే (బ్రహ్మశక్తియే) జగదాకారముతో వివర్తించుచున్నదని భావము. అట్టి మాయ యాధారముగా నుండుటచేతనే, అనంగుడైనను బరమాత్మకు సర్వోత్తుమికారణత్వము చెప్పుబడుచున్నది.

వివరణముః— అహామ్ = నేను; సచ్చిదానందస్వరూపాత్మను నేనె. సాధారణముగా ‘నేను’ అనగానే దేవత్తుబుద్ధి విశిష్టమైడై, జననమరణధర్మము గలిగి సుఖదుఃఖములతోగూడి, సంసారజ్ఞమైడైన జీవమాత్రండనియే తోచును. అయిన నించుక ధీరముగా ‘నేను’ అను దాని స్వరూపానుసంధానము చేసి చూచుచో, మనము దాని మహాన్నతభావము నెఱుంగఁగలము.

సాధనపిసాసువులారా! రండు; ఇక మన యమ్మిచేయాతతో ముందునకుఁబోవుదము. చూడుఁడు; మనమొల్లరము ‘నాదేహ’ మనుచున్నాము. ఇది విచారించినచో, దేహము ‘నేను’ అను వానికిఁజెందిన వస్తువులలో నొకటి యనియు, ‘నేను’ దేహముకంటె వేఱనియుఁదోచును. నేను చూచుచున్నాను; ఇది నాదేహము; నాదేహము చిక్కినది; బలిసినది యనుచున్నాము. దేహము నేను గాను; దేహము నాది. ఇటులు మనము ‘నేను’ అనుదానిని దేహముకంటె వేఱని రూఢిగాఁదెలియఁగలుగుచున్నారము. ఈవరుననె ముందు

నకుబోయినచో ‘నా ప్రాణము, నా మనస్సు, నా విజ్ఞానము, నా యూనందము’ అనియెకదా పలుపుచున్నాము. మనమది యెఱుగకే యనుచున్నారమా? కాదు, అటు కాదు; తెలిసియు దెలిసికొనలేకయే యాభావము. ఎంత పరిషసాస్వదము! తెలిసి కొననంతకుఁడెలియనే తెలియదు. ఇప్పుడు తెలిసికొనఁగూర్చుందు మేని నిజమెఱుంగఁగలము.

ఈ ‘నేను’ దేవాముకంటెను, బ్రాణముకంటెను, మనస్సుకంటెను, విజ్ఞానముకంటెను, ఆనందముకంటెను వేఱురూపముగా ననుసంధానింపబడుచున్నది. అనగాఁబంచ్ఛోళములకంటెను లోపలబ్రీకాళించు వస్తువుకంటె వేఱు కాదు. తాను నిషసించు నింట నెవడును ‘ఇల్లు నేను’ అనుకొన లేణో, యట్టే ‘నేను దేవామను, నేను మనస్సను, నేను బాఁఁమను’ మున్నగు నిట్టి ప్రతీతి నేనాడు నెవ్వుడును బాండు. ఆయిల్లు కూలిపోయినపుడు నేను దుఃఖతుఁడెను; ఇల్లు బాగున్నపుడు నేను సుఖయునై యెఱులున్నానో, సరిగా నటులే, దేవామనిప్రాణాదులతోడ నేను అనుదానికి సుఖమిఖి మాత్రసంబంధమున్నది. దేవాదుల సుఖమిఖిములయందు, ఈ ‘నేను’ కేవలసుఖమిఖిముల యనుభ్వమును మాత్రమే చేయుచున్నది. ఎందుకుఁజేయుచున్నదోమునుముందు చెప్పుబడును. వాస్తవముచే ‘నేను’ సుఖమిఖిరహితుఁడై దేవాదిశ్రాన్యుఁడైన యొకడు.

తఽవిధముగా మనము దేని యూధార్థ్యమును వేదకు చున్నామో దాని జాడ దౌరికినది. ఇఉకమనము దాని స్వరూపమును దెలియబ్రీయత్తుంతము. ఇంతదాక విచారఖుది

సహాయములో ముందడగు వేసితిమి. ఇప్పుడు శాత్రువు క్రుల సహాయమును గై కొందము. ఏమన, ఆత్మస్వరూపజ్ఞానము కావలయినన్నచో, వాని కృపను మించిన యపాయము మఱి లేదు. “అస్మాచాత్రుం ప్రమాణం తే కార్యకార్యవిసిశ్చయే” యని గీతాగురుడు నంగీకరించినదే. మన తుదుబుద్ధివలన నెంత ధారణ కాదగుచున్నదో, యంతఁడెలియట్టించుటందు వణి యేమన్నది?

సరే; దేహాదులకంటెను వేఱయిన ‘నేను’ అను దాని సంధానము పొందఁబడినది. ఇంక దాని స్వరూపముండెలియనో తెలియజ్ఞపునో పూనినచో నొక నిశ్చయమునకు రావలయిను.

ఆచింత్యము, అవ్యక్తము, సర్వోదియాగమ్యము నై నదే సత్యమైకటి యున్నది. విచారించిన నా ‘నేను’ వరో పట్టువడడా.. మాటలచే నిట్టిదని చెప్పునుంగాదు. అయినను దానిం దెలిసితొసఁగఁఁయి. ఏలన నది సత్యము. సత్యమనెడి యే ‘నేను’ కలదో దానిని మనము సర్వదా యనుభవించుచే యున్న రము, గాని తెలియ లేకున్నాము. బాగు! ఈనేనునుదానికే, సత్యము ఆత్మ యని పేట్లు పెట్టుచున్నాము.

శాత్రు మేమనుచున్నది? ఈ యూత్మస్వరూపము ఆనందమనుచున్నది. ఆనందవస్తువును విడదీసినచో మనమేమి కనుగొందుము? అదె సత్యజ్ఞానానందములని. (అదె సత్త - చిత్త - ఆనందము అని). సత్త = ఒక యునికి; చిత్త - ఈయునికియే చేతన్యమయము. ఆసత్తయే యావిధముగా (చేతన్యమయముగా) బ్రతీతమగుచున్నది. అది కేవలసత్త కాదు. అది చిన్నయము; అనగా జ్ఞానమయము. మఱి యాజ్ఞానమయము;

నత్తయే ఆనందమయము, నిరవచ్చిస్తుము. ఇంకను సరళ్లమైన భావముతో నాలోచింతము.

నేనున్నాను, నేను దెలిసికొనుచున్నాను. ఏమని? నేను న్నాను అనియు, నేన్నదే నాకన్నిటెకంటెను బ్రియతమవస్తు వనియుగాదా. ఇందుచేత అదె, ఆ నేన్నదే ఆనందమయము. ఈసచ్చిదానందస్వరూపాత్మయే ‘నేను’. ఈ నేనె సత్యము = ప్రికాలాబాధ్యము; మున్నండెను, ఇప్పుడున్నది, ముందుండును, మున్న నా బౌల్యమందని, ఇప్పుడు నాయోవనమందని, ముందు నావార్థకమందని మనము చెప్పికొనుచుండుటచే ప్రికాలాబాధ్యమని గదా యర్థము. అదె సత్యము, అనగా నిత్యము. ఇదిగో యాసత్యలాభమే జీవుని యద్దేశ్యము (లక్ష్యము). ఇంకను దీని సచ్చిదానందస్వరూపమును వివరించుకొందము. మేలుకువతో నున్నప్పుడు, అనగా స్ఫూర్తింద్రియసంబంధ మున్నప్పుడు (ఇదె జాగ్రదవస్త) నేను చూచితిని (కంటితో), నేను వింటిని (చెవితో), నేను రుచి చూచితిని (నాలుకతో) నిటులు తానింద్రియములతోగూడి యాడుకొనుచున్న యవస్థకు సర్వమునకు సాక్ష్యమిచ్చుచున్నాడు. స్వప్నమందయిన దానికిని (సూక్ష్మింద్రియసంబంధముతోడి తన యవస్థకును) అనగాదాను గలగ్న దానికిని మేలుకొనగానే యటులే సాక్ష్యమిచ్చుచున్నాడు. గాఢనిద్రయందు (సుషుప్తియందు) నేనేమియు నెఱుఁగననియుఁదన యజ్ఞానావస్థకును (ఇంద్రియ విషయసంబంధమింతయు లేని యవస్త) మేలుకొనగానే సాక్ష్యమిచ్చులే గాక, అప్పుడు హయిగా (ఆనందముగా) నిదురించితి ననియుఁజెప్పుచుండుటచేదన స్వరూపమానందమనియుఁజెప్పుచున్నాడు. ఈశ్రీరుగా మూడవస్థలయందును దాను తెలివియే

యై సాత్యమిచ్చుచున్నాడు; కనుక సత్యము జ్ఞానము ఆనందమును దన రూపములని చెప్పికొనుచునే యుండియుండేలియు లేకున్నాడు. అన్ని యవస్థలయందునుండుటచే సత్త; ఉండుట్టు జ్ఞానస్వరూపముతో సాక్షీయై కావున చిత్త; వై మయికముల నెఱుంగమిని, స్వస్వరూపమైన హాయి (ఆనందము) యందుండుటచే ఆనందమునునై — యనగా (సచ్చిదానందములు) తన రూపమని చెప్పికొనుటేకాదా?

కావున ‘నేను’న్నడే సత్యము. ఈసత్యలాభమే జీవమాత్రుని యుద్ధేశ్యము. సబబేమనగా, ఆ ‘నేను’ అను దానికిఁబుట్టుటు, చచ్చుటు, కీడు, మేలు, నగవు, వగపు మున్నగునవి యేవియు లేవు. పూర్ణానందస్వరూపము.

ఏనను, లోకికానందమును సీయానందమును సరిగానొక్క టికావుచుండి; లోకమందభీష్మవస్తువు లభించినంతనే జనుడు సుఖించు (ఆనందించు) చున్నాడు. దానికి వై పరీత్యమైనపుడు దుఃఖించు చున్నాడు. మజీ, యా నేన్నన్నదియో అభీష్టము, అనభీష్టము, పొందుట, పొందకుండుట మున్నగునవేవియు లేని నిరతానందమయక్కేతుము. వెక్కేలా? దానికి దేహము, మనస్సు, ప్రాణము, ఇంద్రియములు, ధర్మము, అధర్మము, సుఖము, దుఃఖము, జగత్తు మున్నగు భావము లేవియు లేవు. అది సర్వభావవిముక్తమయిన సచ్చిదానందస్వరూపాత్మ. అదే నేను. అదె సత్యము. దాని యందు నిత్యయుక్తుడై యుండి సుఖానుభూతి నొందుట్టబ్రాహ్మణస్తితి. మొత్తమున, సర్వదా యా ‘నేను’ అను వస్తువును ధరించి యుంచుటే (నిరంతరధ్యానబలముచే)

హానినిదక్క నన్యమును దలంపకుండుటే) మనుష్యుని మనుష్య త్వము. ‘నేను’ అననేమో తెలియని వాడే పతువు (జన్మపాత బద్ధుడు) అని శాస్త్రకారుల మాట. ఈ ‘నేనె’ సాధకుల యిష్టదైవము, కాలీ, కృష్ణ, శివ, చండీ, దుర్గా, త్రిపుర, అల్లాహ్ మున్నాగునవి దీని పర్యాయపదములే.

ఏసాధకుడెంతగాడన యిష్టదైవమునకుజేరువగా మెలుగునో, యంత యున్నతిని సుగమును బొందును. ఏమన, సుఖమే (ఆనందమే) వాని స్వరూపమని చెప్పితిని గదా. మును ముం దీత త్త్వమే విరివిగాబలుతావుల నాలోచించుకొందము.

మా టపి మా టపి కి నీయాత్మత త్త్వవిమర్శనముచేతనే చక్కగా నెఱింగికొని, యపుడై చండీత త్త్వమందుభ్రాబేళింప వలయును.

అమృతాభుషి కూతురు ‘వాక్కు’ ఎప్పుడీనత్వమందు (నేనునందు) అవస్తిత మైనదో, అపుడామె యేమి చెప్పినదో, అదె దేవిసూక్తము. (దేవిని గూర్చి) చక్కగా నిస్సందేహముగాజెప్పిన గ్రంథము.)

ఆమె యేమి చెప్పినది? “నేను, ఏకాదశరుద్రులు, అష్టవసువులు అను వాని రూపమునల్చకాశించుచున్నాను.” ఏకాదశరుద్రులు:— రోదయతి సర్వమంతకాలే, ఇతి రుద్రః, వేదభాష్యకారులు సాయణాచార్యులు ‘అంతకాలమందన్నిటి నేడిపించువాడు రుద్రుడు’ అని నిర్వచించిరి.

చతుర్షికర్మాదిపంచజ్ఞానేంద్రియములును, వాక్ప్రాణిపాదాదిపంచక్రేణ్యంద్రియములును, మనస్సు నను సీపదునొకండును ఏకాదశరుద్రులు. ఇవె జీవుని జననమరణారూపబంధమునకు హేతు

వులు; కనుకనే యేడ్చించుటకుగ్గర్తలు, మనము దేని నిందియ ముల దారిని సదా ఖండఖండచే తన్యసత్తనుగా ననుభవించు చున్నారమో, అది సచ్చిదానందస్వరూపమైన “నేను” — ఆత్మను. ఇతరమేదియును గాదు. నేనె యిందియముల దారిని తుద్దతుద్దజ్ఞానరూపమునఁ బ్రకాశీంచుచున్నాను. నేను ఏదయి యున్నానో దానినే మనము ఇంద్రియములు మనస్సు అనువాని ద్వారా యొఱుంగుచున్నాము. ఎపుడిందియములును మనస్సును నిదురించునో, అప్పుడు మఱి యాత్మసత్త ననుభవింప లేకు న్నాము. అందుచేతనే, ఇందియముల సాయమున మనమేవిషయ మును గ్రహించుచున్నామో, అటులే మనసుచే నేదేది విచారించుచున్నామో యది యంతయు సత్యస్వరూపాత్మయే. సాధకులారా! ఈవేదవాక్యాలను హృదయమునఁబదిలము చేసి కొనుడు.

అష్టవనువులు:— వనువులు దేవభేదము (గణముగాఁగూడి యుండువారు). ధనములు బిశ్వర్యములు ఆణీమోదులు అనువాని రూపమున ఆసత్యమే ప్రకాశించుచున్నది. భగవంతుని వనువు శుద్ధసత్యగుణముగాఁజెప్పుబడును గాన విశుద్ధసత్యగుణాదయమైనపుడు సాధకునందుగగుర్పాటు, కన్నిరు, వణకు, చెమ్మట మున్నగు నెనిమిది బహీర్లుత్సమములు ప్రకటమగును; అవే అష్టవనువులు. అవే అష్టశ్వర్యములు. ఈయటవనురూపముగా సైతము “నేను” అనెడి యాసత్యమే, సత్యస్వరూపాత్మయే ప్రకాశించును.

ఆదిత్యులు — విశ్వదేవులు:— నేనె ద్వాదశాదిత్యవిశ్వదేవబృందరూపముగా వెలయుచున్నాను. ఆదిత్యులు అదితియం

దుబుట్టినవారు. అదితి నాశనరహిత - మూలప్రకృతి - త్రిగు ణాత్మిక (సత్యరజుస్తమోమయి). బుద్ధి, అహంకారము, చిత్తము, మనస్సు అను నీయంతఃకరణాచతుష్టయము ప్రకృతి వల్లనే కలిగినది. నాలుగంతఃకరణము, మూడు గుణముల నంయోగముచే న్యాయాధికతానుసారముగాభాషించు భేదములుగలవి యగును. సత్యగుణాత్మకబుద్ధి, రజోగుణాత్మకబుద్ధి, తమోగుణాత్మకబుద్ధి; యటులే మనశ్చిత్తాహంకారములను గుణించి చూడగాంభించించగును. ఇవె ద్వాదశాదిత్యులను పేర వెలయును. ఏని రూపముగా నేను (సత్యస్వరూపాత్మ) ప్రకాశించుచున్నాను.

ఒకసారి మనసును రుదుఁడనియు, మట్టికసారి యాదిత్యుడు ననుటయందుఁడప్పాలేదు. మనస్సుయొక్క యంళజ్ఞానమే కర్మాన్నియాభిముఖుమై(ఇన్నియుక్కేంద్రమై)దుఃఖదాయకమగును. అప్పుడు రుదుఁడు. మట్టి యే యంళజ్ఞానము బుద్ధికి (మహాత్మత్యమునకు) అభిముఖుమై (జ్ఞానేపద్ధియాభిముఖుమై)సుఖదాయకమగునో అది యపుడు ఆదిత్యుడు. అనగా మనసుయొక్క యాయంళమందుఁడైతన్నపకాశమధికమని భూపము.

విశ్వదేవులు:— ఏ చైతన్యము ఈ విశ్వరూపమందు విరాజమానమగుచున్నదో అదె విశ్వదేవుడు. అసేకనామరూపవ్యవహరములు గలదఱు విశ్వరూపముగా నేచైతన్యసత్త వెలయుచున్నదో దాని పేరె విశ్వదేవుడు. ఇది యసేకనామరూపవిశిష్టమై ప్రకాశించుటచేతనే విశ్వదేవగణమయ్యెను. ఆ చైతన్యంక మనంఖ్యాభేదములతోదోచుటు కిదియే కారణమై విశ్వదేవులనేకులయిరి. ఈ విశ్వదేవమూర్తులయందును నేను

(ఆత్మయే)నిత్యము ప్రకాశించుచుండును. ఇందువల్లనే మనకేది జగ్యదూపముగాఁ బ్రతితమగుచున్నదో, యది ‘సత్యమే’. “యదిదం కించ, తత్సత్యమ్” తై॥ త్రుతి॥ అనగా మనకేది బ్రత్యాశ్చము (ఇందియములచే దెలియబడుచున్నదో) అగు చున్నదో, అది యంతయు ‘సత్యమే’.

సాధకులారా! ఈ కానవచ్చ విశ్వజగత్తంతయుసత్యము’ (నేను)యొక్క ప్రకాశమే యనుట మర్యికుడు. ఈ ప్రపంచ మంతయు ‘నేను’యొక్క వ్యక్తరూపమే. ఈ తత్త్వమంతయు దేవమాహాత్మ్యమందు విశదము కాఁగలదు.

మిత్రావరుణలు:— మిత్రపదము సూర్యనామములలో నొకటి. ద్వాదశాదిత్యులలో నిది ప్రఫమము, ప్రధానము. అంతః కరణము యొక్క సత్యగుణప్రకాశమునకే మిత్రుడని పేరు. సార్థమైన మాట యేమనగా, ధర్మమే మిత్రుడు; ధర్మమే యథార్థబంధువు; ఏమన మరణించిన వెంటనే తోడనే వచ్చుచు నానందమును గలిగించునది ధర్మమును మిత్రుడే.

వరుణుడు జలాధిదేవత. జీవుని సంసారసాగరమునందనంత కాలము ముంచువాడు. ఇచ్చోటు నధర్మమే వరుణశబ్దము నర్థము. ‘వృణోతి పాశై రితి వరుణః’ సంసారమనెడి త్రాప్తిచే గట్టువాడు. కనుకనే వరుణునకు ‘పాశీ’యని పేరు. పాశములు గలవాడు పాశి. సంసారబంధన యోగ్యపాశము అధర్మము; కావుననే ‘మిత్రావరుణౌ ధర్మాధర్మౌ’ అని త్రుతియు నుడువు చున్నది. ఈ రెండును ‘నేను’అనుదాని రూపమే.

ఇంద్రాగ్నులు:— సుఖదుఃఖములు; ఇందుడు విశ్వర్యశాలి, సుఖస్వరూపుడు; అగ్ని తనదాహజనకత్త్వముచే దుఃఖ

స్వరూపము. కావున నిందాగ్నిపదములకు సుఖిదుఃఖములని యర్థము.

ఇటులే, అశ్వినులుప్రాణాపానములు. “అశ్వినో ప్రాణాపానో” శబ్డకల్పద్రుమము. ‘అశ్శా వ్యాప్తా’ గమనస్వభావము గలవారు. వాయురూపములు, గానప్రాణాపాన వాయువులను అశ్వినీకుమారులందురు.

ముత్రావరుణులు — ఇందాగ్నులు — అన్నట్టులే అశ్వినులు ఉభయాత్మకదేవతలు గాన ద్వ్యంద్వ్యము. స్ఫూర్ధజగత్తునందీదేవతలు ధర్మాధర్మములు, మఱి వానివలనఁగల్గు సుఖిదుఃఖములు; వాని భోగస్థానము అపానసహితప్రాణము. ఏని రూపముతో ‘నేను’ = విశ్వద్ధాండ్రచైతన్యమయాత్మయే వెలయుచున్నది. ప్రాణమనగానే జడవాయుమాత్రమే కాదు. అనుభూతిస్థానము. అపానసహచారిత్వమే కారణముగాఁ బ్రాణమునకు భోగసిద్ధి. ఉభా బిభర్మి=రెండింటిని ధరించుచున్నాను. అనగా ఆత్మగాక వేఱుగా మఱి యొకటి లేదు గాన, నదె యూ రూపముతోఁబ్రకాశమానమగుచున్నది. ఈ విశ్వమృథావములతోఁబ్రకాశించుచున్నను దన విశ్వద్ధాఖండ్రచైతన్యసత్తవు బిందుమాత్రమైనను గౌఱతలేదు.

ఆత్మ యొక్కటే జగత్తునకు నిమిత్తకారణమును ఉపాదానకారణమును నైనది. కుమ్మరి కుండవంటిది కాదు. కుండకుఁగుమ్మరి నిమిత్తకారణమును, మన్మా సారె మున్నగునవి యుపాదానకారణమును నగుచున్నవి. జగత్తారణవిషయమున నిటులు కాదని యొఱుగునది. ఏలన, “సోఽకామయతా బహుస్యాం ప్రపంచాయేయా”అను ప్రశ్నతిచే, ఆత్మయే నిమిత్తకారణము; “ఆత్మన

ఆకాశః సంభూతః। ఆకాశాద్వాయుః। వాయోరగ్నిః। అగ్నే
రూపః। అద్భుతః పృథివీ॥” ఇత్యాదిత్రుతిచే ఆత్మయే ఉపాదాన
కారణమునగుచున్నది. తన రూపములే యైన పంచభూతములు
ఉపాదానకారణమగుటచేత, ఉభయకారణాత్మయు ఆత్మదే.
ఇందుచేత ‘నేను’ ఒక్కటే యైనను అనేక భావములతో వెలయు
చున్నది. అనేక భావములను ధరించు కర్తృయై యున్నది. కనుక నే
వాక్యమందు ‘బిభర్త్తు’ యని ప్రయోగము.

ఇక్కడ మఱొక్కమాట. రుద్ర, వసు, ఆదిత్య —
మున్నగు పదములకిట్టి వ్యాఖ్య చూచి ‘ఇది మాశు నచ్చలేదు.
ఈ నామములకు దేవమూర్తులున్నవా?’ యందు రేమో! వినుడు
రుదాదిత్యబ్రహ్మములు, ఎట్టి విశేషచే తన్యమును బ్రకాళింపజేయునో,
యట్టి విశేషభావమునోందిన చేతన్యాంతముల నామములే
దేవతలై, యాచి యంతటను విరాజిల్లుచున్నవి.

భక్తుల కాతరప్రార్థనములకు లోగి కృపాపూర్వకవిషిష్ట
మూర్తులతో ఆ సత్యవస్తువే ప్రకాశించును. కావుననే పురాణ
ములందు దేవమూర్తుల వర్ణము విపులముగాఁ గానఁబడును.
దేవతాత త్వ్యద్విలీయఖండమందది విపులముగాఁగానవచ్చును.

2. అహం సోమమాహానసం బిభర్త్తుహం త్వప్సారముత
పూషణం భగవ్తు! అహం దధామి ద్రవిణం హావిష్యతే
సుప్రావ్యే యజమానాయ సున్వతే ॥

యాగాదులయందు అభిషోత్యమైన (దంచివడఁబోయఁ
దగిన) సోమరసమును నేనె భరించుచున్నాను. త్వప్సును,
పూషుని, భగుని నేనె భరించుచున్నాను. హావిర్హోమములు
చేసి దేవతలకు హావిస్సుల నందించు సోమయాగమునర్చు సోమ,

యూజులకు, యూగఫలమనెడి ధనమును నేనె యిచ్చుచున్నాను. (దీనిచే బ్రహ్మమునకు ఫలదాత్మాపప తీ) నేనె శత్రువాంతమైన సోముని, త్వయును, పూషుని, భగుని ధరించుచున్నాను. దేవతల నుద్దేశించి ప్రమరహావిర్యుక్తముగా సోమయూగాదులను జేయ యజమానుల యజ్ఞఫలమును నేనె ధరింతును.

ఏ॥ అవాన్న = శత్రువాంత యని యర్థము. సోమ మనగా సోమయూగము. దుర్జయులైన కామక్రోధాదిశతు⁹ వులను గెలుచుట్టకే సోమయూగాదులు చేయబడును.

వక్తాంతరమున — సోముడనఁజంద్రుడు. ఆ తఁడు మనస్సునకథిపతి. ఎప్పుడు మనస్సు కామక్రోధాదివృత్తులనెడి శత్రువులకు వశము గాక పోవునో, యప్పుడు వానిని గెల్చునది (చంపునది) యగును, గాన సోముడనఁబడును.

త్వయో = విశ్వకర్మ; అనగా నీవిశ్వముయొక్క ఘుటు నము చేయువాడు. ప్రపంచమును నిర్మించు పని చేయువాడు. అనగా నేచై తన్యము మూలముగా నీవిశ్వఘుటునము ఒవులు ప్రకారనామరూపములతో వ్యాకృతమగుచున్నదో, అదియే త్వయో.

పూషుకు = సూర్యుడు, పుష్టిరూపచై తన్యము. ఏచై తన్యము దేహమును మనస్సును బోషించునదిగా నున్నదో, యూచై తన్యమునకే ‘పూషు’ యని పేరు.

భగు = మద్యిథై శ్వర్యము; అనగా నీశ్వరత్వము. ఆన్ని విధముల వుభ్యదయమును, అమోఘసంకల్పమును (కోర్కె మొక్కపోకుండులు) రూపముగా నేచై తన్యము వెలయు చున్నదో, యదె భగశబ్దవాచ్యము.

వీరిని — అనగా, శత్రువుననకారి సోముడు, విశ్వముటునకారి త్వష్ట, పోషణశక్తిరూపుడు పూషుడు, మణ్డిధై శ్వర్యమయుడు భగుడు, ననునీవేవతలను ‘నేనే’ భరించుచున్నాను. అనగా, సచ్చిదానందస్వరూపాత్మనైన ‘నేనే’ యా స్వరూపములతో వెలయుచున్నాను.

‘అహం దధామి ద్రవిణం’ — ద్రవిణమును (ధనమును) నేనె ధరించుచున్నాను. కేవలసోమయూగాదికర్మకాండరూపముగా ధరించుటె కాదు. ఈర్మకాండమువలని ధనము (ఇష్టద్రవ్యము) ఏదో, అదియు నాచేతనే ధరింపబడుచున్నది. శాస్త్రాక్షరమైన కర్మకాండము యథావిధిగా ననుషీంపబడినపుడు, దానివలన నొక యపూర్వమైన (శుభంకరమైన) యదృష్టఫలము గలుగును. సమయము వచ్చునపుడు ఆయదృష్టమే యథాక్షరమైన గలిగించును. ఈయపూర్వతకే ద్రవిణమని పేరు. అదె కర్మఫలమనెడి ధనము. దానిని నేనె ధరింతును. అనగా కర్మఫలప్రదాత్రిని ‘నేను’.

‘హావిష్టతే సుప్రావ్యే యజమానాయ సుస్వతే’ యజమానులు (యూగములు చేయువారు — కర్మకాండము ననుషీంచు వారు) దేవతల నుద్దేశించి బహువాహిస్సులతో సోమయూగాదులను జేయదురు. ఆయూగాదుల నగు ద్రపిణమును గాలాంతరమున భావిఫలముగా యజమానుల కీచ్చనిమిత్తము ‘నేనే’ ధరించి యుంతును.

ఈయూగము ఆంతరమైనను ఫలప్రదాతృత్వము చిచ్చుక్కిస్వరూపమైన యా ‘నేను’ దే. అదె భాగవత్స్వాజ్యపాదులు శ్రీశంకరులు తమ సాందర్భులవారిలో, తిఱి వ శ్లోకమందు

“శివాగ్ని జూహ్వంతః సురభిఘృతధారావుతోఽత్తైः” అని ప్రతిపాదించిరి. ఇచట శివాగ్ని బైందవస్తాన్మైన త్రికోణము. సురభిఘృతధారలతో వేల్చుటనగా, సర్వవాసనలను దొలు గించుకొని “శ్రీవోఽవా”మనిడి షుహోవాక్యార్థబోధముతో నిల్చుట. దీని ద్రవిణము (ఫలము) పరమానందము. అంతర్యాగ ఫలము.

ఒక్క చైతన్యస్వరూపాత్మాయైన ‘నేనే’ సర్వకర్మాపముగాను, కర్మాపయోగివస్తురూపముగాను, శర్మసంస్కారరూపముగాను, కర్మాపలరూపముగాను వెలయుచున్నాను; అని యమ్మంతోర్థము.

3. అహం రాష్ట్రమై సంగమనీ వసూనాం చికిత్సుమీ ప్రథమాయజీయానాం। తాం మా దేవా వ్యదథుః పురుత్రాభూరి స్థాత్రాం భూర్యావేశయంతీమ్ ||

నేనే జగదీశ్వరినై యుపాసకుల యభీష్టములిత్తును; సాత్మాత్మరించుకొనడగిన పరబ్రహ్మమను నేన్నయై సాత్మాత్మరించుచున్నాను. కావుననే పూజార్థులలో మొదటిదానను. ఇటులు గుణవిశిష్టునై ప్రపంచస్వరూపముతోనుండి, భూతజాతములందు జీవభావముతో బ్రహ్మవేశించి యున్న నన్ను దేశించియే దేవతలు బహుదేశములందుభూజలొసర్పుచున్నారు. (ఇటులు విశ్వరూపముతో నుండుటవలన వారు చేయుచున్నదెల్ల నన్ను దేశించియే యని భావము.

వా నేనే యాఖ్యాండమున కేకాధీశ్వరిని. నేను లాక్షికపారతాక్షికధనముల సీయఁగలదానను. ‘నేనే’ బ్రహ్మసాత్మాత్మారూపజ్ఞానమైనై యున్నాను. ఈజ్ఞానమే సర్వవిధములైన

యుపాసనములకును బున్నాది. నేనె ప్రపంచరూపముగా ననేక భావములతో (వికారములతో) నున్నాను. అటులే యనంత జీవభావముతో భూతజూతములంఘణొచ్చి యున్నాను. దేవతలు నన్నె యారీతి ననేకభావములతో నుపాసింతురు.

ఈమంత్రమందు ‘అహం’ పదము శ్రీలింగముగా జైప్పబడినది. అహామ్ ఆలింగకము. అన్ని లింగములందును దానికి వ్యవహారము గలదు. ఆత్మవస్తువు పుటుషుండుంగాదు, శ్రీయంగాదు. ఈమంత్రమునందు శ్రీలింగార్థమునైబ్రయోగము (రాష్ట్రా), సంగమీ, చికిత్సీ, ప్రథమా) చూచి, యిటులే యితరమంత్రములందును శక్తిరూపముగానే చైతన్యవికాసము జూచినచోదలియ వచ్చునది యేమనఁగాఖ్రాచీనాచార్యులెల్లరు నీవేదమంత్రములు దేవీపరములనియే యాగ్రంథమునకు దేవిసూక్తమని పేరుపెట్టిరి.

‘అహామ్’ అవ్యక్తము అనిదేశ్యము నని మున్నే చెప్పితిని. వాక్యములలోనికి రాగునే, యది శక్తిరూపముగా వెలయింపబడినది. రాముడు, కృష్ణుడు, శివుడు మున్నగు పుంలింగపదములే ప్రయోగింపుడు; దుర్గా, కాలీ, రాధా, త్రిపురసుందరీ మున్నగు శ్రీలింగశబ్దములే ప్రయోగింపుడు; లేదా, బ్రహ్మము మున్నగు క్లీబలింగశబ్దములే ప్రయోగింపుడు; అందువచ్చి పోవునదేమియు లేదు. అపుడేది స్థిరమైనదో, ఎంతదాక మనోబుద్ధిందియథ్వానథారణాద్వారా ప్రకాళితమగునో, యది యంతదాక శక్తిరూపముగానే ప్రత్యక్షీభూతమగును. ఉండనిండు. ఇక మనము మంత్రార్థము నెఱఁంగాబ్రయత్తుంతము.

రాష్ట్రాల్లో) = ప్రపంచరూపముగా వెలయు ననంత్రబ్రహ్మం దముల సృష్టిస్తిప్రలయతిరోధానానుగ్రహములనెడి యయిదు కృత్యములను జీయజ్ఞాలినది ఒక్కమాట, జగదీశ్వరి.

వసు = ధనము. గోవులు, బంగారు, వెండి, యిండు, భూములు, పుత్తుర్లు ముస్కుగు లౌకికధనమును, జ్ఞానవిద్యాధర్మ నీత్యాదులైన యలౌకికధనమును, ముఖ్యముగా నిచ్చునది, కాగా “సంగమని” సర్వపకారధనదాయని ఆ ‘నేను’ అన్నదే.

ఇంతకు మున్న ధనరూపముతో నేనె వెలయుదునని చెప్పినది; ఇపుడూ, ఆధనమును బొందించు దాన నేనె యన్నది.

చికిత్సలీ యనగా బ్రహ్మజ్ఞానము. ఏజ్ఞానము వలన నేది ‘నేను’ అను దాని జ్ఞానమును గలిగించుచున్నదో ఆజ్ఞానస్వరూపము ‘నేను’ తల్లిని.

ప్రథమా యజ్ఞి యానామ్ — తఃజ్ఞానమే యజ్ఞాంగసమూహమునందు మొదటిది. నేను అను దానిస్వరూపము నేటులో శ్రేమపడి యెఱింగినొని, యజ్ఞాద్వాపాసనమందు బ్రివర్తింతురు. అటు కానిచో నాకర్మములు విధిరహితములే యగును. గానజీకిత్సలీ యే ఉపాసనములక్కెల్ల ఆది’. దీనిచే మనకు దెలియునది యేమి ? ఉపాసనము. ఉపాసనఫలము ఉపాసనమునకు మూలమైన జ్ఞానముగా సైతము ఒక్క నేననడి చైతన్యసత్తయే ప్రకాశించుచున్నదని కదా.

భూరి స్తోత్రా = అనేకభూవములతో (రూపములతో) నుండునది.

భూరి ఆవేశయంతీ = అనగా ననేకభూవములయందు జూచ్చి యుండునది.

అనంతభావములతో నున్నదానను ‘నేను’. అనేక భావములందు నిత్యముట్టబేశించి యున్నది ‘నేను’. ఆట్టి నన్ను దేవతలు తల్లి యనిరి. ఇటులు ‘నేను’ (ఆత్మ) అను దానిని దేవతలు భజించుచున్నారు.

ఉన్నతజ్ఞానవీర్యసంపన్నసంతానము దేవతాగణము. అది యూ యనంతవై చిత్ర్యముతో నిండిన జీవజగద్రూపముగాఁ బ్రహ్మాశించుచున్న ‘నేను’ అను దానినే యనేకవిధములుగా నుపాసించుచున్నది. అనగా గానఁబడుచున్నదంతయు, నందున్న దంతయు ‘నేను’. అదె సత్యము, ఆత్మ. ఇట్టి జ్ఞానముతోనే మిారు సరళశిశువులవలె నన్నే యాత్మ యని, తల్లి యని గొంతెత్తి పిలువుడు. ఇదె దేవతాలక్షణము.

4. మయా సోఖన్నమత్తి యో విపక్ష్యతి యఃప్రాణితి య తఃం క్రుణాత్ముక్తమ్ | అమాతవో మాం త ఉపక్షి యంతి క్రుధి క్రుత క్రేదివం తే వదామి ||

అన్నము తినువాడు భోక్తృశక్తిరూపనైన నాచేతనే తినగల్లుచున్నాడు. చూచువాడు చూచుశక్తినైన నాచేతనే చూడగల్లుచున్నాడు. వినువాడు వినుశక్తినైన నాచేతనే వినగల్లుచున్నాడు. ఉపిరి తీయట విడుచుట యను పని చేయువాడు ప్రాణశక్తినైన నాచేతనే యవి చేయగల్లుచున్నాడు. ఇటులన్నింటను శక్తిరూపమున నున్న దానినిగా నన్నెఁఱంగని వారే తెఱుతుక లేనివారు, వారే పుట్టుసాపులనెడి సంసారమునఁ బడి చెడుచున్నారు. ఓయి, సకుడు ! నేఁజెప్పబోపునది వినుము. శ్రద్ధతోగూడిన ప్రయత్నముచేతనే పొందడగిన యట్టి బ్రహ్మత్తుకవస్తువును నేను నీకుపదేశించుచున్నాను,

॥ మోఖన్నమత్తి. తినబడు వస్తునంతయు నన్నమే. స్థాలదేవామును బెంచుటకే కానీ, మనోమయాదిసూత్మాదేవాపుష్టికే కానీ, జీవుడైట్టి యాహారవిహారసంగ్రహము చేయుచున్నాడో యది నిర్వహించుచున్నదానను, సచ్చిదానందరూపాత్మను ‘నేనే’.

మో విపళ్యతి — తెలివికంటితోనో, తోలుకంటితోనో, జీవుడేది ప్రత్యుత్మము చేసికొనుచున్నాడో ఆప్రత్యుత్మము చేయుట యను క్రియయు ‘నేను’ ద్వారానే నెరవేఱుచున్నది.

యఃప్రాణితి — సదా యాపిరి లీయుట విడుచుట యను ప్రాణక్రియచేతనే జీవగణము జీవితమగుచున్నది. దానికర్తయు ‘నేనే’.

యఃశృంగారితి — క్షర్యాంద్రియము దారిని జీవగణము శబ్దమును గ్రహించుట యను క్రియకు సైతము కర్తను ‘నేనే’.

ఇటులన్నివిధములైన పనులును నావల్లనే సిద్ధమగుచున్నవి. ఈమాట నమ్మని వారె నన్నవమానించువారు. మనుష్యుడు రేవగల్లు నేదో కర్మము చేయుచు నది నాప్రయత్నమే యని వదరుచున్నాడో, ఏయవాంకారముతో జోరవిఱుచుకొని తిరుగుచున్నాడో ఆపురుషకారమెవరిది? ఆపురుషుడెవడు? ఆయవాంకారరూపకార్యమేది?

“నేత్రాదిజాలకోపాంతే హృత్పూదాసనలీలయా।

వారం వారం త్వయా దేవి మూర్ఖాదిమధు సేవ్యతే॥”

శాఖాగ్యహృదయము.

కొంచెము విచారించినచో సర్వముండెలియఁగలదు. అయినను దెలియఁబూనని వాడే ‘నేను’ అను దాని నుప్పేత్తీంచు పండితంమాని, అవమానించువాడు, అవమానమొందువాడు.

ఈ శిల్పానివున్న ఇట్లివానినే ‘ఆత్మవాణి’ = ఆత్మఫూతిపురుషుడన్నది. ఇట్లుల “సత్యమును” నన్న “ఆత్మను” అవమానించు వారే “త ఉపక్షీయంతే” పుట్టునావులనెడి సంసారమందనేక విధములుగాగుందుచున్నారు.

ప్రకాశరూపధర్మము పశుపత్సులు మున్నగు వానియందు సైతము గానవచ్చుచున్నది. జీవులలో క్రేష్ణాడైన మనుజునందు ఈ ధర్మవికాసమే లేనపుడు వానిని బశువుకంటెను హీనుడన్నచో నన్యాయ మేమున్నది? చూడగా జగత్తునం దెల్లరద్భుషియందు నిది యుపేక్షింపబడుచున్నది.

ఆలోచింపుమా! నీవు దారిఖోవునపుడు నీకు సంకటుడశ రొముకప్పుడు గలుగవచ్చును. ఒకక్కడబ్బునకును ఇబ్బంది పడు దువు; నీతావు నీవు చేరఁగానే నీకు వందకైనను లోటు లేదు. కాని యపరిచితస్థలమందుజోప్పువడుటచేత నీవిపుడవమానితుడైవై యున్నావు. అట్టి యపుడు పాతఱికము లేని రొముకఁడు, అయాచితముగనే నీగోడెఱ్చింగి నీక్కాపై సాయచ్చి యుపకారము చేయుననుకో. అపుడు నీవిల్లు చేరఁగానే ఆ రొముక్కాపై సాకు బదులు పది రూపాయలిచ్చి వేయుదువు. దేవుడై కాపాడినాఁ డందువు. ఆ దేవుడై ఏనిని బంపినాఁడందువు. నీవు బ్రతికిన యంత కాలమును నీ హృదయమందు ఆ పైనీటోగుఁడ, నది యచ్చిన వానిని స్వరించుచు సన్యాసించుచుందువు. వానియైద సట్టిట్టెదన రాని కృతజ్ఞభావమును, న్యమభావమును నీ హృదయమందు బుట్టుచునే యుండును. కాన నీవు మనుష్యుడవే రైనచో, నేది మన సర్వకర్మములకుబ్రేరకమై యున్నదో, దేని ప్రకాశము గ్రిమ్ముటచేతనే మన యా జగద్వ్యాపారభోగవాసనలు పూర్ణమగుచున్నవో, యేది మనకు సర్వస్వప్రాణశక్తియో, యేది నమ

సర్వస్వమో, దానివంక నీవు పూర్ణసరళభావముతో నిక్కుక్కల్తజ్ఞతాపూర్ణద్భుటి పఱపవలదా? పఱప లేకున్నాను.

ఇందుచేతనే, ఆత్మయు సత్యమునైన మనతల్లి(జగన్నాత) గంభీరస్వనముతోగరుణతో, “ఓయి! మంచివాడా! ” తే వదామి శ్రద్ధివం శ్రుధి” నేజెప్పునది సద్గమ్మ వినుము. నీ యందాత్మ స్వరూపమై యేది ప్రశట్టితమగుచున్నదో దాని మహాత్మ్యమును చూడుము. ‘నేను’ అను నా సత్యమునెడ సస్థడ చేయకుము. దానియెడఁగృతజ్ఞడవగుము. దానినె పూజింపుము.” అను చున్నది.

జీవుడా! చూడుము; నీయాహారవిషారములు మున్నగు జాగరికకార్యములు — చిన్న యూపిరి తీయట మొదలు మోత్తప్రాతీపర్యంతము ప్రత్యేకకర్మమందును జైతన్యరూపముగా, జ్ఞాన బోధరూపముగా ఏది ప్రకాశించుచున్నదో చూడుము! ఎచ్చటినుండి కర్కు యుబుకుచున్నదో, మఱల దేని యందు లీనమగుచున్నదో చూడుము. సర్వకర్మనియంత యెవరో తెలియుము. మతైవ్యరుంగాడు. అది నీవు సర్వదా యనుభవించుచునే యున్నాను; అది నీకుఁగేవలము ప్రత్యుత్తము; దానిని విడిచి నీవు తుణ్ణుమైన నుండలేవు. అదె నీ ప్రియతమవస్తును. దానికి నీవు దూరముగా నున్నావనుకొంటే దూరమే. అటులు పొరపడవేని నీకడె యన్నింటికంటెఁజేరువనున్నదే చుమా! అదె నీ ‘నేను’ సర్వోదియాగమ్ముమైనను సత్యమే; దానినె శరణాందుము.

5. అహమేవ స్వయమిదం వదామి జ్ఞాపం దేవేభిరుత మానుషేభిః। యం యం కామయే తం తముగ్రం కృణోమి తం బ్రథక్కణం తమ్మిఁ తం నుమేధామ్ ||

నేనే యో బ్రహ్మత్త్వకవస్తువనని నీకుజెష్టాచున్నాను. ఇందాదులు వేల్పులు నన్న సేవింతురు. ఇట్టి నేనెవ్వొని రక్షింపఁ దలంతునో వానిని సర్వాధికసిగాఁజేయుదును. వానిని స్మాఖ్యి సమర్థునిగాఁ జేయుదును. వానిని అతీంద్రియార్థదర్శనుడై న బుఖిగాఁజేయుదును. వానిని శ్రీభవప్రజ్ఞ గలవానినిగాఁజేయు దును. (అనగా బ్రహ్మాష్టానినిగాఁజేయుదును.)

వా ‘నేను’ అను దాని తత్త్వమును, నేను గాక మఱై వ్వరు చెప్పగలవారు? కారణమేమన — నేనె తెలిసికొనుదానను; నేనె తెలియబడు దానను; నేనె తెలివిని. నన్నె తుంగువారు మఱియుకరు లేరు. అందుచేతనె “అహమేవ స్వయా వదామి” నేను స్వయముగా నీకు బ్రహ్మతత్త్వపదేశము చేయుచున్నా నన్నది. మఱియు నీ తత్త్వము (ఆత్మస్వరూపబోధము) వేలుపులును మనజులును గోరఁదగినది. బ్రహ్మవిష్ణుమహాత్మ్యరాది దేవతాబృందము సై తము దాని కొఱకనంతకాలము తపస్స చేయుచున్నదనుట పురాణములందైన్ని తాపులనో కనుచున్నదే, వినుచున్నదే. ఆత్మస్వత పదవులుదుండియు నే వస్తువును వెదకు చున్నరో, యిప్పడు మిారు చక్కగాఁదెలియగలరు. సందే హాము లేదు. అదె ‘నేను’, అదె ‘సత్యము’. ఎచ్చట బ్రహ్మత్వ విష్ణుత్వాది భావములు లేవో, యట్టి భావాతీతము నిత్యము నిరంజనము నైన “ఆత్మ నేను” అను దానినే వారనుసంధానము చేయుచున్నారు.

‘జూషుం’ అనుదానికి సేవింపఁబడునది యనియు నర్థము; క్రపత్యయము వర్తమానమందును వ్యవహారింపఁబడును. దేవతలేయనుడు; మనష్యులే యనుడు. తెలిసియో తెలియకో ‘నేను’ అను వస్తువును సేవించుచునే యున్నారు. తెలియనివారు

జీవభావమునొందిన ‘నేను’ అను దాని నేవయే చేయుచున్నారు. జ్ఞానులు సర్వభావవిము క్రూమేన ‘నేనును’ సేవించుచున్నారు, ‘నేనాక’ మనుష్యుడను; నేనోకుడను? అనుటేటిది? జీవభావము తోనే యనుడు; దేవభావముతోనే యనుడు; లేదా సర్వభావ విరహితమే యనుడు; ‘నేను’ అనునదొక్కటే, సచ్చిదానంద స్వరూపాత్మయే విరాజిల్లచున్నది అని గదా.

“యం యం కామయే” నేనెవనిని సర్వాధికునిగా జేయగోరుదునో, వాని నట్టులే చేయుదును. అనగా ‘నేను’ అనుదాని యచ్చుతోనే జీవుల్లెల్లరు నున్నతపదవిని బొందు చున్నారని యర్థము.

ఉన్నతి రెండు విధములు — లౌకికము, అలౌకికము, ధనధాన్యాదిసమృద్ధి, యశస్వి, ప్రతిష్ఠ మున్నగునవి లౌకికోన్నతి. అవి పొందియు, మనము మన దృఢప్రయత్నము కఠోరవ్యవసాయము మూలముగానే పొందుచున్నామనుకొను చున్నాము; కాని యాయున్నతికిని, అభ్యుదయమునకును, ఆపురుషకారమునకును ఒక్కటేయైన ‘నేను’ అనుదాసి యచ్చయే హేతువని తెలియ లేకున్నాము.

తరువాతిది యలౌకికోన్నతి — అది మూడు విధములు. నుమేధుడు, బుధి, బ్రహ్మ యని. సచ్చిదానందరూప మైన ‘నేను’ అనుదాని యచ్చచే జీవుడు ఎప్పుడాధ్యాత్మిక జీవసమును రుచి చూడఁగలుగునో యప్పుడు వాడు నుమేధుడు; అనగా, ఆత్మజ్ఞానధారణాపయోగియైన బుద్ధి లభించిన వాడనుట. ఎంతదాక ధారణావతియైన మేధ లభింపదో (శ్రవణములచేఁదాను గ్రహించిన సత్యవిషయమును జాతిస్థానియనిబుద్ధి) అంతదాక (‘శ్రవణాయాపి బవుభుర్మ్యా న లభ్యః’ అను

నటులు) పలుసారులు తుజ్ఞానము ఈయుపదేశము శ్రవణము చేయబడినను గొంచెమైనదేలిసినోన లేదూ. “తస్వరప్రణిధానాద్వా” అను వేదాంతసూత్రప్రకారముగా (ప్రణిధానమనుగా ఫలత్వాగపూర్వకమైన యెడతెగని చింతనము) చేయగా, ఆధ్యాత్మికజీవసమునకుబ్రథమసూచనము, జీవుడు సుమేధుడుగుట.

తరువాత బుమిత్వము నొందును. “బుషయో మంత్రదష్టః స్మిష్టః రశ్చ” “జ్ఞానస్వ పారగమనాదృష్టిః” “బుషయః సత్యవచనాః” అనుటచే, బుమి వేదగు ప్రమంత్రములను గాంచి యుద్ధరించువాడు, ద్రష్టః తపోబలముచే మంత్రబీజవాక్షర మహిమనెఱింగి మంత్రమును సృష్టించి తత్పులమును దెలుపువాడు ప్రష్టః బ్రహ్మజ్ఞానము తుదజ్ఞాచినవాడు బుమి. సత్యవచనుడు బుమి; అనుగా సత్యమును (బ్రహ్మమును) గూర్చియే పలుకుచుండు వాడు. సర్వకాలసర్వావస్థలయం దును బ్రహ్మజ్ఞానముతోగూడి యుండి బ్రహ్మనుభూతి నెవడభ్యసించునో, వాని యాజ్ఞానమును అనుభూతియు భాషారూపముతో వెలువడును; అదే మంత్రము పేరఁబ్రహ్మసిద్ధము. “మననాత్మాయత ఇతి మంత్రః” అర్థజ్ఞానయుతముగా దానినే తలంచుచుండుటచే రక్షించునది, గాన మంత్రమది; అనుగా నితరజీవులు సైతము ఆవాక్యములను మనము చేయగా సంసారసముద్రమునుండి రక్షింపబడుదురు. ఇట్టి మంత్రదష్టయు ప్రస్తయునో సాధకుడు బుమి. కావుననే యేమంత్రమును. మనము జపింపబూనినను, ద్రష్టయో ప్రస్తయో యైన బుమిని గృతజ్ఞ భావముతో మున్నగాఁదలఁదాల్చుము. అనలు మాట — సర్వత్రాత్మదర్శియే బుమి. ఇట్టివాడగుటయే యాధ్యాత్మిక

కోన్నతియందు రెండవ మెట్లు. అంత జ్ఞానము, అంత బ్రహ్మము భూతి, అంత సాధనములు, అంత నాదబ్రహ్మసాంకోత్సారము లేని వాడు, ఆ బీజాత్మకరములు ఈబీజాత్మకరములు, ఆ వాక్యములు ఈవాక్యములు అక్షాడక్షాడుజూచినవి, భ్రామకమూలకమైన యజ్ఞానముతోదురభీమానమున, మంత్రస్థిష్టమని, ప్రతిష్ఠాతోనట్టి పనికిఁగడంగినవాడు ఆత్మహానికిని బరహణికిని నడుము గట్టినవాడేగాక, దాననగు పాపమునకును నొడి గట్టినవాడే.

అట్టి యవివేకసాహసముతో మంత్రస్థిష్టమని బయదైరిన బుఖింమన్యలు మొదలంటుజెడుటు చూచుచున్నారము. వైదికమంత్రమే యైనచో స్వరప్రధానము. తాంత్రికమంత్రమే యైనచో బీజాత్మకప్రధానము. ఇది వైదికమంత్రమే యని తనకొర్తవాక్యములను స్వరపఱచఁగఁడా? స్వరనంధానము చేసి పలికినను “ఇదెందులోని”దని ప్రశ్నించు వేదవేత్తలకు శీఖి యిచ్చినవాడగును, సక్రమాధ్యయనము చేసినవారు సైతము “యథేంద్రశత్రుఃస్వరతోఽపరాధాత్” అనుసట్లు, స్వరాపరాధమగునేమో యను భయమును బ్రాతిశాఖ్యమల సాయమును నిరంతరాఖ్యసమును గోరుచుందురు. ఇకఁడాంత్రికమంత్రములను బోలి సృష్టింతుననుటుసుప్తసర్వమును గట్టెతోగోట్టి మేల్కొల్పుటయు, నగ్నితోనాటులాడుటయు వంటిది.

మంత్రబీజములు నాదరూపములు, నాదమనఁగా బ్రహ్మశక్తి. “నారాయణీ నాదరూపా” (నామస్తుప్తి) ఆశక్తియే పరావాక్యమముతో మూలాధారమునందుండి సంకల్పముకలుగఁగానే నాదరూపముతో నాథారోపరిచ్ఛకములందుచ్చు

రించును. ఉచ్చారించుట యనగాభాషాపానవాయువుల చేరికతో మిాది మిాదికి లేచుట. ఆలేచునప్పుడే మూడు రూపముల నొందును. “నమామి తాం పరాం వాచం పశ్యంత్యాదిక్రమా శ్రీయామ్ | నానావిధమహాకారరసాసుభావకారణామ్” (సాభాగ్యహృదయము.) ఆరూపములు సస్మాంతీమధ్యమావై ఖరులు. వై ఖరీరూపమందే పరుల క్షోరేంద్రియములకుఁడాకుట. అంత దాక్తనైన రెండవస్తులయందు నుచ్చిరించునపుడు, మొదటిది సంకల్పానుసారముగా నిర్విషాణమెటులో చూచునది గాన ‘పశ్యంతి.’ పశ్యంతికిని వై ఖరీకిని నడిమి యవస్థ కావుననే మూడవది ‘మధ్యమా’. ఇది యితరులకు వినబడక పోయినను బ్రిత్యేకపిండమందును లోన వినబడుచునే యుండును. (పీని విపులవివరణమును నా చండిపాతవివరణము మధ్యమఖండమునఁ జూచునది). ఉచ్చారణము మూలాధారాది మూర్ఖపర్వంతము నగును. ఈయచ్చారమార్గమే సూక్ష్మరంధ్రివిశిష్టమగుటచేత “సుఘుమ్య”, సంచరించు నిల్గుటుచేత “కులము”; (“వస్క ఖుమికులేషు సః., ర.వం) ఈ కులమనెడి సుఘుమ్యాభాగమందు సంచరించునది కావుటనే బ్రహ్మశక్తికి, “కులదేవత, కాలినీ, కులయోగినీ” యనిపేరు. ఈ సుఘుమ్యకు శ్రుతానమనియు మత్తొక పేరు. “శవానాం శయనం యత్ర - శ్రుతానం” ప్రేత లుగా భావింపబడిన బ్రహ్మవిష్ణురుదులు శయనించుచోటు కావున శ్రుతానము. ఆ బ్రహ్మములుండు చోటులే కులమందు గ్రంథులనబడును. ఆ చోటులను దాకుచు నాదరూపిణి బ్రహ్మ శక్తి యుచ్చిరించుటే గ్రంథిభేదనము. ప్రథానులు బ్రహ్మవిష్ణురుదులు సర్వదేవతలకుపలత్తుణము. బంధువులను గూర్చునది

కావున “కులము”. కుల్యాతే బంధుానితి కులమ్ = ఇల్లు. జగ న్యాతకు దేవతల్లురు పుత్రోదిబంధువులు. పిండమందున్న బ్రహ్మాశక్తివిజేషములన్నియు దేవతలె. వారు నివసించు నిల్లు కులము (సుఖమ్యు) కావుననే షష్ఠ్యకసంచయస్థానమైన యిదియే పరాశక్తిశరీరము (స్థాలము) నాదమే సూత్రాశరీరము. సాధ కుడు మూలాధారాది సహస్రాంతముగానైన చక్రముల యందు నాదరూప సూత్రకాష్టరములను న్యసించుకొనుట యందలి భావపరమార్గమిదియే.

ఇంక మంత్రవర్ణముల కాయూయి శక్తులెట్టు గలుగునో సంగ్రహించి విచారింతము. మన శరీరమెట్టు పాంచభాతీకమో, నాదరూపశక్తి సంచరించు సుఖమ్యారూపశరీరము నట్టిదే. అందలి చక్రములు (అవేపద్మములు - గ్రంథులు) సైతము పాంచ భాతీకప్రత్యేకతత్త్వవిశిష్టములె. శక్తిసంచారము నాదవిశిష్ట బీజాశ్చరరూపముగా జరుగునపుడు ఆభాతీకశక్తివిశిష్ట స్థానములను దాకుచుండును. ఆతామనపుడు గల్లు స్ఫుందన మందే యొక్కాక శక్తి విజృంభణమగును. ఆస్ఫుందనములు ప్రత్యేకశక్తివికాసముణ్ణోబ్రత్యేకఘలములు నిచ్చునవిగానుండును. ఈశ్వరస్థాపిలో స్థితి కనుకూలించునటులు పంచభూతములును, అనోయిన్యానుగ్రహ, అనోయిన్యాపకార, అనోయిన్యానుప్రవేశములు కలమైనను, వానిక్రమమును స్వస్థావస్థయు విషమించినపుడు విషరీతఘలప్రదములగుట బ్రహ్మాండపిండాండములందు రెంటును దప్పదనుట సాతకులు మఱువరాని శాస్త్రసమ్మతరహస్యము. వీణాదండమందమర్పబడిన సారెలవంటివేయాసుఖమ్యుయందలి గ్రంథులు (పద్మములు) వీణియ సారెలమైని వేస్తుతోదాకుచుండంతీస్ఫుందనము గల్లించినపుడు, సప్తస్వరములలో, నేసారెను

దాకిన నేస్వరము పలుక్కనో యెఱింగికొని తాకినపుడే, యా స్వరము శ్రుతిగోచరమగును. అట్టి జ్ఞానము లేనివాడు స్వేచ్ఛ ముగాదంతుస్పందనము చేయుచు సారెలను దాకినపుడు శ్రుతి కటువులైన యపస్వరములు పుట్టి మనఃక్షేత్రమును గల్లించును గదా. అటులే నాదసంచారముసందును ద్వద్రూపమేయై మాతృ కాబీజములు ఆయాయి చ్వకములఁదాకుచుబోవునపుడును గలుగు స్పందనములు వింత వింత శత్రుల నుత్స్థాదించును. అపి తపస్సాధనబలమున నెఱింగికొన్న మహార్థు లజ్జ లోకమందలి యనుగ్రహముతో, తసబీజాయురములతో డిది యామంత మనియు, నీమంతముల నీచ్వకములయందు అర్థమననముతో స్వసించి జపకాలమందు భావచ్యుతి లేనటులు చూచుకొనవల యుననియు శాసించిరి. కావుననే అది మంతశాత్ముమైనది. పూర్ణముగా నుచ్చరించిన సంగీతపై ఖరీనాదము శాస్త్రాక్తముగా నిరుపరీతిని బ్రచారము చేసినపుడు వాయధిశమనము, వర్ష కారక మేఘరంజనము మున్నగు విస్మయఫలజనకమునగుట మనము వినుచున్నాము. అనేకరాగముల నామములు ఆయాదేవతలకు బ్రీతికరములగు నాదస్పందనములనుటను దెలుపును. అటులే పశ్యంత్యాద్యవస్థలలో నుపాసింపబడు మంతభీజనాదములును, అట్టి విస్మయజనకఫలదములే యని యెఱుంగునది. మాతృకాయురములును భాతికశక్తివిశిష్టములే గాన, భాతికశక్తి విశిష్టము లయిన చ్వకములందు వాని స్పందనములగునపుడు విరుద్ధఫలజనకములు కానటులెంచి యనుభవించి, ఆయాదేవతలకు బ్రీతికరములై యాయాదేవతల తత్త్వమందెలుపు మంతములు ఆయా చ్వకములందే భావించి జపింపవలయునని యామ్రాయముల నేర్పాడచిరి. కావున మంతస్పమైయందు మనకథికారము లేదు.

సృష్టించి దర్శించి యనుగొముతో మహార్థలిచ్చిన మంత్రములను ఏ గురువువల్లనో యుపదేశమందియు, ఆ మంత్రార్థము నెఱింగకయే, మంత్రోదిషదేవతాత త్వము నెఱింగకయే, వాని హృదయము నెఱింగకే జపించుచున్న సాధకుల సంఖ్యాయే యధికముగాదోచును. “స్థితస్య గతిశ్చింతనీయా” యని యున్నదాని తత్త్వమును ఉపాసాక్రమము నెఱింగి, స్తుత్యక్తఫలములం దౌకదానినొందిననుండాలు. నూత్నమంత్రసృష్టికి నేను వెనుకఁజ్ఞింపిన బుధిత్వమనెడి యధికారమచ్చిన జన్మములో జూచుకొన వచ్చును. ఈయపన్యాసమిష్టటికే పెరిగినది. ఉండనిందు.

కనుక సర్వతార్త్త్వదర్శియైన బుధియై రెండవ మెట్టెక్కవలయును. ఆపిదవ బ్రహ్మ—సృష్టిస్తిలయ కేంద్రస్థానము. ఈ స్థానమందు జీవుడాధ్యత్తికోన్నతియందు తేవ మెట్టెక్కుచున్నాడు.

ఎంతదాకఁబరాంతకాలము (బ్రహ్మలీలావసానకాలము) కాదో, యంతదాక బ్రహ్మలోకమందే నివసించును, ఇమూర్ఖుడు అతాక్షించ్చుతులును ఒక్క ‘నేను’ అనెడి యాత్మయొక్కకామనలే. ‘నేను’ అనుదాని యిచ్చుచేతనే యివన్నియు సంఘటించునని యర్థము.

6. అహం రుద్రాయ ధనురాతనోమి బ్రహ్మద్విషే శరవహంత వా ఉఁ అహం జనాయ సమరం కృషోమ్యహంద్యావా పృథివీ ఆవిషేశ ॥

మున్న బ్రహ్మద్విషియు లోకహింసకుడునైన త్రిపురాసురుని వధించుటకు నేనె మహాదేవుని వింటికి నారిఁగూర్చిన దానను. నన్ను స్తుతించువారి రక్తకై వారి శత్రువులతో నేనె యద్భుతుచేయుదును. నేనె భూమ్యాకాశములందంతట నంతర్యామినినై నిండి యున్నాను.

వి॥ నేను బ్రహ్మజ్ఞానవిరోధులు నశింపఁజేయు రుద్రులను (ఏకాదశేంద్రియములను) గౌట్యుటుమృబుణావమునెడి ధనుస్ని నందు, ఆత్మయనెడి శరము నెక్కించెదను. మతి నేనే నను నమ్మి కొలుచువారి కొఱకై వారి శత్రువులతో యుద్ధము చేయుదును. నేను సర్వభావములతోను స్వర్గమర్యాలోకములం దనుప్రవేశించి యున్నాను.

దశేంద్రియములు మనస్సు ననిషివే యేకాదశరుద్రులు; బ్రహ్మజ్ఞానవిరోధులు (ప్రథమమంత్రవివరణాముందు జూచునది) ఇంచట రుద్రశబ్దము ఏకవచనమందున్నది. ఇంద్రియవర్గము మనస్సునందంతర్గతము. మనసునునికితోడిదే యింద్రియసత్త. మనోలయముతోనే యింద్రియములు లయించును. మనసే యచట శరవ్యము. (కోలదెబ్బతో నశింపఁజేయదగినది. శరపాతయోగ్యస్థానము శరవ్యము.) శరవయను మూలమందు యకారలోపము ఛాందసము.

సాయణాచార్యులు ‘శరవే’ యనుదానికి హింస్రమని ప్రాసిరి. ఆయర్థమునుంగై కొనడగును. మనస్సు బ్రహ్మజ్ఞానవిరోధి గాన, దానిని హింసించుదానినిగాఁజెప్పిరి. ధనుశ్శబ్దమునకు అమ్ముక్కాపేట్టుట యనిరి. అందులకు “‘ప్రణవో ధనుఃశరో హ్యత్మా బ్రహ్మ తల్లుత్యముచ్యతే’” అను నుపనిషద్వాక్యమే ప్రమాణము.

ప్రణవ (మంత్ర) మనెడి వింటియందు యోధుడైన జీవాత్మ యనెడి యమ్మును దొడిగి బ్రహ్మము నుద్దేశించిపిడిచినచో, దాని ఘలము మనోలయము. ఈమనసే రుదుర్చుడు. ఇదియె బ్రహ్మజ్ఞానవిరోధి. ఈమననే ‘నేను’ అను దాని యథిండ్చై తన్యమును, ఖండజ్ఞానముచే జగదాకారముగాఁ

బరిణామింపజేయుచున్నది. ఇందుచే శరవ్యము మనస్సు. దీనిని ‘హంతవే’ అనగా హతము చేయుటకునై చేయబడు ధనుః శరసంధానము, యోగధారణాసమాధిపూర్వకజపవలోమహార్థ నాదికమైన యుహాయము నపలంబించుటే యగును. ఆయుహాయ ములస్సియు నేనే. మొత్తమున సాధనరూపముగా సైతము నేనె ప్రికాశించుచున్నానని భావము.

తల్లి, మున్న రుద్రిరూపముతో నేనె ప్రికాశించుచున్నానని తన విభూతిండలిపి, యిచట మల్లి యారుదునిగొట్టుటకు నేనె పూనుకొందున్నది. ఇది ‘నేను’ అనుదాని పని. జీవరూపముగాను జగదూర్ఘపముగాసు బంధనరూపముగాను నేనె యున్నాను; మఱియ నీబంధనమును చేధించి ముక్కేనొందించు యోగసాధనరూపమంతయు నేనె. ముక్కేయు నేనె యనుటే.

ఇచ్చట, అయిదు మంత్రములు చెప్పిన పిదప నీయాఱవ మంత్రమును జెప్పుటయందుగోంచెము రహస్యమున్నది.

ఎవడు సర్వవిధములచే నాత్మదర్శనము చేయ నభ్యసించినాడో — అనగా

“ సర్వభూతస్థమాత్మానం సర్వభూతాని చాత్మని
సంపశ్యేష్టబ్రిహ్మా పరమం యాత్రి నాస్యేన వేతునా॥”
అనెడి యాశ్వర్మివాక్యసాధనమందెవడు సిద్ధినొందినాడో,
వాడె రుద్రుడనెడి మనస్సును వినాశముచేయుటకుబైని జెప్పిన
ధనుఃశరసంధానము వేరి యనుభవము నొంద సమర్థుడగును.

ఇక్కారణముచే మొదటి యైదు మంత్రములందును సర్వవిధముల నాత్మప్రికాశము వర్ణింపబడినది. తర్వాత నీమంత్ర మందు సర్వభావచిలయపూర్వకముగా నేకాత్మప్రత్యయమునకు సాధనరూపముగా సైతము ‘నేను’ నెడి యాత్మయే యుద్యక్త

మైనదని వర్ణింపబడుట లేటపడినది, బుద్ధియోగాధన్యాండై నవానికే యాయవస్తులు తఱచుగా ననాయాసముగా లభించును:

“అహం జనాయ సమదం కృణోమి” — ‘నేను’ (విశుద్ధచై తన్యస్వరూపాత్మయే) జీవునికొఱ్ఱకై యుద్ధము చేయుదును. ఆనగా, ఎప్పుడు జీవుని పార్చణాత్కి ఆత్మరాజ్యసాపనము చేయబూనుకొనునో, యప్పుడు మనసుమాలముగా నంతయుహారింపబడును. పార్చణము భూగవచ్ఛరణమందు సర్వస్వము సమర్పించి కృతార్థమగును; ఇంక మనసో — సంసారవాసనలందుఁగట్టిపెట్టును. ఇదె జీవజీవనముల శుభసంధిలక్ష్మణము. అప్పడై యుద్ధమారంభమగును. కురుక్షేత్రమందు (కర్మక్షేత్రమందు) ఈవిధమైన యుద్ధము సంఘటిల్లును. తరువాత, విజ్ఞానమయక్షేత్రమందు — ఏదేవాసురయుద్ధము పొసగునో (యది చండితత్త్వమందు వర్ణింపబడినది.) అది నేనె చేయుచున్నాను, చేసితిని. ఇందుచేత, సాధనక్షేత్రమందే యనుడు, విషయక్షేత్రమందే యనుడు; అంతట నన్నికర్మములు నడుపునది ‘నేను’ అనెడి యాత్మయే యని భావము.

“అహం ద్వావా పృథివీ ఆవివేశ” — ‘నేనె’ ద్వ్యాలోకభూలోకములను బ్రికాళింపజేసి, యందంతటను బ్రివేశించి యంతర్యామినినై నిండి యున్నాను.

ఇందలి విశేషార్థము — దేవలోకము విజ్ఞానమయకోశము. దీనియందే యాత్మబోధ సమాప్తమైనచోజై తన్యమయమైన బ్రిహ్మసత్త కానవచ్చును.

భూలోకము అస్తుమయకోశము. అనగా స్తులదేవము. తక్కిన కోశము లీరండిటు నంతర్గతములు గానవానిని వేఱుగాఁజెపులేదు.

ఆత్మకు అన్నమయకోశమేది? ఈవిరాట్స్వరూపమైన బ్రహ్మండమే. ప్రాణమయకోశమేది? సృష్టిసితిక్రియాశక్తి. మనోమయకోశమేది? అనేకభావములతో వ్యక్తమగుట్టకెన నంకల్పమే. విజ్ఞానమయకోశమేది? ఏజ్ఞానమందీబవ్యాత్యసంకల్పముంచఱడినదోయది. ఆనందమయకోశమేది? ఎచ్చటనాత్మయైకగ్రస్వరూపము కేవలానందమయయై యుండునోయది. ఈస్థానమందే జగద్వీజము అవ్యక్తభావముతో నుండును. వీని యన్నింటి సమాఖ్య (విరాట) విజ్ఞానమయకోశము. “ఏశేషేషణ రాజత ఇతి విరాట” ఇదె స్వరూపము. జీవభావియమైవ్యాఖ్యియై విజ్ఞానమయకోశమందుండఁగల్గుటచేతనే, యితఁడు స్వరూపమునకుబోవఁగల్లుచున్నాడు. మఱియు నసంఖ్యదేవదేవిదర్శనమును, అనేకప్రకారాత్మావిభూతులను బొందఁగల్లుచున్నాడు. శ్రీచండీతత్త్వమనునది యావిజ్ఞానమయకోశసాధనమే. ఇది మన్మందు స్ఫుషపదును. ప్రతివ్యక్తియు దాను సంకల్పించినచో ఈశ్వేతమునకుబోవఁగలుగును. ఇది కేవలభాషార్థంకారము కాదు; సత్యము. కావుననే దేవతాకృతస్తుతియందు “సర్వాపవర్గదే దేవీ” యనుట. కావుననే జీవుడు సంకల్పబలముతోడి సాధనబలముచేత నీమహాభము నొందఁగలడునుట ముహ్యాటికి సత్యము.

7. అహం సువే పితరమస్య మూర్ధన్యమ యోని రఘ్యంతః సముద్రే। తతో వితిశ్శేషాభువనానుపిష్టోఽతామూంద్యం వర్షాశ్రావస్పుతామి ॥

తండ్రియైన యాకాశమును గన్నదానను నేను. “ద్యాయః పితా” “ఆత్మన ఆకాశః సంభూతః” శ్రుతి. ఆకాశాదికార్యజాతమంతయఱబరమాత్మనై సర్వకారణభూతైన నాయందే,

నూలునందు వత్తుమువలె భూసిల్లుచున్నది. భూతజాతమంతయు నాయందుగలుగుచున్నది గాను, సముద్రమనెడి పరమాత్మను నేను. ఆభూతజాతముల బుద్ధివృత్తులయందు వ్యాపించియున్న బ్రహ్మాచైతన్యము నేను. ఇట్టెదానను గాపుననే సమస్తభూత సంఘములందును బాలు, ధములుగా పూర్వపించి యున్నాను. దశ్వులగానవచ్చి స్కుర్చోకుషు మున్నగు వికారజాతమంతయుఁ గారణభూతమై మాన్యా (బ్రహ్మాస్తకి) రూపమైన నాశరీరమే.

“త్రీగురుః సర్వకారణభూతా శక్తిః”

మటీయెక భావము — ఈభూలోకముకంటె వెలిని గానవచ్చి నాకాళము నావలనఁగలుగుచున్నది. సముద్రమాదలి జలముల సదుమ గొక్కఁగారణభూతుఁడై న ఐమ్మిఁజుడను బుమి యున్నాయి. సముద్రమన నుతరితుమందును, జలమయ్యవైన దేవశరీరములంచుసు బ్రహ్మాచైతన్యమనై నేన యున్నానా. నేనే సర్వకారణాత్మికసై సర్వమందు నిండియున్నాను.

సారాంశమేముఁ... — సముద్రము నాయోని (జన్మ స్థానము). “సముద్రమంత్యస్మామ్భూతజాతాసీతి సముద్రః” = పరమాత్మ, ఇతనిప్రాన సమస్తభూతజాతములు వెలికి వచ్చి చున్నవి. ఇతని కై పై మఱల భూతజాతములు పరుగెత్తుచున్నవి. ఇతనియందే సత్త సమాతజాతములు ని మిడి యున్న వి. కావునఁ బరమార్థు సముద్రుఁడు. వేదమందుబరమాత్మ కావునఁ బరమార్థు సముద్రుఁడు. వేదమందుబరమాత్మ “సముద్రశబ్దముతోఽంగుతోవ్యవహరింపఁబడును. “సముద్రాదర్శవాడధిసంస్తురోఽజాయత్” ఇట్టెవెన్నే ప్రశ్నతులు.

సముద్రమందు — అప్పు = అమృయములైన దేవ శరీరములందు, మూలకారణమైన బ్రహ్మచే తన్యమున్నది. దానినుండి నేను కారణరూపానై వాగ్యపించి యున్నాను.

దీని సారాంశమేమనఁగా, నేను జగత్తితను గన్నదానను “ద్వాయఃపిత్రా” ఆకాశము తండి. దాని మిాదిభాగమున ఆనందమయకోళము. లోపలనున్న విజ్ఞానమయకోళమందు నాకారణశరీరమున్నది. నేను నమస్తభువనములందును జీచ్చి యున్నాను. దూరముగానున్న యూస్వర్గ లోకమును గూడ నాశరీరముతోఁ దాకుచున్నాను, అన్నది.

ఖ॥ జగత్తిత — హారణాయిగర్భుడు, ఎవనివలన నీజీవ జగత్తు గల్గినదో వాడు. ఇదే పరమాత్మయైక్కు మనోమయ కోళము. కావుననే, “బహుస్వా”మృనెడి సంకల్పమునకు మూలమైనది (సంకల్పస్థానము). పృథివి మున్నగు నైదు భూతములందును మొదటిది యూకాశము. ఆకాశము = అంతటాబ్రకాశించునది. ఇది వ్యోమతత్వము. వ్యోమము = అంతటినావరించి యున్నది. అన్నియుదనయందుండుట కవకాశ మిచ్చి రక్కించునది యని యర్థము. హింద్రాయిమనఁగా వెడలి పోవునది యనియు, ప్రకాశించునది యనియు నర్థము. తనలో నిమిడియుండి, జ్ఞానరూపప్రకాశముగల, వెలికి వచ్చు స్వభావము గల జీవకోటిని ప్రింగి యున్నవాడు (= కదుపునఁగఁలవాడు) నగుటచే హింద్రాయిగర్భుడయునాడు. కావున నాకాశతత్వమే హింద్రాయిగర్భుడు. ఆకాశతత్వమునకుఁబై ది మనస్సు. కనుకనే వట్టికములందు, ఆకాశతత్వవిశిష్టమైన విశుద్ధమునకుఁబై దయి, భూమధ్యాగత్తమైనదే మనస్తత్వవిశిష్టమైన యంజ్ఞాచక్రము. ఇచ్చట ననుసంధానము చేయునపుడే పరశివునుండి వచ్చు)

నాజ్ఞలను సాధకజీవుడు గ్రహించును గాన నిది ‘మూజ్ఞ’ యనఁబడినది. మనస్సునందే యాకాశాదిభూతముల సంకల్పములున్నవి. మనము మనస్సునందే యనేకవిధములయిన సంకల్పముల నెటులు చేయుచున్నామో, యటులే విరాళాగ్నిసంకల్పములే బ్రహ్మాండములు. మన మనస్సంకల్పములు త్యాగాయులును నితరులకుగానరానివి. ఇట మనోమయుడైన పరమాత్మ సంకల్పములు గొప్పవియు దీర్ఘ కాలము నిల్చునవియు నితరులకు భోగ్యములున్ననే యుండును. ఈవిరాణ్యారుషుని పేరె హిరణ్యాగర్థుడు. ఇతఁడే జగత్తిత. ఈసచ్చిదానందస్వరూపాత్మను నేనే కన్నాను. వాని జననిని.

“అస్య మూర్ఖస్యమ ద్యోనిః” — దీనికి మిాది భాగమున నాకారణాదేహమున్నది. అదెక్కడ? “అంతఃసమ్మదే అప్సు” = సముద్రమునడుమన్న జలములయందు. సముద్రశబ్దమునకర్థము ఆనందము. ధాతుప్రత్యయముయేక్క యర్థమును ఒట్టియు సముద్రశబ్దమున కానందార్థము వచ్చును. సమీపూర్వకమైన క్రేదనార్థకమైన ఉద్ధాతువునుండి సిద్ధమైన మాటయే సముద్రము. ఉద్ధ క్రేదనే, ఏకించి క్రేదమును బొందునది — అనఁగా వృద్ధినొందునది. మఱియు “సమంతాన్మాదం రాతీతి సముద్రః” అంతట సంతోషమును గలిగించునది. కనుకనే “రసో వై సః” “ఆసందో బ్రహ్మ” యనియు త్రేతులు. రసమే జలము; ఆరసమే ఆనందము; ఆనందమే బ్రహ్మము,

అప్యశబ్దమునకు వ్యాపనశీలనమైన ధీవృత్తి. సాయనభాష్యమందునుంగలదు. బుద్ధివృత్తికే విజ్ఞానమయకోశమని పేరు. పూర్వమంత్రమందు, ఆత్మయేక్క పంచకోశములు వివరింపబడినవి. ఉండగా ఈమంత్రమునకు మనమెతీంగిన యర్థము

ఆనందమయకోశములోపలి విజ్ఞానస్వాముకోశమే హిరణ్యగర్భని మిందుగానున్నది. అదె ‘ముఖ యొస్సి’ పరమాత్మయొక్క కారణశరీరమతి.

జీవుని కారణశరీరముగూడ, ఐందమయకోశమువేరఁ బ్రసిద్ధమైనను కేవలానందమయకోశమే కారణశరీరము కాదు. దాని ఔషధములనుండు విజ్ఞానమయకోశమే యథార్థకారణమగుచున్నది. విజ్ఞానమే యాజగత్తును ధరించువచ్చున్నది. ఇది తటునుఁడైన సాక్షీవలెగానవచ్చుట మాత్రతస్మి; దాని తుత్తమము — “స ఏత్తత్” అని ప్రశ్న. తుత్తమము, సాంగ్రామము, చీర్చ అనునవి సమానార్థకములు. ఆయాత్తమముతో (ప్రకాశము) జేరుట చేతనే ప్రపృత్తిరూపమైన యామనన్న), ఐంత్రవైచిత్ర్యములతో నిండిన యాజగత్తుపంచరచనమును జేముచున్నామి. తుకారణముచే, హిరణ్యగర్భుని (జగత్తిత్త) యొక్క మింది భాగముననే ఆత్మయొక్క కారణశరీరమున్నది యని లైలియవలయును.

“తతో వితిష్టే భువనాని విశ్వా” — కావుననే సమస్త భువనములందును ‘నేనే’ ప్రవేశించి నెలకొని యున్నాను.

“ఉత అమూం ద్వాం వర్ష్ట్రుణా ఉపస్థుతామి” ఏది సాధారణాజీవుల పత్తమున, దూరవర్తియైన స్వర్గలోకముగానెన్నిబడుచున్నదో, ఏది విజ్ఞానమయకోశమునువేరఁజైప్పుఁబడినదో; ఆస్తానమును సైతము నేను నాశరీరముతోదానుచున్నాను. సారాంశమేమనగా — సమస్తబ్రహ్మండములును సచ్చిదానందస్వరూపమైన నాశరీరమే. ఆధ్యలోకమునకు (విజ్ఞానమయకోశమునకు) ఆరోహింపఁగల్చితిమా, ఆ ‘నేను’ అనుదానిస్పర్శముభవము చేయగలము. ఇదె, యావాక్యముయొక్క విశేషతాత్మర్వము,

8. ఓహమేవ నాత ఇన ప్రపామ్యరభమాక భువనాని
ఇత్యా | పరో దివా పర ఏనా పృథివై త్వాపతీ
మహిసా సంబభూవ ||

కార్యమాప్తమైన సమస్తభూతజాతములను సేసే కారణ
మనె శూట్టించుచున్నాను. ఇతరుల ప్రేరణ మక్కల లేకయే
గాలి సేచ్చుమే నెటులు వీచుచున్నదో, యటులే నేను బరుల
ప్రాపు లేకయే ప్రవర్తింతును. ఈయాకాళాది వికారజాతమును
సేనే పుట్టించి, యాసర్వముకుబరమండు వర్తించుచు దేనిని
నంటక యాదాసీనకూటుస్త (వికారములు లేక నిశ్చలమై యుండి,
వికారములు లేక నిరవధికకాలముండునది) బ్రహ్మాచై తన్యమైన
దాన ‘నేనే’ ఇట్టి మహిషముతో సంతటన్నాను.
“అత్తతి ర్వ్యాత్మేత్యాత్మ” అంతట వ్యాపించి యుండునది
గాన ఆత.

ఓ! ఇచ్చుట స్వేచ్ఛాసంచారముగల వాయవు దృష్టాంత
ముగా సీముంబడినది. “ష్వరో దివా” యనుస్తుడు, అధః
అధస్తాత్ అనునటులే ష్వరస్తాత్ అని గ్రహింపవలయును.
పృథివ్యాశములకుబరముగా, సమస్తభూతవికారజాతము
కంటెను విరాటి యుండుచు ఉసంగత్యముతో (దేనినాటుకే)
యనియర్థము. ‘మహిసా’ యనుస్తుడు (మహిమామ్) మ
లోపము ఛాందసము.

వాయవువలె నేనెపుడు స్వేచ్ఛాతో బ్రవర్తింతునో, యఫుడే
యాసమస్తభువనముల సృష్టియుబ్రారంభమగును. ఈస్వర్గ
మర్యాదములను విరాటి సేసున్నాను. ఇదె నాగొప్పతనమన్నది.

ఇచ్చుట వాయవువలెబ్రవహించు స్వభావముగలది యను
మాటు, బ్రహ్మాచై తన్యముయొక్క క్రియాత్మకీని దెల్పును.

భూతములందు ఆకాశము క్రియాధీనమై, ఉదాసీనమై సర్వాధారమై యున్నది. వాయువో, ప్రవాహంమాపక్రియశక్తి మయము. గీతయందు

“యథాకాశస్థితి వాయుర్బుత్యం సర్వత్రగో మహా ।

తథా సర్వాణి భూతాసి మత్ స్థానిత్యపథారయ ॥ ”

అంతటిబ్రహ్మవహించునదియు, మహాబలవంతమును, గౌప్య దియునైన వాయువు ఆకాశమందెటులున్నదో, యటులే సర్వ భూతములు నాత్మయందున్నది. ఎప్పుడు జీవుడేమాత్మవస్తు సాక్షాత్కారమున్కే యవసరపడునో యఃప్రాడిది క్రియాశక్తి విశిష్టమగుటును గాంచుచున్నాము. ఎప్పుడు తెట్టాసులక్షణముతో మన సమిశ్రమందునో, యప్పుడు యథార్థముగా నిదే వాయువువలెటిబ్రహ్మవహించు శీలము గలదగుచున్నది. కావుననే వేదాంతసూత్రములందు “జన్మాద్యస్య యతః” అని బ్రహ్మజ్ఞాన కు త్తరమిచ్చినాడు.

దేనినుండి యాసమస్తజగత్తునుపఖుట్టినదో, దేనియందు నిల్చియున్నదో, మఱల దేనియందుఁజేరిపోవుచున్నదో యదియే బ్రహ్మము. (ఎప్పటికప్పాడు వృద్ధినొందునది.) అదె యాత్మ — (అంతట వ్యాపించియున్నది.) అదె “అహమ్” (అస్య చహస్య చ సమాహరః అహమ్) (అ = బ్రహ్మము, హ = శక్తిః. శక్తియుతబ్రహ్మత్వర్థః).

అహమ్ = నేను, అనగా నేమో తెలియఁగోరువారికి ఒకడి “జన్మాద్యస్య యతః” అను సూత్రమే యత్తరము. ఇంతకంటె సరళమైన వాక్యము మతి లేదు.

జగత్ప్రిపవ — పాలన — పంచారములను జేయు శక్తి రూపజననిని ‘నేను’.

ఇందుచేతనే మంత్రమందును, ‘ఆరభమాణా’ యని స్తోలింగశబ్దమే ప్రయోగింపబడినది. ఈజననియే జీవులకెల్లను సాధ్యవస్తువును, ఉపాస్యమునునై యున్నది.

ఈనము స్తభువనములు నెంతదాక నిల్చునో, ఎంతదాక నిది (నేను) “వాత ఇవ ప్రవాహి” అనగా క్రియాశక్తి రూపముగా నుండునదే; ఇది త్రుతిసిద్ధమైన మాట. (భావము)

నిర్మించాభావముతోనే యనుడు; పురుషభావముతోనే కానిందు; ఉపాసనవ్యాపార మెంతవఱకునుండునో, యంతవఱకు నాత్మ క్రియాశక్తి (మహామాయా) రూపముతోనే ప్రకాశ మానమగుచుండును.

ఇదే గాక ‘నేను’ అనుదాని మఱియొక యవస్థ కలదు. సూక్తము నువసంహరించుచుట్టెప్పుచున్నది “పరో దివా పర ఏనా పృథివీ వతావలీ మహిమా” ద్వారాకథూరోకములను వ్యాపించి, యాద్వారోకథూరోకముల (ఇని సర్వలోకములకు నువ్వులకు ములు) రూపమై యే ‘నేను’ అనుదాని స్వరూపము చెప్పించినదో, దానికి వెలుపలను (ఉపరిభాగమందును) ఆ ‘నేను’ ఉన్నది. అది మాటలకును మనస్సునకును అందదు. అదె జీవునికి గమ్యము (పొందడగినది) లక్ష్మీము (గుట్టించి యుపాసింపడగినది) నునై యున్నది. అది జగములన్నిటిని మిాటి, నిరంజనమైన (దేని నంటని) స్వరూపమగుటవలన, దాని యెట్టిమహిమయుఁదెలియ బడదు. దానినే గీతాగురుడు “న సత్తనాన్నసదుచ్యతే” అని నిర్వచించినాడు. సారాంశమేమనగా — “నేను” అనుదాని మహిమ యాజగత్తు — ఈజగత్తుల వ్యాపించియున్న విరాద్దేహము. వేదాంతసూత్రములందును నిత్య (త్రికాలములందును

శాధలేని) నిరంజన (దేవినంటని) స్వామ్యాపమును, అఖంషితము గానే యొంచి, ‘నేను’ (తల్లి) తథ స్వాయంపరిచిచ్చెన్నాడు, జీవ జగదాకారముతోఁ బ్రహ్మాశీంచుచుస్తుని. ఇదే యస్త్రప్రస్త్రవరమును, ఇదే యథార్థమునైనే స ‘నేను’ లేఖాఃక్రమావ్యాప్తము.

ఈ ‘నేను’ అనుదాని చూహకప్రస్త్రమును, ఏ కష్టంపడి యునుబునిఃపగలిగినపుడే మనః స్వార్ద్రపంజీయనములనును, కావున నోసాధంలారా ! జీవులారా ! మునమివాతిధాక్త న కోసు ఆను దానిని గంటిమో, యిపుడు కనుచున్నామో, ఆమో గ్రస్వరూ పముయొక్క నేరలేని యుదారస్తుమావిభాసము — అట్టిచెట్టిదనరాని సంతోసవాత్మల్యము — అలోకికమాహకప్రస్త్రము — మన వంటి తృతథ్యునంతాసముడై నెఱుటు ప్రసరింపఁడేసినదో, చూడుడు కనువిచ్చి; ప్రముఖుడు మనసులిచ్చి; అమృతం లరసుడొర్చీమాత యొడిని జూచిచ్చి.

తునుడుల తత్క్ష్మమేషీని ఇర్మైత్తి పోయి
 యమ్మ యొడిలోనఁబడిపోవా, యప్పఁడే సీదు
 జాగల్క్రీడనైన కశ్ములము తోఁ
 జలపమాడించు నమ్మితపర మున సిన్నా.

దేవిసూక్త రహస్యబోధమే సుణీ గొచ్చాచిసుబై, పురాణపుత్తింగననీని నిత్యసుఖసోఽమంఘావసాధమ్ముస్కాజీవుంజేర్చుః నదే సమాధి యసు చేణీమాత్రమ్మద్విప్తసు త్వావాసు; బదే ముందు గ్రంథము; కసుండత్వాద్వాత్మిన్ గ్రాధంపల్.

ఇది

శ్రీతాంశువాని, వారితసగ్రోతుడు, శ్రీక్రిమాసాసనాంధూషాపర
 నాముడు, ఈశ్వరసత్యనారాయణశర్మ ప్రాసాది;
శ్రీదేవిసూక్త పరమాత్మపంచాంగము,

శ్రీ మాతే సమా

స్తోత్రవాహ్ (సమాధి)

పాదే నేను (ఆపరమాత్మయే నేను)

ఎన్ని జదివినను, ఎన్ని విన్నను, ఎంత యోజించినను
అమృతమతానుయాయుల లక్ష్మీభావమే; గమ్యమిభావమే.

సమాధి యనెడి పట్టున, సాధకులనేకులు భాషార్థంకార
పూర్వితములైన వాక్యాలను జదివియు వినియు సమాధిత త్వే
విషయమున బ్రహ్మపడి ప్రమాదములకు లోనై సమయశ్రమ
ములను విత చేసికొనుచున్నటులు గ్రహించుచుందును.

నా శిష్య యొక్కా, శ్రీమతి యువతి, శ్రీవిద్యాదీకు
గొన్నది. ఉపాసాతీవత గల భాగ్యశాలిని. ధ్యానస్వప్నతదితర
కాలములంకుదనకగు ననుభవముల నెప్పటికప్పాడు నాకుఁడెలుపు
చుండును. నేనును శిష్యులు ప్రాయు జాబులలోని మాటలను
శ్రద్ధతోజదివి, వారి యాధ్యత్మికోన్నతిని గుర్తించుచు నొందు
నానందమే ఫలముగాగనువాడనోటు, వానికి బదుళ్లు విసువక
ప్రాయుచువదును. ఈ సదుము నాచిడ్డ యొక ధ్యానవేళాను
భవమును ప్రాయుచుదానొందిన యవస్థకు “సమాధి” యను
పేరుపెట్టి, యింకేమేమా ప్రాసి “నా యా యవస్థానుభవమును
గూర్చి నన్నుదోషధింపు”డని కోరినది. ఈచిడ్డ, అనంతపుర
మండలమందలి తాడిపత్రిగ్రామవాసిని.

నేనును, బదులు ప్రాయబూసియు, నా ప్రాత యిపు
డామె కొక్కర్తకే గాక, అంతమాత్రపుటధికారము గల నా
శిష్యబృందమునకంతటికి నుపయోగించునటులుండ దగునని యెంచి
“స్తోత్రవాహ్ — సాహమ్” సమాధి — యను సాధనావస్థావిశేష

మమును గూరిచి విపులముగా యథానుభూతముగా ప్రాసితి, నదియేయిది. నాథకులార్ణా! మింసోదరి సాంఘాగ్నీవతి సరోజమ్ము ప్రాతకిది బదులు. శ్రద్ధకోజదివికొని, ఏపాటియేని మింఱాభమున కగునేమో చూడుండు.

అమ్మా! సరోజా! శ్రీ శంకరాచార్యుకృత సాందర్భ లహరి, నా యాంధ్రానువాదముతో నీఁఁ గంతస్థము; నే నెఱుంగు దును. అందలి —

“భవాని త్వం దానే మయి వితర దృష్టిం సకరుణా ఏతి స్తోతుం వాంఛ్యా కథయతి భవాని త్వమితి యః | తదైవ త్వం తసైత్ర దిశని నిజసాయుజ్యపదవీం ముకుందబ్రహ్మాద్రస్ఫూటమక్షపీరాజితపదామ్” ||

అను శ్లోకసారము ననుభవమునకుం దెచ్చుకొనుచున్నావా? బాగు! బాగు! అడే త్రోవ; తప్పిపోక నడువునడువుము. “మంత్ర గురుదేవతాత్మమనఃప్రాణాన్మైక్యనిష్టులనాదేవ సర్వసిద్ధిః” యను కల్పసూత్రమునర్థము నీమనసున గట్టిగా నంటినదన్నమాట. దాని నన్యర్థము చేయుచుస్తు సేయా త్రోవలోనే యోగాంగము లన్నియు సిద్ధమై పోగా, నీవత్రమమున గమ్యముంజేరుదువు.

ఇక నీనాప్రాతలోని పారిభూతికములు, మున్న నీకెన్ని సారులో వివరించినవే. పలుసారులు చదువుకొని సందేహములున్న తాపులను గుర్తించి మోమోటిమి ఏడి మఱి యడుగుము. ఇంతేలమ్మా! సంకల్పములోనే, “తల్లి! తమోవరిణీ! మబ్బులు తొలఁగింపు” మని మఱి మఱి వేడికొని చదువం బూనుకొమ్ము. సకలజనని సానుకంపుయై, యిందునుగూర్చి మఱిల నాకు ప్రాయ నీయకయే సాయపడి నిన్న దన రెయిడిలో నిల్చికొని ముద్దాడును.

ఇక్కెడూ. ప్రకరణ మారంభింతును. అనేక జనాగ్రహిత నుక్కతఫలముగా జీవునికి సమాధినంథానలాభమగును. జాగ్రత్తమైనపునుప్పులనెడి మూడవస్తులును సాధారణ జీవులెల్లరు ననుభవించుచున్నావే, ఈ మూడునుంగాక మఱి యొకటి యున్నది; దానిపేరే తురీయము (నాలవది) సమాధి. ఎక్కడనో ఒక్కాక్కాజీవుడు దాని (సమాధ్యవస్తును) నౌంది ధన్యుడుగుచున్నాడు.

ఏ యవస్తయందు మనోబుద్ధి చిత్రావంకారములు, పంచష్టానేంద్రియములు, పంచకర్మాంద్రియములు అను నీ పదునాలుగును దమ తమ పనులు చేయుచుండునో, యది జాగ్రదవస్తు.

ఏ యవస్తయందు నాలుగంతఃకరణములు పనిచేయచు దక్కిన పదియు నిష్టామావస్తయందుండునో, యపుడు స్వప్నమైన వస్తు యందుము.

ఏ గాఢనిద్రావస్తయందు (సుషుప్త్యవస్తు) మనలనే మనము మఱచి (యొఱుకలేక) యుండుమో లుప్పుడు ప్రాయశః మృతవదవస్తు (శవమువలే బండియుండు నవస్తు). అపుషంతఃకరణ వృత్తులుండవు; నేనేమియు నెఱుగుననడి యవస్తు. ఇదే సుషుప్తి.

కాని నాలవది యగు సమాధ్యవస్తయందుటులుకాదుం అపుడు జాగరికజ్ఞానముండదు. ఆనఁగా నిందియములచే దెలియదగినవి తెలియబడవు. అయినను ఆత్మసత్త జాగరితయై యుండును. ఆనఁగా జగద్భావముల సంబంధమింతయు లేని నిద్ర; యైనను ఆత్మభావముతో జాగ్రతుడే, దీని పేరే సమాధి.

బుద్ధి ర్మోగ ఫలముగాంజై తన్యమయమహాకాళమండలమందు, (చిద్గగనమందు) ఉమట యుఃవాటుపడిన వెనుక, సీయవస్తు తనంతటనే వచ్చును.

ఇదె యాత్రాజ్యమందు^౨ (తల్లియొడిలో) జేరుటకైన ద్వారము. మాతృస్నేహరసాభిషితుడై భక్తిధనముచే గురునకారణకృపాధనముచే జ్ఞానవంతుడై, అపారసత్యప్రతిష్ఠాశక్తిచే వీర్యవంతుడై, బుద్ధియక్తకర్మఫలముచే జిన్నయజ్యోతిర్థనముచే ధనవంతుడై యందునో, ఆ ధనవంతునియందే సమాధిభోగము వెలయును. ఆధనవంతుడై సమాధిరాజ్యభిషిక్తుడును.

సమాధి:— అప్పాంగయోగములందుడుది యాగము, యమ, నియమ, ఆసన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార, ధారణ, ధ్యాన, సమాధులనెడి యెనిమిదియు యోగాంగములని యోగశాస్త్రము. ఇవి కేవలభగవత్ప్రాప్తి విషయమందే యుపయోగపడు ననరాదు; సరి గదా; యోగము లేక యెట్టిజాగతికతార్యమును సిద్ధింపడు. యోగమనగా నౌకదానితోనౌకటి చేరులు, ఇంద్రియములతో విషయములే యనుము; మనసుతో బుద్ధియే యన్ను; బుద్ధితో నాత్మయే యనుము; ప్రత్యగాత్మతోబరమాత్మయే (భక్తులతో భగవంతుడై) యనుము; లేదా మాత్రతోబుత్తుడై యనుము; ఇవన్నియు యోగపదవాచ్యములే. ఈ యోగము మను జీవిన యమనియమాదులైన యెన్నిదింటి సమప్తియే. విషయేంద్రియయోగము వేరే కర్మము. కనుకగర్మమే యోగము. జీవుడే యోగి. మహాయోగిని, యోగమాయ యైన మన యమ్మయొక్క కల్పిత్తప్రత్యేకపరమాణవకూడ నీమహాయోగముతో నదా యక్కమే. మహాయోగియైన మహాశ్వరుని హృదయమందు విహారించు మహాయోగేశ్వరితో యోగచ్యుతి (సంబంధచీలోపము) యస్యనేని, భయలునేగురు పరమాణవర్యంతము నిల్చి యండలేదు. పూర్తిగా

నమ్మతోజేరి పోవునపుడు (మహాముక్తివేళ) ఈయోగమునకు సమాప్తి. కడచిన యీయుగమందు, ఏప్రథమచే తన్యప్రకాశ మునాడీయోగము మొదలయ్యెనో, దీని సమాప్తి యెప్పుడో మహాయోగేశ్వరియైన మన యమ్మకే తెలి యును. ఇప్పుడు మనము చూడవలసినదేమనఁగా — “కర్కుమే యోగమెటులగు” నన్నది.

సరోజా! నీవు భోజనము చేయుచున్నావనుకో. అప్పుడు నీ చిత్తమును దదితర కార్యములనుగాడి, యావశ్యకతను బ్యట్టి కొంచెము లోబఱచుకోన (అడ్డగింప)వలసి వచ్చును — దీనికే యమమని పేరు.

నీవు తిండి తినువేళ, ముందుగా గాలుసేతులు క్షడిగి కొనుట, పీటు వేసికొనుట, మడుగులు గట్టుకొనుట, అన్నాదుల నిటునటు సరదుకొంటు మున్నగు కొన్ని యావశ్యకములను నియతముగాఁబాటింతువు. ఇదే నియమము.

ఎవిధముగా నీవు కూర్చుండిన నీభోజనము చక్కఁగా నుగుగుగా సాగునో యాప్రకారముగాఁగూర్చుండుటకే ఆసనమని పేరు. పరుగెత్తునపుడును బండుకొన్నపుడును, నెటులు నీళరీరన్యాసముండునో యటులున్నచో నీభోజనము సరిగా జరుగదు. అంతే గాక, యేపని చేయుపు దేవిధముగాఁగూరు చున్న నాపని సుఖరముగా సాగునో, యటులు కూరుచుంటే, ఆసనము.

తరువాత — ప్రాణాయామము. ప్రాణముల ఆయామము ప్రాణాయామము. ఆయామ మనఁగా విస్తారము. సాధారణముగా బ్రాహ్మాయామ మనఁగా నే శ్యాస్పశ్యాసనంయమనియే యందుము. మనము చేయు వేర్చేఇం పనులందు శ్యాసనగతిపరి

మాణము తారతమ్యము నొందుచుండును. ఏకార్యమందు
బ్రాణప్రసారమగునో, యాపని చేయువేళ, శ్యాసనగతి తదనుసార
ముగా మృదుభావము నొందుచుండును. ఏకార్యము చేయు
నపుడు ప్రాణము సంకుచితమగునో, ఆ కార్యానేళనది (గతి) తీవ్రత
నొందుచుండును. ఏకార్యమందు బ్రాణమెంతదాక సంకోచ
మునో ప్రసారమునో పొందుచున్నదో, సాధకులు గుర్తించుచుండ
వలయును. అట్టి లక్ష్మ్యమునుంచియే పూర్వాచార్యులు పుణ్య
పాప, విధినిషేధవ్యవస్థచేసిరి. ఏవిధముగాఁభాని చేయుటచే
బ్రాణము స్వాభావముచే బ్రాణప్రసారితమగునో దానినే శాంత
మందుఁబుణ్యరూపముగా వర్ణించిరి. ఇదియే విధినిరూపిత
కర్మము. మఱి యేపని చేయుటచే సంకుచితమై నడుచునో,
దానినే శాంతకారులు పాపకర్మమనిరి. అది నిషేధించిరి. పాప
పుణ్యములు విధినిషేధములు నీప్రాణాయానుత్త త్వమునై సే
నిల్చి యున్నావి. (ఆయామము = దీర్ఘముగా నెమ్మడిగా సాగుట.
సంకోచము = ప్రాస్వముగా దగ్గరదగ్గరాను శ్యాసనము నడుచుట.)

అది యటులుండనిమ్మి. ఇపుడు స్నానావించిన భోజన
కార్యమందు సైతము, నిటులే స్వాభావికప్రాణాయామము
యొక్క తారతమ్యము నిత్యసిద్ధము.

ప్రత్యాహారము:— ఇందియవృత్తులను ఇతరపిషయము
లందుఁబోనీ యక యడ్డగించి, యభీష్టకార్యమందే తగిల్చి
యుంచుట వేరే ప్రత్యాహారము. ఆహారకార్యము పూర్తిచేయుట
యందును స్ఫ్రాత్యాహారము కొంత యత్యావశ్యకమే కదా.

ధారణము:— తిండి, దానివలని త్వాపై, ఆకలి యడు
గుట యనువానియెడ ధారణ చేయఁబడుచునే యుండును.

దీనివలన తేసుధానివృత్తియుఁ దృష్టియుగాగానే భోజనము నెఱ వేటినట్టగును.

ఈవిధముగా, భోజనము విషయమైన కొంతధ్యానము (చింత)ను, అందులకై యత్యల్పముగా తుణమూర్తమే రైన సమాధియు సాగుచునే యఁంపును. అనగా తుణాకాలము మనును, ఆజ్ఞాచక్రమును దాకి మఱలుచుండును. దాని ఫలముగానే భోజన కార్యము నెఱవేటిఉచుండును. ఇటులే యస్మి పనులయందునని యొఱంగునది.

మన పనులయందస్మిటును, లోపల మనకుఁడెలియఁ బడకయే, అప్పాంగఁఁఁగసాధన జరుగుచుండును. సాంసారికము లైన పనులయందస్మింట మనకీటి యలవాటయియే యున్నది, రైనను, ఇంత తంతు నడుచుచున్నదని మనము గుర్తింపలేకు న్నాము. అయినను నీయెనిమిది పనులు నొకదానివెనుక నొకటి యవ్యవధానముగా సిద్ధమసుచుస్తువి. పద్మప్రతశతవేధన్యయ ముగా, అనగా నూతు తానురిపూరేకులను దొంతి పెట్టి సూది గ్రుచ్చునపుడు, ఒకదళము వెంట నొకటి వేధింపబడుచున్నను, ఒక్కప్రయత్నముతో నొక్కసారియే వేధయగుచున్నటులు తోచినను, ఇవస్మియు నొక్కసారిగా వెనువెంట నడుచుచున్నవని తెలియవలయును.

కనుక సమాధి లేక యొట్టికార్యమును నెరవేటజాలదు. మనును నిశ్చయరూపవృత్తి యనెడి బుద్ధియందు నిల్చి చక్కగా పంస్థాపితమగునపుడే సమాధి కలుగుచున్నది.

నీ కాలియంపక ముల్లు గ్రుచ్చుకొన్నదనుకో. అపు డింద్రియములు ములు గ్రుచ్చుకొనుట యనెడి కార్యమును మనస్సుమాపమునకుగానిపోవును, గాని మనుస్సు, అదియేమిటో

చెప్పలేదు, గాన నది మఱల నిశ్చయాత్మికబుద్ధి చెంతుఁజేర్చును. ఈచేర్చుట యనునదే సమాధి. ఇప్పుడు మనసు ఆజ్ఞాచక్రమందు బుద్ధితోఁజేరి పోవును. అప్పుడు బుద్ధి “ఇది ముల్లు గ్రుచ్చకొనుట” యని చెప్పివేయును. అప్పుడే కొంచెము నొప్పి తోఁచును. అప్పుడే మనసు “ఉన్న, అమ్మా!” యనుచు, చాల నొప్పి యగుచున్న దనుచు, ములు గ్రుచ్చకొనుటచేనైన యాతన ననుభవించును. ఇటులే యంతటనని తెలియుము. ఇదే మనోబుద్ధుల యోగమనెడి సమాధి. ఇదే సాంసారికములయిన సర్వకార్యములకును మూలము. ఇట్టి సమాధిని జీవుడు రేవగళ్లు విడువక చేయుచునే యున్నాడు. ఇందుచే, దాని యంగములైన యమనియమాదుల యెన్నిదిటి యోగమును, స్వాభావముతోనే సిద్ధము అయిన నిట్టి సమాధి సమాధి కాదు. ఏమన నిది మానసికసంస్కారములతో నిర్భరమై యుండును. ఇక వాస్తవికసమాధి యనఁబజ్జుతో (బ్రహ్మముతో) జేరుట. “ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠా ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ” యనెడి బుస్యేదీయవాక్యప్రమాణానుసారముగా, ప్రజ్ఞానమే బ్రహ్మము.

ఎప్పుడు మనసు ప్రజ్ఞానాకారముగా నాకారితమగునో (అనగాఁబజ్జు యందు విలీనమగునో) యప్పుడే యథార్థసమాధి యేర్పుడును. ఇది తోలుదొల్లు జ్ఞాత (తెలియవాడు), జ్ఞానము (తెలివి), జ్ఞేయము (తెలియదగినది) యను త్రిపుటితోగూడి యుండి, సవికల్పరూపముగా నావిర్భవించును. తర్వాత అమ్మకృపచేతను, అభ్యాసబలముచేతను నిర్వికల్ప (త్రిపుటిరసీతము) రూపమై కేవలవిశుద్ధబోధరూపముతో బ్రకాశించును. దీనినే యసంప్రజ్ఞాతసమాధి యందురు.

సమాధియే అమృతు జేర్చు దారి. అఖండజ్ఞానసముద్ర ముచేగల్పితజీవభావము నొండిన పరిచ్ఛిన్నచై తన్యము చేరుట కైన ప్రసార్థికయే సమాధి. ఎల్లప్పుడును జై తన్యజీవునందు దీని యావిర్భావతిరోధానములగుచున్నను, ఎంతదాక దానిని బుత్యుతుము చేసికొన లేణో, ఆనుభవింప లేణో, యంతదాక జీవుడు జననమరణాదుఃఖక్షుళోకతాపములను దూరముగాఁ ద్రోణి వేయ లేడు.

అమృతే మన సమాధిరూపమున వెలసి ప్రేమమయ సంతానమైన జీవుని, ఆత్మసముద్రమునందుజేర్చి వేయుటే (దేవత్ముబుద్ధిని మఱపించుటే) అదియే మనుజుని చరమపరమ కృతార్థత.

తొలుదొల్లు నీసమాధి మలినభావముతో నుండును, గాని, అమృక్షపచేయముగా నామాలిస్యము తొలగి పోవును.

స్థాలదృష్టిచేమనకేమి తోచునో చూడుము. యమ నియమాద్యంగముల వెనుక, పూర్వపూర్వావస్థలు క్రమముగాఁ బరిపాకము నొందును; యమము తర్వాత నియమము సిద్ధించు ననియు, నియమము తర్వాత ఆసనమునకు సమయమనియు, నిటులే క్రమముగా ధారణమును దానివెనుక ధ్యానమును సిద్ధింపగా గంభీరధ్యానముచే సమాధి సిద్ధించు ననియుదోచును గాని, వా స్తవముగా సటులు కాదు. సమాధిస్తితి రాగానే తక్కిన యోగాంగములు తమంతనే సిద్ధమగుట కనుగొందుము. సమాధి నిత్యసిద్ధవస్తువు. అదేదో క్రొత్తదికాదు. ధ్యానముచే సమాధి కాదు. సమాధిస్తితి వచ్చినపైనే ధ్యానము సిద్ధమగును. చీడటి పోయిన తర్వాత సూర్యాడుదయింపఁడు. సూర్యాడుదయించి నంతనే చీడటి తొలఁగును.

ఇదిగో; ఏ యనులో మృక్ మముచే సృష్టి యగునో, ఆయనులో మృక్ మముతోనే ప్రశ్నలయమునాసును. ప్రశ్నతివలన మహాత్తు, మహాత్తువలన నహంకారము, అహంకారమువలనఁ బంచతన్నాగ్నితలు, పంచతన్నాగ్నితలవలనఁబంచమహాభూతములును, నిటులనులో మృక్ మముగానే సృష్టి యగుచున్నది. ప్రశ్నలయ న మయ మందు సై తము, సూచ్యుదృష్టితో జూచినంబ్రకృతి యెపుడు “ఇక సేను పరిశామము నొందను” అని యను కొనునో, యాచ్యణమునుండి తప్పక యాయనులో మృక్ కియయే పాగునని తోచును. అపుడు పై నుండి లాగుటయే యారంభ మగును. అనగాంబకృతి మహాత్తును లీనము చేయుటకుంబయాన పడును; మహాత్తు అహంకారమును లాగుకొనును; అహం కారము పంచతన్నాగ్నితలను, బంచతన్నాగ్నిలు పంచమహాభూతములను నిటులాకర్షించుట యనులో మృక్ కియతోనే యగును, గాని పైకి వెలుపలనుండియే యని తోచును. కీర్మిందినుండియే ప్రాలయారంభమగునని (అనగాంబంచభూతములు పంచతన్నాగ్ని) లందును, పంచతన్నాగ్నిలు అహంకారముందును, అహంకారము మహాత్తునందును, మహాత్తు ప్రకృతియందును సమాప్తి యగును. ఇటులే ప్రకృతి పురుషునందును విలీన యగును. అనగాంబురు ఘనిలో నిల్చిపోవును. అని) యపుడు మనకుదోచుచున్న యావిలో మగతి యన్నది, లోపలనగు ననులో మగతియైక్క బహిర్వికాసఫలమే. ఎటులనగా నదులు, శాఖానదులు, కాల్యులు మున్నగునవి పరుగెత్తి పోయి సముద్రజలరాళిని జేరి, వాని శరీరమును బోషించుచున్నటులు తోచును, గాని సముద్రాని యాకర్షణక్కచేతనే నదీనదాదులందలి నీరు సముద్రమువంకపుఁ బోపుచు నందుజేర్పుబడుచున్నదని యెఱుంగుము. తో ల్ల

సముద్రము నడుమను లాగుట యారంభమగును, గనుకనే నద్యాదుల జలము సముద్రము వంకఁబాఱజోచ్చును. సరిగా, ఈవిధముగానే సమాధి మున్నగు యోగాంగములు నగును. జగమునందంతటను ననులో మగతియే సాగుచుండును. సమాధి వలన ధ్యానము, ధ్యానమువలన ధారణము, ధారణమువలన బ్రత్యాహారము నిటులే తక్కిన యోగాంగముల నెఱింగికొనునది. యోగశాస్త్రమందు సరిగా నీక్రమము చెప్పుబడకున్నను, సాధకులు క్రిందినుండి మిాదికేబోప్పట కే ప్రయత్నించుచున్నను, చశ్మష్టుంతులైనవారు, ఇంచుక ధీరముగా నాలోచించినచో, సమాధి యొక నిత్యసిద్ధవస్తువనియు (అవస్థయనియు) అది యొల్లప్పాడును సమభావముతోనే యున్నదనియు, అది ధ్యానధారణములవలన బుట్టదనియు, ఆధ్యానధారణాదులే సమాధి. నన్నివిధముల ననుగమించుననియు, (అనగా సమాధితోడనే యవి రావలసినవనియు) సమాధిస్తి కలుగగానే యమనియమాదులు ప్రకాశించుననియడెలియఁగలరు. సాధారణముగా జీవులీరహస్యము ననుభవమునకుడెచ్చుకొన లేక, తమ సాధనాతిని గ్రిందినుండి మిాదికే ప్రారంభింతురు. మతే యత్యంత శ్రమమనొందియు యథార్థత్వస్వరూపము నెఱుంగ లేక హతాశులగుచున్నారు.

సాధకా! చూడు, నీవు తోలుదోల్ల యమమును సాధింపవలసి యుండును. బ్రహ్మచర్యము, అహింస, అస్తేయము, సత్యము, అపరిగ్రహము అనువానికి యమమని వేరు. వీనిలో నాకొక్కడానిని సాధించుటకు ఎన్నో యేండ్లు పెట్టును. ఈవిధముగా బ్రత్యేకయోగాంగము, చాస్ ప్రత్యంగములయు సిద్ధినొంది సమాధిని జేరి పరమాత్మాసాక్షాత్కారమునొందుటకు, ఎన్నో

యొండ్లు! ఎంత యోర్పు! ఎంత దార్ఢ్యము! కావలిషునోళి తథయుగమున నది విగుప దుర్గభము. పూర్వపూర్వయుగము లందలి మనుజుల చలనశక్తి వేఱు. దారి చూపినంతనే ప్రగతి నొందు శక్తి యుండెడిది, ఇప్పుడు మనకుబూర్ధగా గతిశక్తి నశించి స్థాటులమైపోయినాను. దారి చూపినంతనే పనులు సాగునా? ఛోరా! దుష్టాలము! అమృ యొక్క అస్తిత్వము నందే నమ్మకము లేదే! చక్కగా నాథ్యత్తిర్మాకమార్గమునందు ముందంజవేయు బలమెట్లు గలుగును? ఆయోగాంగముల నను ప్రీంచుటకు సమయము సహిష్ణుతయు నేవీ? ఇప్పుడు, అమృతనంతనే వచ్చి, తన సంతానమును జంకఁజెట్టుకొని పోవు కాల మెంతకరోరముగా నున్నదో, చీకటి యొంత యొత్తుగా నల్లుకొను చున్నదో — పుత్రివత్సల — అమృ తన కరుణాసముద్రము నంతగాఁబోంగించుచున్నది. తన దయతో జగత్తును ముంచి వేయుచున్నది. అదె మన మాత మాతృత్వము. శ్రీమాత యస్తిత్వమందు గట్టి నమ్మకముతో, “అమృ! నీవే వరా కన్న తల్లివి” అను మాట సరభాతిసరభమనస్సుతో ధరింపుము. అడుగుడుగునందును, “అమృ, సత్యము. ఉన్నది. ఉండును” అని స్వరీంచుచుండుము. నీశుభసాధనమందు నీయుత్కంత లోటు పడ నీయకము. ఈమాటలు నిబ్బరముగా నీగుండైషై వార్షికో. చూడు; నీసమాధి తనంతట దానే నీకడకు వచ్చును. మటి చూడు; నీ యష్టాంగయోగము నీకుడెలియకయే సిద్ధమై పోవును. కేవలకాతరభావముతో, జాలితో, “అమృ! నీవు సర్వత్రి సర్వభావముతో విరాజిల్లుచున్నావు; నేనెందుకి, నన్నునుకి నా యాయశక్తిమాలమందును నీవే యున్నావు. మమ్ముల నెందుకీ యంధకారమున ముంచి యుంతువు? అమృ! ఒక్క

సారి ఉత్సవమును విడుజేయుము. ముల్లోకముల వ్యాపించిన నీస్నావారసము నాస్యాచంచుభాగ్యము కేవల మొక్కాసారియే యొసంగుము. అమ్మా! యని నిస్నా తలంచుకొనుచు దాని తోనే ధన్యుడనౌదును. ముత్తాపములచే శోషిల్లిన యాప్రీణము సరసమగును.” అని యేష్టుచుండుము. పశ్చాత్తాప పదుము. తల్లియే నీవిశ్వాసమును స్థిరపఱచును. అప్పుడు సమాధి సంధానమునకు సీవు ప్రియత్నీంపకున్నను, అది బుద్ధియోగఫల ముగాదనంతనే సిద్ధించును.

కాని, ధనలోలుడవు గాకుమా. ఈశ్రీపనిషత్తునందు “మా గృధః కస్యచిద్వనమ్” అనినట్లు విషయగతధనగ్రహణము చేయకు. అనగా, నేనిషయములకును ముగ్గుడవుగాకుమా. ధ్యానధారణాదియోగాంగము లెపుడును విషయముల వంకనే పోవుచుంచును. సమాధియో — యెపుడును (ప్రిజ్ఞ) అఖండ జ్ఞానమండుబ్రతిష్ఠితమగుట కే చూచుచుండును. గాని ధారణ ధ్యానాదింగు విషయాభిముఖ్యమనెడి ధనలోభమును విడువలేదు. మన ప్రత్యేకకార్యమందును సమాధి (అప్పాంగయోగము) సిద్ధమగుచుండునని మున్నే చెప్పియుంటేని.

మనుజుడు రేవగళ్లు విషయ ధ్యానమునే చేయుచున్నాడు. విషయముల ధారణకే యలవాటు పడినాడు. విషయభోగమునకే యంద్రియనిరోధము చేయుచున్నాడు. అతడు చేయు సాధనమింతమైన, నది రూపరసాదిప్రాత్మి యనెడి ధనలోభముతోనే సాగించుచున్నాడు. కావున నవి యన్నియు నసాధువులు, సమాధి యన్ననో, స్వభావముచేతనే నిర్మలము. సర్వదా ప్రజ్ఞతోజేరుటకే చూచును. ఈ యన్నతసమాధి భావము గలుగనంతనేపు, మనుజుడాలుబిడ్డలు మున్నగువారిని

దనుపుటకే లాలసుడగుచుండును. యోగాంగములు, వరూపరసాదులను దెచ్చి పెట్టుచుండునో వానినే సమాధి బయలైట్టుచుండును. సమాధియే లేకున్నచో విషంరుషులు ప్రకాశించుటయే యుండు. ఈవిధముగాఁగొతకాలము తన పరివారమును బోషించుచున్నను, దన యిచ్చ సెఱవేఱనపుడు, ఆసమాధి విషయములనుండి తానే విముఖత్వమునోంది, యొక్కటిగాఁబ్రజ్ఞతోజేరణూచును గాని, థ్యానథారణాదులు మున్నటివలెనే ధనలోలుపతకు దూరము కాకుండెనేని సమాధి నోడించుచునే యుండును. “మన ప్రభువు సమాధి, మన వెంటనంటి విడున్నాడు” అని థ్యానథారణాదులనుకొసుచుండును. ఇటసమాధి యన్ననో, థ్యానథారణాదులు నాకునుకూలములైభూమానందము ననుగమింపవలయునని కోరుచుండును. ఇటపరస్పరవిరుద్ధభావమే కారణముగా, థ్యానథారణాదులవలన నపుడపుడు సమాధి పరాజయమేందుచుటు యగును. అవియన్నియు సమాధికంగములైనను, నిప్పడవి బలవంతములును స్వతంత్రములునై రేకెత్తుచుండును. చిరమునుండి యహంజుద్దిగల జీవభావముతోనుండుటచేతనే, అన్నిటికిటిబ్రత్యేకముగానాక్కొక్క “అహమ్” యేర్పడి, నాతో నెవడుసమానుడనియొక్కటియు స్వతంత్రముగాగోరుటచే సమాధి మోనపడుచుండును. అసలుమాట యేమనగా — బుద్ధిమయజ్ఞత్రమందు నిల్చి కొంచెము కొంచెముగాదన్నయత్వము లభించునంతపఱకు విషయ సంస్కారములు దూరముకావు. అందుచే సమాధి దీర్ఘకాలము నిలువదు. నిర్మలమును గాదు.

ప్రత్యేకజీవుని హృదయమందును నిట్టి సంఘటనమే యగుచుండును. మను తల్లి ప్రత్యేకజీవుని హృదయమందును

నెట్టి భావముతో నావిర్భవించి జీవుని ముక్కిమందిరమునకు లాగునో, యేసాధకుని హృదయమందు గుప్తరూపమున సంఘ టితయగునో, అవశ్యము బయల్పుడునాభావముతోనే ప్రకటయై వానిని ముక్కిమందిరమున కాకర్చించును. అట్టి ప్రకాశ్యభావముతోనే సిద్ధముగాఁగాసబడుటకై విశిష్టరూపముతో సవతరించును.

సమాధిధనము ఆనందమే. దానిని ధ్యానధారణాదులు తీసికొనును. ప్రత్యేకకర్మమందును జీవులు ఈయపొంగయోగము ననుష్టించుచునేయున్నారు గాని, యది విషయేంద్రియ సంయోగమున్నైనది గాన సమాధి మూలముగాఁగల్లు నానంద సింధువునందోక బిందుమాత్రమే. బ్రహ్మ మొదలు చీమవఱకుఁ బ్రత్యేకానందమునకై చూచుచుండును. సంసారమునందు ఎండ మాపులవంటి కామకాంచనాద్యాశలతో జీవకోటి పిచ్చిదై, గ్రుడ్డిదై, దిగ్భ్రిమముతోబరుగులెత్తుచుండును. ఉద్దేశ్యము తుండ్రానందమే. ధార్మికులు ధర్మము ననుష్టించి యూనందము నొందుదురు. ధర్మమూడులు, పాపులు నిందితకర్మములు చేసి యూనందింతురు. ఆనందాంశమందు రెండును సమములే. “గంజి త్రాగువాడు కాంచెడి తృప్తినే పదయుఁబాయనాన్నభక్తుండు” అటులే ఆనందాంశమందు రెండును సమానమే. కారణమేమి? “ఆనందమే బ్రహ్మము — ఆనందమే అమృ” సచ్చిదానంద మయి తల్లి యొక్క సత్యరూపము, విశిష్టభావముతో జడ పదార్థములందు ఉదితమగుచున్నది. అమృ యొట్టి సత్యరూపయో, అనగా అమృ యొవ్వరో, మనకుఁజక్కుఁగాఁదెలియుఁ జేయుటకే, యూకాసవచ్చు జడపదార్థములందే సదా ప్రకటిత యగుచుండును. మన తల్లి చిన్నయి. ఆమాట లెన్నగాఁదెలుపు టకే, ఆమె ప్రాణిరూపమున నంతరును ధ్వాచున్నది. ప్రాణి

లందు మనము చై తన్యస్తత్రయుక్క— విశేషవికాసము కను చున్నాము కాదా! మఱి యానందధర్మము విశేషరూపములో దానియందే యున్నది. మఱియుక యానందమేక్కడనో లేదు. అమ్మా యొక్కశే యానందఘనమూ ర్థితి¹ సదా సర్వత్ర ప్రకా శించుచున్నది. ప్రతిజీవనియాదును విషయభోగమున్కె న యా నందమేది కనుచున్నామా, యది, ఆ యానందసముద్రమందలి యొక బుడగ మాత్రమే. ఈయానందమును జీవుడేవిధముగా ననుభవించుచున్నాడు?

మనము, ఏదేనోక యభీష్టవస్తువును సంగ్రహించుటకు బ్రయత్తించునపుడు, మనమనస్సును నిందియములు నాయుదే శ్వయుచేప్రబేరితములగును. అపుడు బుద్ధియును ఆనందసముద్ర మందు జాతి పోయి విషయాభిముఖి యగును. ప్రయత్నము సఫలమైనంతనే, అనగా అభీష్టవస్తువు ప్రాపించినంతనే, యిందియ మనోబుద్ధులు త్ణాకాలము స్థిరపడును. అపుడు బుద్ధియందానందప్రతిభింబము ప్రకాశించును. ఇందుచే నానందము గల్గును. అపుడు మనము, అభీష్టవస్తువే యానందదాయక మనుకొందుము. ఇదే యజ్ఞానము. విషయమందాసందము లేదు. ఆనందచాచ్ఛయ యొల్లపుడును బుద్ధిపై నే పడును. బుద్ధి యాప్రతిభింబమువై పులయ్యముంచక విషయమువంక కెపుడు పరుగెత్తునో, యపుడే మనమానందమునుండి చ్యాతులమై పోదుము. మఱల బుద్ధి సీర పడునపుడే యానందానుభవమగుగాని, యచ్చట నోక యాశంక కలుగ వచ్చును. “ఆనందమేక యథిండస్వరూపము గదా. మనము భిన్నభిన్నవిషయప్రాప్తిచే, భిన్నభిన్నప్రకారముల యానందమేటులొందుము” అని. ధనము లభించుటచేత నెట్టి యానందము లభించుచున్నదో, యట్టిది గాక, యిందియ

పరితృప్తిసాధనమందు వేణ్టాక విధమైన యానందమెట్లనుభావింపఁ
బదుచుస్తుదో? ఒక చక్కని పూవును జూచునపుడగు నానందమే,
మధురగానము వినునపుడు కాదేమి? యను నీయాశంకలకు
బదులుమాట యేమనఁగా — ఆనందవస్తువు నిజముగా నఖిండ
మయ్యిను, అది విషయింద్రియసంయోగవై చిత్ర్యవశమున, మన
యైద భిన్న భిన్నరూపములలో ననుభూతమగుచుస్తుది. మన
యింద్రియములు విశేషరూపములో సంతుష్టములగునపుడు,
ఆయింద్రియముల తనిని యందైన విభిన్నతయే యానంద
మందలి విభిన్నతగాఁబ్రాతీతమగును గాని, యానందముమాత్రి
మఖిండమే.

ఆనందమున కథావ మెన్నడును, సెచ్చుటను లేదు. జగ
మంతయు నానందములో నిండియున్నది. ఆనందము నుండియే
జీవుడు పొడమినాడు. ఆనందములోనే జీవితుడగుచున్నాడు.
ఆనందమునగాదే జీవుని యవసానమగుచుస్తుది. ఈ మౌవాన
వాణినే బుఘులు పలుతొవ్వులు బలుసారులు వెల్లడించిరి. ఈ
యుగమందు సైతము దీని లోతునెఱిగినవారును ఈయొక్క
మాటనే యుద్ధాంచుచున్నారు. శ్రీకార్యుని కరుణాపూర్వు
రోదనము, రోగార్థుని హతాశనుదెల్పు నిట్టుార్పు, తుథార్థుని
యాఁకటి మొట్టి మున్నగునదంతయు నానందమును బ్రథటించునడే.
మనుజాడేవిధముగా నేడ్చు, వాఁహకారములు చేసి యానందము
జాడ గాంమచున్నాడు. అందులకే యటులు చేయుచున్నాడు.
చేదుమందు, అనఁగానే రోగి చీదరించుకొనును; ఉఁరకే డోకును;
ఆయునను వానికామందునఁదలి రోగని ర్వారణాశక్తిరూపమయిన
యానందలక్షణము నచ్చేనేని, యామందు నానందములో నేనిఁ

చును. వ్రణము పుట్టిన యంగమును గతితోజీల్చి కట్టుకట్టుటు వల్లనగు పీడయందును నొక సాటిలేని యానందము సంధానిత మగును. రాముని వనవానము, సీతాపవారణము, హరిశ్చందుని రాజ్యచ్యుతి, అభిమన్యవధము మున్నగు కథలందుగెరుణరసము నుబికింపగిల నలుకుల యభినయమును జూచునపుడు సహృద యులు కస్త్రీరు కార్యరు. ఆప్యునందును నానందాస్వదమున్నది. కరుణయు నొక రసమే. “రసో వై సః” రసస్వరూపిణి యమ్మయే. ఆరసము (ఆనందప్రవాహము) కరుణాకారముతో వెలికి వచ్చునపుడు దానినే మనము దుఃఖమనుచున్నాము. ఈవిధముగా శ్శంగారవీరవస్యాదికానేకభావములతో రసస్వరూప అమ్మయే ప్రకట యగుచు, అత్యంతప్రియజీవరూపిసంతానముచే మాటిమాటికి నానందరనపానము చేయించును; గావుననే సాభాగ్యాలిష్ట్రై పేరి బ్రిహ్మాశక్తిని స్తుతించిన బుటి, సాభాగ్య హృదయమందు “నానావిధమహాకారరసానుభవకారణాణి” అన్నాడు. పత్రివత్తయైన సతి, మరణించిన తన మగనితో, మండుచున్న చిత్రిలోబడబోవును. అప్పడా ప్రాణాంతకరమైన దుర్భరమైన యగ్నిదాహమునందు సైతము నొక యవ్యక్తానందము ననుభవించును. ఇటులే జగమునందంతటునని తెలియునది. అంతఃపులిప్రవాహము గల ఘల్లునదివలె, అంతర్నిహితానందరససంధానము చేయువాడు, జాగతికమైన దుఃఖశోకసంతాపముల నడుమనున్న ను, నిత్యనిత్యానందమునే భూగించుఁగ్గుతార్థుడుగు చున్నాడు. ఔరా! జీవుడా! నీవెపు డాయానందరసపానము చేసి యనంతశాంతి నొందుదువో కదా! ఇదిగో, సమాధి, యాయఖండానందసముద్రము లోతు చూచునది; గాని ధ్యానధారకాదులు విషయానందమగ్గుములు ఆనందమయి, అమ్మయి. తన

స్వరూపమును గుప్తముగానుంచి లీలలు నెఱపుటచే ఏవిషయము, యొక్క కపటవేషమును దాల్చి యానందబిందుదానము చేయునో, యాయుదోయిగమునే యోగాంగములన్నియుజేయును; కనుకనే సమాధితో వీనికిఁబరస్వరవిరోధము. ఆవిషయసంస్వర్పమున నైన యానందకణములు సైతము సమాధివల్లనే పొందఁబడును. ఇతరయోగాంగములు ఆనందము చేరువుకైనను బోలేవు. కావున మనుస్తు ఆజ్ఞాచక్రమందు నిలిచి యాయానందము నాస్యాదించు నంతనే ఖండఖండానందగ్రహణమగుచుండును. ధ్యానము, ఏదే నొక విశిష్టపదార్థమందే సమాప్తమగుచుండును. కేవలవిషయ ములను ధ్యానించువాడు ఆయానందమును ఖండములుగా జేయుచున్నాడు. మఱియు నేవిశిష్టమూర్తినో జ్యోతినో విశిష్ట భావముతో ధ్యానించువాడును, సమాధిజేభాందఁబడు నఖండానందమును ఖండఖండములుగానే చేసి వేయుచున్నాడు. ఈవిధమగా ధారణధ్యానప్రత్యోహారప్రాణాయామాదులు, పరిమితానందమునెడనే ముగ్గములు. యోగాంగసమాహముయొక్కయాసేమాబద్ధముగ్గత, సదా చేయబడు ప్రత్యేకకర్మమందును, యోగశాస్త్రకథగవత్సాధనమునెడను రెంటను ప్రాయశః సమానమే. అయినను ఆత్మజ్ఞానప్రాప్తి యనెడి యుద్ధశ్యముతోచేయబడు యోగాంగములు జీవుని యాత్మజ్ఞానప్రాప్తికే యుపయోగించును. ఎంతదాక యమనియమాదిసాధనసహయముచేనే యాత్మనెఱుంగఁడంగునో, కేవలయోగాంగసహయముతోనే యఖండానందస్వరూపానుభవము చేయఁడంగునో, యంతదాక యథార్థానందసంధానము కాలేదని యెతుంగఁగలడు. సర్వత్ర సుప్రకటమై యున్న దానిని నీవిచ్ఛామాత్రము చేతనే పొందఁగలవు. అనగా నాయానందానుభవము చేయుఁ

గలవు. దాని దర్జనమగు ముహూర్తముఁడే సమాధి సిద్ధమగును. సమాధి సిద్ధింపగానే యోగాంగములు తమంతనే సిద్ధమగును. అమృను జూతునని నీవు యమసియమాదులను జరుపుచున్నంత సేపు, అమృను జూతునని పద్మాసనమందు విళిష్టాకారము^{శోభ}, గూర్చున్నంతసేపు, ఇంద్రియముల నడ్డగించి యమృను దల్చింతునని నదుము గట్టుకొని ధ్యానించునంతసేపు, నీవు మాతృలాభము నొండ లేవు. మాత వచ్చినంతనే ధ్యానము తనంతనే కుదురును.

నేనిచ్చిన భోజనదృష్టాంతము స్వరించుకో. మాతృలాభ సమయమునుగేవలము ‘నేను తల్లిని జూచుచున్నాను’ అనుచు నీచూపు తల్లివైపే మఱల్పుము. నీయోగాంగములన్నియు దమంతనే సిద్ధమయ్యననుట తర్వాత నీవే కనుగొనగలవు.

ఆహారవిహారాది దై నికకర్మములన్నియు స్వాభావిక ముత్తె పోయినటులే, యప్రయత్నమగానే యవస్నియుదమంతనే సిద్ధమగునని తెలిసికొన్నావా? శ్రీమాతృప్రాప్తియు నటులే స్వాభావికమయ్యా! మన యమృ సహజవస్తువు. అది తెలియ లేక, అమృ యొక్కడనో మనకండని దూరదేశమున నున్నదను .కొందురు. కష్టవడి మాతృస్నేహకర్మణము చేయుమయ్యా! ఆమో—తన బిడ్డనెయ్యము లాగుచుండుటచేదానే మన వెంటబరుగులెత్తుచున్నది. అమృ! యని మొత్తమెట్టుము. అమృ యొక్కడనో లేదు. ఇక్కడనే యున్నదని నమృము. అమృ గుండెపైనే కూరుచున్నాము. మాయమృ యేది? యనుచున్నాము. అందుకే యమృ యొప్పుడును దుఃఖపడు చున్నది. ఈవిధముగా అమృ నవజ్ఞ చేసినచో నామె యెంత కంగారుపడునో! ఇట్టి యవజ్ఞ మాని ‘అమృ!’ యని పిల్చితిమా—యారాజరాజేశ్వరి, బ్రహ్మదిజనని “వచ్చితి, వచ్చితి”నని మన

లను దన యొడిలోడేర్చుకొనును. ఆమెను నీవు చెదీరనీ జాలీ చూపుతోజూచి “మా యమ్మును నీవా” యనుచు, ఆచూపు మఱలింపక చూడ నలవాటుపడుము. సమాధికై విచారింపకు. అది తనంతనే వచ్చును. నీవు సదానందమందు నిల్చువు. ఆమెయు నట్టి స్వాభావికానందమును స్వాభావికమాతృమేలనమునే కోరు చుండును. సర్వదా సర్వభావములతో అమ్మను జేరి యుండుగల్లుచే, సర్వదా అఖండానందాస్వాదముతో నుండఁగల్లుచే, సమాధివిషయమైన యాకాంతు. ఇక విను.

“ఆపరమాత్మయే నేను” అనునిటి యవస్థ సాధకులకు గల్లును. జీవునకెపుడు సమాధి సాక్షాత్కారించునో (సమాధితో దనకెపుడు పరిచయము గల్లునో) అప్పడె వానికి ‘సోంహామ్’ అనెడి మాట లోలోనట్టబుతిధ్వనించును. అదిగో — ఆ “సోంహాం జ్ఞానము” వేరే సమాధి. “ఆపరమాత్మయే నేను” అను నీప్రజ్ఞ వేరే సమాధి.

పుస్తకములు పదినింతనే, ఉపదేశములు విన్నంతనే, సోంహాంబోధ వికసింపదు. “ఈతల్లియే మనయందఱున స్నేహముచేదన్నదాను మఱచి ‘నేను’ అయిపోయినది. అనంత మహిమమయి, అనంతకోటిబ్రహ్మండాధిశ్వరి అమ్మయే, యామన ‘నేను’రూపుతో వెలయుచున్నది” అను నీయనుభ్రవ మేమూరుతమందగునో, యామంచి మూరుతమందే సమాధి. అప్పడ్చెటి యవస్థ యగునో యది మాటలతో పెల్లిడించుటములు? అది మూగవాని బెల్లుము. అది స్వసంవేద్యమాత్రమే (ఎవని మట్టువానికిదెలియవలసినదే). మూగవాడు బెల్లుమును దిని, దాని రుచి నెఱుఁగుఁగుడే కాని, దానివర్క నము చేయ లేదు. అటులే, చెప్పవలయుననెడి యథీలాహముతోదనకు వీలయినంత

చెప్పజూచును గాని, యనుభవించినంత చెప్పజాలడు. అపుడెట్టి యవస్థలో బడునో తెలియునా? — కన్న జాగతికరూపములను జూడదు. అమృయొక్క రూపహీనరూపసాగరమున మునిగి పోవును. చెని జాగతికశబ్దములను వినదు. చెప్పుదు లేని యమ్మ పిల్పును విని మతిపోయి యుండును. నాలుక, ఆయఖండరసమునే క్రోలుచు మొద్దవాతి పోవును. ముక్కువు శ్వాసప్రశ్వాస ముల పనియే యాగిపోయి, సకలమాత్రస్వరీయసారభముతో స్ఫుర్తి పోవును. (ప్రాణాయామకుంభకావస్థ తనంతటునే సిద్ధ మగునని యర్థము.) త్వక్క మాత్రాలింగసమధురసైష్వామయ స్ఫుర్తముచే నేమగుచున్నదో తెల్సికొన లేదు. శరీరప్రత్యేక పరమాణవు నెట్టి యానందరసముతోదడిసి పోవునో దానిని వర్ణింప లేము. “నిష్పాదితేందుకరకందళితోనుసేకః” అని భవ భూతి మహాకవి చెప్పినటులు, చంద్రకిరణములను బిడిచి, యాయమ్మతసారముతో లోను వెలిని దడిపినను ఆ నుఖు మయ స్ఫుర్తముతో సాటి కాదు. సరోజమ్మా! మఱియు వింత; — వ్యాదయపిండము పనియు నొక్కప్పుడాగి పోవును. రెండు కన్న లును శవనేత్రములవలె జ్యోతిష్టీనములయి పోవును. అంగ ప్రత్యంగములు. పట్టు సడలి పోవుటో, కొయ్యవాతి పోవుటో యగును. జాగతికములైన భిన్నభిన్ననామరూపములు మతే వియుదోపవు. పెక్కేల? శరీరమున్నదన్న తెల్పిగ్రయే యొక్క సారి లోపించి పోవును. కేవలానందమయచిత్పముద్రవే మిగిలి పోవును.

ఇంకను వినుము. సరోజా! బిడ్డా! మొట్టమొదట “ఆ పరమాత్మయే నేను” (ఆభవానినే నేను) అను బోధప్రవాహమే నీలో సాగినది కదా. అదే సోటివాంభావ (సాహంభావ) సమాధి,

దానినుండి జాఱి పోకుండ, ఆపవాహ మాగిపోకుండజూచు కొనుము. తఱవిథ్యమైన సమాధి మఱికొంచెము దినము లలవాటు పడెనేని, యపుడు మఱి “ఎండు, ఆమె, నీవు, నేను” అను మాటయే లేని దివ్యసితికి వత్తువు. అపుడేముండునో, ఏమి యగునో చెప్ప లేవు. ఉపింప లేవు. సవోజా! నేను గొంచెము చెప్పనా? అపుడుండునదియే మహాసత్త. మహాచైతన్యము. నిస్సిమానందము. సందేహము లేదు. అమ్రాయా! కాదు, కాదు. అది మహా అన లేము; అణువు అన లేము. ఏమంటేనపుడు పరిమాణాఖానముండదు. మఱి దాని నేమనుటంటేని, ఒక్క విశేషము. నీవు దానిని అణువనుకొంటే నల్లే చూతువు. నీవు మహా అనుకొంటే మహానే. నీవు తలంచు స్వరూపముగానే ప్రతీతమగుచుండును. మఱొక్క మంచిమాట. యథార్థమేమంటేని ఆస్థితికి వచ్చినపుడు సంకల్పములే తల యొత్తవు. కారణమేమో మెఱుగుదువా? సంకల్పములు చేయునదియు సంకల్పరూపమైనదియు మనసు. మఱి దాని బాడయైన నుండదు. (ఇదే మనో విలయము.) అమ్ర దయచేసి, యటి దివ్యక్షేత్రమునందు మఱి కొంత యొక్కవసేపు నిల్వ నిచ్చేనా — చెప్పెడిదేమి, బిడ్డా! మఱి సంకల్పము తలయొత్తుట సున్న. ఏమన, సంకల్పములుదయించు తావది కాదు. ఆచోటు దానికంటె మిగులగ్రిందిది. ఔరా. అమ్ర యొడి! ఎంత సుఖమయము! ఎంత యానందమయథామము! మన తలియొడి! అదె మన యున్నరూపు.

అమ్ర యొపుడు జీవుని సోటహంజానమునకుఁజేర్చునో, యొపుడు జీవుడు జీవబ్రహ్మప్రాకత్యము నిది యని తెలియగల్లునో, యపుడే మెల్లమెల్లగా వాని జీవత్యబంధనము, కర్మవాననలు, దేహతృభోధ మన్మగునవి విడిపోవ నారంభించును. ఎంతదాకఁ

బరిపక్కావస్థ రాదో — అనగా నెంతదాక జ్ఞానము సంశయ రహితము కాదో, ఎంతదాక చిత్తము తార్మాణు పొరసాటుల కును గలఁతకును దూరము కాదో, యంతదాక సాంసారిక పంస్కారములు తలయెత్తుట తప్పదు. ఎప్పుడు జీవుడు సోమాయం భావమందవస్థితుడుగా (నిల్కుడగని) నుండునో యపుడన్నిటిని మఱచి యుండగలఁడు.

నరోజా! అదియు నెంతసేపు? కొంచెము సేవే, మఱల సాస్కారములు తలసూపును. మఱల, “నావి నావి” యనుకొను చుండిన వాని వార్తలు విన వ్యక్తులపడుచుండును. అది యొక యువస్థ. అది కేవల సాధకునకే యనుభూతమగును. సాధకుఁ డెప్పుడు సోమాయంభావముతో జాగ్రత్తుఁడై తన్నయుఁడగుటకు మొదలగునో, యపుడతఁడు నిరాలంబమహాచిత్తముద్రమందు, ఒక తుదజీవభావముతో మునుగవలసి వచ్చునపుపు, ఎట్టి భీతినొందునో యూహింపుమా — ఒకవఁక నానందావేశము. ఒకవఁక భయముతోగుఁడిన వింత కాదా? ఎందుచేత? జీవుడు భహుకొలమునుండి తుదతుదవస్తువులయు, తుదతుదభావ ములయుదోడ్చుటుతోనే, అహంతాజ్ఞానమును రేపుటకే యల వాటు పడినాఁడు. కనుకనిపుడు, మేర లేని, యలులు లేని చిత్తముద్రమునజ్ఞాచ్చునపుడు తొలుదొల్ల నిట్టి చీకాకునఁబడుట యొంతయుదప్పదు గదా. అన్నా! యేమిదికి ఈచిక్కులోబడి తినే; యనుకొనును. ఇంద్రియరాజ్యమందు మనఃత్యైతమును భరిచ్చిన్న భావములతోనే చరించి చరించి, యొక సారిగా నాతస్నీకముగా భావాతీతస్వరూపము సమాపింపగానే, మొట్ట మొదట నిట్టి యవస్థ కలుగునాడి కలుగదా? అమ్మా! నరోజా! నీకుగలిగినదా — లేదా? మఱలగ్రమముగా జగదంబ కృపచే

నలవాటు పడుచున్న కొలఁది, నీభయమంతరించును. సరిగదా, అప్పడి తన యిల్లనుకొనసాగును. మఱి, యాసంసారము, దేవము, మనుసు, బుద్ధి, యంద్రియములు మున్నగు వానిని విదేశముగాఁదలంప మొదలిడును.

అగుగాక. ఆవిస్కాయవిహ్వలావస్థయందు జీవుడు మఱల నొకచిన్న భావసంధానము చేయుచుండును. ఏమన - దాని కభ్యాసపడి యున్నవాడు గాన, ఆలుబిడ్డలు దేవము మున్నగు వానియందు లోతుగా నాటుకొన్న సంస్కారములప్రాపున మఱల నించుక తనిచి నొందుచుండును.

చిడ్డా! సరోజా! నీవు చిన్న చంటిపాపను వీవనతో నెప్పుడేని గట్టిగా కీసరి చూచినావా? విసరి చూడు. ఆపాప యెటు లుక్కి-రిబిక్కి-రియగునో. ప్రబలవేగముతో బ్రిపహించు గాలిదెబ్బ కాబిడ్డ యూపిరి యాడక శ్రమమొందును. కాదా? అటులే, యాసితిలోనున్న జీవునకు సైతము, ఆయానందభయవిస్కాయావస్థలు ఒచ్చాసారి కూడుకొనుటచే ఉక్కి-రిబిక్కి-రియై చీకాకు నొందునైనను, ఆనందానుభవము నించుక రుచి గొన్నవాడు గాన, జాగ తిక్కవాసనలు క్రమ్యకొన్న వేళదౌలఁగఁద్రోసికొంచు, ఆత్మబోధయే యాతుగా, నిరాలంబన త్తువంక ముందంజ వేయుచు, జిరపరిచితమ్మలైన యాత్ముదములను మఱలడేకొన నొల్లక ప్రయాసంపడుచుండును. ఇదె, యమ్మ కరుణాచే నగు సమాధి యెడ జీవునకుఁగలుగు నుత్కంఠ.

నీ జాబులందెన్నిటనో నీ యా యుత్కంఠను నేఁగని పెట్టితినమ్మా!

సరోజా! ఏదీ, యఁటురా; నీసాధకసోదరులతో సాపథానవై కూర్చుండుము. ఇప్పడు మనము సోహంత త్వమును

దెలియ నించుక ప్రయత్నింతము. మనమెంతమాత్రము తెలియిగల్లుదుమో, యది మన బుద్ధిహద్దునందే యుండుననుట మఱువకు, భాగవత్తత్వము మానవబుద్ధికాలీత్వమై యున్నది. గాన నింతదాక నెవ్వుడును దానిఁబూర్తిగా నెఱుంగ లేడయ్య. తెలిసికొంటినన్నాడా? సందేహమే యది. హరిహరవిరించాయిదుల ధ్యానమునకును నగమ్యయైన అమ్మ, మానవబుద్ధిగమ్య యెట్టులగును. సరే, మనకో — జగన్నాతనుగూర్చిన బిందుమాత్రజ్ఞానమయినంజాలును. చీమకుఁబంచదారకొండ పరిమాళము నెఱుంగు నక్కాయేమున్నది.

‘సోంహామ్’ శబ్దార్థమేమి? వాడు నేను. ఏడునేనుకాదు. “వాడు నేను” ఈ “నేను”నకు మూడు రూపములు. అనగా “నేను” మూడు రూపములుగా నున్నది. మొదటి నేను జీవుడు. రెండవ నేను తశ్చ్యరుడు. ఇంక మూడవ నేను పరముడు. ఆ మూడవవాడగుటే ఈ నేనుయొక్క పరమభావము. అదే క్రేష్ణతమావస్థ (రూపము). అది మనోబుద్ధుల కతీతస్వరూపమగుటచే జీవభావమునకుఁగేవలమధ్యత్వము. కావుననే సర్వామ్మైన “సః” శబ్దము ప్రయోగింపబడినది. వ్యక్తరణాను శాసనానుసారముగా సైతము, అప్రత్యక్ష విషయమందే తచ్ఛుబ్దప్రయోగము చేయబడును. ఇందువలన నిటు “సః” శబ్దముచే బరమాత్మయే కైకొనబడును. “నేను” అన్నను, ఆత్మయన్నను నొక్కటే. వాస్తవముచే జీవాత్మపరమాత్మలు వేఱుకావు. ఆత్మకు, ఏకల్పితాంశముచే జీవభావము వికసించునో దానిపేరే జీవాత్మ. ఏయంశమం డెట్టి భావవికాసమును లేదా, యదె పరమాత్మ.

ఆత్మయొక్క యాపరమభావమెట్టిది? (పరమభావ
మనగానేమి?) అని కొంచెము తెలియ బ్రియత్తింతము..
వభావముతో (వయవస్థయందు) ఆత్మ సచ్చినాగ్రహమై
యానందరూపముతోబ్రికాశించుచుండునో — అనగా దేని
యందు అచిత్, అసత్, నిరానందములనుని యెన్నండు
నెంతయులేవో యదియే పరమభావము. దానిని భావలోనికిఁ
దెచ్చి, భావము — అవస్థ — స్వరూపము మున్నగు పదములు
ప్రయోగించుచున్నారు. విచారించినచో, ఆపరమున కీపదములు
ప్రయోగింపడగిని కావు. ఏమన — భావము, అవస్థ, స్వరూ
పము మున్నగుని పరిచ్ఛిన్నపదార్థములందే యుండును. సూల
ముగా యోజింపుడు. అసత్తుయొక్క జాడ వెదకినను లేనిదియు,
అచిత్ అనుమాట యనుటకును ఏలు లేనిదియు, నిరానందము
లేశమాత్రమును బొందనిదియు, నెట్టి పరిచ్ఛిన్నతయు లేనిదియు,
రూపరసాదివిషయసంపర్కము లేనిదియు నైన నేనుయొక్క
యొక యవస్థ యున్నది. ఈకారణముచే భావాభావములు
రెండును నటుబ్రితీతములు కావు. ఆయవస్థయే ‘నేను’ అను
దాని పరమభావము. నీవు సదా యేచై తన్యసత్త మూలముగా
సాగుచున్నావో, దాని నొక్కసారి దేహము, మనస్సు, ఇంద్రీ
యములు, అను వానిని మఱచి నీతెలివికిఁజేరువగాఁదెచ్చికొని
సీరముగా నుంచకొనగల్లుదువేని, ఈపరమాత్మభావాభాసమును
బొందుదువు. అయిన నచటు (అట్టి స్థితియందు) నేను, నీవు,
వాడు — మున్నగువాని జ్ఞానముండదు చుమా. దానిందెలియు
వాడు (జ్ఞాత), చూచువాడు (ద్రోష్ట) అనుటయుందగదు
చుమా. ఏమందువా — ఆయవస్థయందుబూర్తిగా జ్ఞేయము
లేదు; దృశ్యము లేదు. ఇదిగో, ఈయవస్థ పేరే పరమాత్మ.

అదె ‘నేను’ యొక్క పరమభావము. సాందర్భ్యలహారిలో నాత త్త్వవివరణమందుబరమశివుడిదే.

అమ్మా! సరోజా మనమిశ్రము ‘అహం’ వస్తువసనేషాం తెలియబ్రాయత్తింతము. చండీస్తుష్టతికి అంగములుగానున్న గ్రీంథములలో శ్రీదేవిసూక్తము ప్రాణభూతము. అది మిాకుఁజక్కగాఁదెలియుటకే దాని పరమార్థము యథాత్క్రిగా వార్షితిని. చూచితిని గదా. అందులో నీ‘అహం’స్వరూపవర్ణనమే కదా కలదు. ఇచట దాని సంగతియే మఱియొక విధముగాఁ దెలియబ్రాయత్తింతము.

సరోజమ్మా! చూడు — మనము కడుపునిండ నొక్కసారి తిన్నంతనే మఱి బుతికి యున్నంతకాలము ఆఁకలి వేయకుండునా? ఉండడు; ఆలాగుననే, యతిగహనమైన యాత్మత్తత్త్వమును గేవలమొకసారియే యాలోచనమునఁబెట్టినంతమాత్రానబ్బువదునా? మాటిమాటికి దీనిగూర్చిన యాలోచనానుశీలనములు చేయుచునే యుండవలయును. (అనుశీలనమనఁగా — తఱుచు అభ్యాసము). కనుక నిట్టి విషయమును బలుసారులాలోచించుటకు మనము బాధ్యతము గదా.

సరె; ఇది విను; పరభావమును గూర్చి కొంత విన్నాను. అదిగో, దాని యద్వితీయమైన యంశమందు స్వభావముగా లీలాకై వల్యవశమున (కేవలవిలాసముచే) ఒక యహంబోధము (నేను అనుజ్ఞానము) వికసించును. ఏవిధముగా వికసించు నను ప్రశ్నము వేయకు. ముందుగా దాని నెఱుంగఁణాతము. ఓపికపట్టి నాసాందర్భ్యలహార్యనువాదము ద్వితీ యము ద్రిణమున తత్త్వవివరణము చూడు. కొంత తెలియును, ఇప్పుడు మిానమఱమున మాటాడుచున్నాను గనుక విను. ఆపరమభావ

మందు, అహంబోధము ఉఱుకక మున్న, దాని స్వరూపము అవాజ్ఞానసగోచరము. ‘నేను’ అను మాటలే అహంబోధము. ఇదె బహుత్వసంకల్పమునకైన ప్రథమశక్తి (ఇచ్ఛ) స్పందనము, పుట్టినతోడనే ఆఘటనఘటనపటీయసి మహామాయ ప్రకట యగును. అదిగో — ఆ ప్రప్రథమమైన అహంబోధప్రకాశము మొదలుకొనియే, ఈపంచభూతముల, పాంచభౌతికపదార్థముల పర్వంతము, మత విరామావ్యాప్తిపర్వంతముతోగూడ మహామాయాప్రకాశమగును. ఈమహామాయయే యెంతదాక సిరయై, స్పందనము లేనిదై, అనగా క్రియాశక్తిరహితయై యుండునో అంతదాక, పరమాత్మా—బహ్నము—నిరంజనము, మున్నగు పదమాలతోఖసిద్ధయగుచున్నది. ఎప్పుడు శక్తిరూప వికాసమారంభమగునో, యప్పడె దాని పేరు మహామాయ యైనది. తొల్లూలనేయహంబోధము వికసింపజ్ఞాచ్చేనో, ఆ ‘నేను’ మహా — ఏకము. అప్పుడు రెండవ నేను లేదు. అద్వితీయమై యుండిన ‘నేను’ సకు, ఇచ్ఛ (సంకల్పము) (“సోంకామ్ యతా బహు స్వామ్”) అని గ్రుతి) కలిగినంతనే, అది బహుత్వభావముతోబ్రకటమగును. బహుత్వపూర్ణాటులాడుకొనును; అదె జగన్నాటకము. ఆనందమే దాని స్వరూపము. కావున సీబహుత్వలీలలోపల సైతము, అభిండానందము అభిండితభావముతో నున్నది. ఈ బహుత్వమునకైన యిచ్ఛ పోదము చోచే మనస్సు. మనసు లేక సంకల్పము కాంజాలదు గదా. ఈమనోమముయైన మన యమ్మ పూర్వపూర్వకల్పముల సృష్టిబీజముల నింతదాక గుప్తముగాదనగర్భరూపముగా ధరించి యుంచి, యిప్పుడు మఱల వానిని బ్రసవించినది. ఈ బహుత్వసృష్టికి నిమిత్తోపాదానకారణ ములు రెండును అమ్మయే. ఆ బహుభావసంకల్పము చేసినది

“నేను”. ఆనేనే బహుత్వమునొందెదనని సంకల్పించినది గాని నిమిత్తకారణమైనది. కామమతోగూడిన సర్వశక్తిసంపన్న గావున నిపుడు ‘నేను’ కాముడు — కామేశ్వరుడు—కామేశ్వరి. ఆమేయే వాయువు, అగ్ని, జలము, ఘ్నలము, సూర్యుడు, చందుడు, అణువు, జీవాణువు, పరమాణువు, కీటము, పతంగము, పశువు, మూనవుడు, దేవతలు, ఓహో! ఇదేమి-అదేమి-ఇంకేమేమో యయునది. దిక్కులు, కాలము, కర్మము, ధర్మము, అధర్మము, కామము, క్రోధము, లోభము, మోహము మున్నగు శత్రువులు, దయాశౌచశాంత్యదులైన మిత్రులు— ఒకటేమిటి—అన్నియుదానే యైపోయినది. అనంతకోటిబ్రహ్మం డాకారమతో ఆత్మప్రకాశము చేసికొన్నది. ఈ బ్రహ్మం డాకారస్థల్చి కనువైన పంచభూతాదికమైన సరకుగానుం దానే యైనది, కావున, ఉపాదానకారణమునుండానే యైసది. అనగా నన్నియుందానే యైపోపుటచే శవపర్యంతముంగావలసి వచ్చినది. చేతన్యమే దాని స్వరూపము. అంతే గాక, ఆనందపేరణము చేతను, స్నేహము మిగుల నిండి యుబుకుటచే జడపర్యంతముం గావలసి వచ్చినది. ఆ తానే ‘నేను’. ఈకారణముచే దానికల్పితమైన అణుపరమాణువుల వఱకు ‘నేను’ అనెడి జ్ఞానమతోనే మెలుగుచున్నది. గాన, అది సముద్రమువలెనున్న “నేను”. ఈజీవజగత్తు దానియందలి తరగలవలెనున్న “నేను”.

ఒక లాంతరు, ఏడురంగుల యద్దములతో నమర్పించి యున్నదనుకో. నడుమ నొక దీపపువుత్తి వెల్లుచున్నది. ఈ యేడురంగుల యద్దపుముక్కలలోనుండి వెలుగొక్కాటే, యేడు విధములుగాంబ్రకాశించుచున్నది. సరిగా నిదే విధముగాంబ్రతేయక జీవుని యందును ఆ యొక్క (అద్వితీయమైన) అహంబోధమే.

(నేను అనుభేదించి) యొప్పుచున్నది. వాస్తవముగా నది, ఒక్క నేనే యైనను, అనేకజీవులందనేకమైన నేనులుగాఁదోఁచు చున్నది.

ఇంకను, ఓపికతోఁబ్రయత్తింతము. సరే; ఈ బహుత్వముతోనున్న ‘నేను’ (మూలమందు పలు నేనులులేకున్నను అనేకభావములతోఁబ్రకాళితమగునది ఒక్క ‘నేనే’ సుమా) అనుదానికి వ్యాప్తిగాఁబేరుపెట్టినపుడు “నేను—జీవుడు” అనియే కథా.

ఒక నిలువుటద్దము వేయి ముక్కలయినది. నిలువుటద్దముగా నున్నపుడును అందు నీరూపు గానవచ్చినది. ప్రత్యేకములైన అద్దపు ముక్కలందును నీరూపు గానవచ్చినది. నమష్టి నిలువుటద్దములోని నీరూపే ఈశ్వరుడు. చిన్న యద్దపు ముక్కలోని నీరూపే జీవుడు. అనుకో.

ఆ (యద్వయ) నమష్టి నేను పేరే ఈశ్వరుడు. ఈశ్వరుడైందుకనవలయును? ఈశ్వరుడైనఁగా సర్వసమర్థుడు. ఈబహుత్వసృష్టియు, దాని స్థితియు, ఆ నేనునందే జరుగుచున్నది. ఎప్పుడు నేను “మఱి నేను బహుత్వభావముతో వెలయ”నని యిచ్చించునోయపుడే సృష్టి తెగిపోవును. ప్రలయమారంభమగును. ఇందుచే సృష్టిసీతిప్రలయకర్త యిశ్వరుడు. ఈచుంశమునకుఁబూర్యమందుజెప్పబడిన పరమాత్మన్యస్వరూపమునకే శక్తిరూపవికాసమందరు. ఆపరమాంశము పేరే శక్తిమంతుడు. అహంకారాధతోనారంభించి, యనేకభావములనొంది ప్రకాశించువాడు. అతని జగద్ధారణాప్రలయాదికార్యాంశమునే శక్తియనిరి. ఆశక్తియు శక్తిమంతుడును వాస్తవముచే నభిన్నలనియే యెన్నిసారులోనీకుజెప్పిన ప్రతిసిద్ధాన్మునే మఱల నీకిపుడు తలంపించితిని. సూర్యని ప్రకాశశక్తి యని, యగ్ని దాహకశక్తి యని,

యూరక యిట్లు నోరితోజెప్పికొందుము. చెస్పినట్లుగా నమాత్మట్లు యెన్నడును భేదానుభవమునకుడగియుండదు. అట్టి శక్తికొంతుల భేదము కేవలమాఖాకవిచారముతో ననఁబడునదే. ‘రావుపుశిరస్సు’ అన్నంతమాత్రాన రావు శిరస్సులు వేర్యేఱు కూనటులే, పరమాత్మయుఁదచ్చుక్కియు నభిన్నలసియే యెఱింగి మఱువరానిది.

ఉండనీ — ఇప్పుడు మన యూలోచనములోఁదేలినది— ‘నేను’ అనుదానికి మూడు రూపములని కదా. ఒక నేను జీవుడు; ఒక నేను తశ్వ్యరుడు; మూడవ నేను పరముడు (పరమభావము). ఆ “నేను” కే “సః” యని వేరు. ఏమన నది కేవలమప్రత్యక్షము. మొదటి జీవుడు ‘నేను’ కు అహామ్ అని వేరు. ఆ ‘సః’ యు, ఈ “అహామ్” ను రెండునెప్పుడు ఏకమై పోవునో (అనఁగా, ఈ “అహామ్” తాను “సః” గాఁదెలిసికొని, ఆనిక్కప్పుడెల్చియందు నిల్చునో) అప్పుడు జీవుడు బ్రహ్మస్వరూపమునుబకాశితుడగును. ఈ యైక్యము మూలముగానే సమాధి, సమాధియే ‘అహామ్’ను ‘సః’గాఁజేసి వేయును. కావున సమాధి తనను సోంహామ్ అనుచుంచితము చేసికొన్నది.

ఈవిధముగా మనము “సోంహామ్” అను దానిని గూర్చి యెటులు తెలిసికొంటిమో యటులే యంకను మఱికొంత తెలిసి కొనడగి యున్నది. చూడు.

“నేను జీవుడను” అని నీవనుకొనుచున్నావే, యది వా స్తవమింతయును గాదు. నేనిచ్చిన లాంతరుదృష్టాన్తమును స్ఫురించుకోఁగలవా?

“నేను ఒక జనమాత్రుడను.” “నేను” అనినచో ఈశ్వరుడనియు నర్థమగును. “నేను” అన్నంత నీదేహామే యను

నజ్ఞానము జీవునందలి విశేషము; కార్యముచేతను నదియే, “సః” తోగూడ “ఆహామ్” చేరుట యన్నదే, పరముతో నీశ్వరుడు చేరుట యన్నచో సరిగా నుండును. ఇదిగో, సాధకా! చేరుట యన్నపుడు రెండు భిన్నవస్తువు లొకచోటుగూడుకొనుట యని మాత్రము తలపవలదు. జీవభావముతోనైన యజ్ఞానముచే బుట్టున “నేను” ఈశ్వరభావముతో బ్రథాళించు యథార్థమైన “నేను” రొఱుక్క లోతును దెలిసికొనగానే (ఉషణము నెఱింగఁగానే) జీవేశ్వరుల యేకత్వము సంఘటితమగును. పిదప నీశ్వరభావముతో వెలయు “నేను” పరమభావమునకుఁగొంపోఁఱడగానే పరశుశ్రూరుపార్థము (మోతుము) లభించును. జీవుడు పరమభావముతో వెలయునన్నంతనే మధ్యవర్తిస్వరూపమైన “ఈశ్వరుడునెడి నేనును అతిక్రమించి కాజూలుడు. జీవుడు తోలుత నీశ్వరుడు కావలయును. ఈశ్వరుడు పరమభావముచు బొంద వలయును. ఇదే ముక్కె. ఇదె మూలతత్త్వము.

ఇందుచే మనమేమి తెలియఁగలిగితిమి, సరోజా! జీవునకు సాధ్యము ఈశ్వరుడనియు, పరమభావము సాధ్యము కాదని యును గదా. ఆపరమభావము సాధ్యసాధనాదిసర్వమునకు నతి తము, కావున నుపాసనము సాధన మున్నగునవెల్ల నా మధ్య వర్తి (ఉశ్వరుడు) యవస్థయందే సిద్ధమగుననియుఁగదా. జీవుడు ఎటులో ఈశ్వరుచూపనిశిష్టుడు కాఁగలఁడేని వాస్తవముచే, అహంకారమైనపున్నసంధానము నొందును. జీవభావముతో, ప్రకాశించుచున్న “నేను” ప్రతిబింబమాత్రమే. కావుననే చండి పాతమందు “యా దేవీ సర్వభూతేషు చాయారూపేణ సంస్కితామను స్తునై సమస్తునై సమస్తునై సమౌనమః” అని వర్ణింపు బడినది. యథార్థమైన “నేను” సృష్టిసితిప్రలయకర్త. సర్వజ్ఞము.

పర్వేశ్వరము. అపారకృపాసింధువు, స్తోహమయము. నిగ్రహాను
గ్రహాసమర్థము. ఏకాంశాశ్రయము. ఇదే అత్మరపురుషుడు.
జీవుడనెడి ‘నేను’ తీరపురుషుడు. కారణమేమందువా? అదు
ములో మఱుగుపడియున్న ప్రకాశరూపమైన ‘అహామ్’ లొలఁగి
పోయెనేని ఆప్రతిభింబరూపజీవుడుండడాలఁడు; గాన మున్న
చెప్పినట్లు ‘నేను’ అన్నఁడి కేవలము తల్లియే. మన తల్లి ‘నేను’
రూపమైన ఆహమ్యుయగా సున్నది. కావున నామే సర్వాంగము
లందును ‘నేను’ (అహామ్) వికసించుచున్నది. ప్రత్యేక
పరమాఖాలవ్యవసందును, ‘నేను, నేను’ అనుచు వ్యక్తయగుచున్నది.
ఏమహాన్—విభాగాల్—అయిన ఆ ‘నేను’ అనెడి సముద్రమునుండియే
యా చినచిన్న బుడగలు లేచుచున్నారో, ఆ ‘నేను’ యొక్క అను
సంధానమే సాధన యసబడును. (‘మనసాధానమనగా విడువక
వెదకుట, లేదా, దానిఁజేరఁబ్రయత్తిగచుటన్నను దప్పాలేదు).
ఆ ‘నేను’ నందలి రుచికే భక్తి, ప్రేమ యని పేరు. ఆ ‘నేను’ను
దెలిసికొనుటకే జూసమని పేరు.

సాధకా! నీసాధన తత్త్వమయము కానన్నాట్లు అనగా,
ఆత్మానుసంధానయుక్తము కానన్నాట్లను, నీరసముగా మెల్ల
మెల్లగా నాగును. అందుచేతనే ఆత్మసంవేదనమను గ్రంథమఁడు
“పూజాధ్యాహజపాదీని నామసంకీర్తనాని చ। అహందేవవియు
క్తాని వికలాన్యాహ బ్రహ్మవిత్ ॥” పూజయే కానీ, ఘ్యానమే
కానీ, జపమే కానీ, నామసంకీర్తనమే కానిమ్మన్న, నీవు చేయునది
“నేను వేఱు, దేవుడు వేఱు” అను బుద్ధితో నయ్యనేని, యా
నీచేపులన్నియు లోపనహితములే; పూర్ణములు కావు. అనగా
ఒంర్ళాఫలదాయకములు కావు. అహందేవయుక్తమన నిదియే,
‘నేను’ సాధ్యము, ‘నేనే’ పూజ్యము, ‘నేనే’ ఉపాస్యము.

ఎన్నాల్లు, ఈ ‘నేను’ను నిడిచి పాఠకుడు ముందండ వేయుచున్నను, అతడు అన్నాల్లు “నేను” పూజనే చేయుచున్నాడు. గాని యది విధిపూర్వకమైన పూజ కాదు. కావుననే శ్రీకృష్ణభగవానుడు గీతలో “యేషప్యస్యదేవశ్చ భక్తా యజ్నే ప్రథమాన్వోతః । తేషమి మామేవ కొండే సా యజ్న్యేధిపూర్వకమ్ ॥” “అహం పో సర్వయజ్ఞానాం భోక్తూ చ ప్రభురేవ చ” ఇత్యాదివాక్యము లన్నాడు.

ఇంతేల — సంధ్యానామకగాయత్రిని బ్రహ్మక్తి నుంచి సింపుడని యుపసయనసంస్కారము చేసి “న భిన్నం ప్రతి పద్యేత గాయత్రీం బ్రహ్మాణా సహా । అహం బ్రహ్మాత్మ్య పాసీత విధినా యేన కేసచిత్ ॥” గాయత్రిని జపధ్యానపూజా సంకీర్తనాములచే నెఱులారాధించినము “అహం బ్రహ్మాసీత్తుతి” మహావాక్యరము భూపదకుండునటులు (అహందేవవియుక్తము కానటులు) యజింపుడనియే గదా వసిష్ఠారద్వాజాములు ద్వైజ భాలురకుఫదేశించిరి. మఱియు “అనన్యశ్చింతయంతో మాం యే జనాః పర్యాపాసతే । తేషాం సిత్యాభియుక్తానాం. రైశాగ్రమేషమం వశమ్యసామ్ ॥” అనెడి కృష్ణభగవానుని ప్రతిజ్ఞావాక్యమందు “అనన్యశ్చింతాపంతః” అనుషపుడు, “నాకంషే బరమాత్మ వేత్తు” అను చిత్తించు పూర్వే సిత్యయోగులని కదా యద్దము.

“ఈ ‘నేనే’ తణ్ణుడను; సర్వయజ్ఞముల భోక్తనునేనే; ప్రభువను నేనే; యెవ్వడేపూర్వాతపుగర్మనూచరించినను దాని భోగించువాడను నేను. జీవుడో ! యెందాడ నన్నె ఆంగో, నన్నుదరింపవో అందుఁడి నీపు జన్మమృత్యునుఃఖయాటన యనెడి తిరుగటిలోబడి పిపడియై పోవుచుందువు. నేను సర్వజీవుల హృదా-

యమందును బ్రాహ్మరూపముతో నున్నాను. నన్నెవఁడు లైలియ లేడో, వాని మించిన దురాచారి మానవకోటిలో మఱి లేదు. ఇంతకంటెను దురాచారి వ్యక్తియు నన్ను భజింపగ్గొచున్నాడు. వాని నేను రణ్ణింతును. ఈ నేనే హైష్టవుల రాధాకృష్ణుడను; శైవుల శివుడను; శాక్షుల శత్రువుని; గంభిరతున్నాల గంభిరుని; సారుల సూర్యుడను; ఈ నేనే సాకారమైన విశ్వరూపము. భక్తభక్తివిశేషమును ఒట్టి శిష్టరూపముతో నేనే తూచిర్చి వింతును. ఈ నేనే రూపాతీతము; సిరంజనము. ఎందూక జీవుడు ‘నేను జీవుడు’నను తెల్పితోనే యండి, ‘ఈశ్వరోఽహామ్’ అను దానిని పృథగ్గావముతో నుసాసించునో అంశదాక నన్ను వాడు పొంద లేదు. పొందునుపాచుమును మఱి లేదు,” ఇవి భగవంతుని మాటలు; అమ్మ మాటలు.

సాధకా! “నేను జీవుడను గాను” అను మాటనే తలంచుకొనుచుండుము. “నేను జీవుడు”నని యథిమానముతో మబ్బుచుండు” వాని యందలి నేను అమ్మ, మైపోవును. అమ్మ యెన్నుడును జీవుని నిడిచియండఱోను. సాధకుడా! జన్మ జన్మాంతరములనుండియు “నేను” (అమ్మ) జ్ఞానసాధముగా హృదయమాదుండి, అజ్ఞానసారముగా సర్వరూపముగానుండి నిను బోషించుచున్నది; ఆదరించుచున్నది. నెయ్యముతో నాళ్ళ యమిచ్చి పెంపొందించుచున్నది.

ఇంతదాక సీవెత్తుంచుకున్నను వణి లేదు. ఇప్పుడు మను శ్శ్వాడవైనావు. ఇప్పుడైనను సీయమ్మను సీను గుర్తింపవా? మహాదుఃఖముతో నున్నానుచుమా! “అవజానంతి మాం మూర్ఖా మానుషీం తనుమాశ్రితమ్” (గీత. 9-11) మనుజాలారా! మింగు నన్ను మివుల నవమానించుచున్నారు. మింగు.

నన్నంత తిరస్కారము చేయదురో, మిాకు నేనంత గుప్తగానే
(తెలియబడకే) యుందును. సిగ్గుతో మెగము దించుకొని
ఉరక కన్నిరు నించుచు, కొదుకులారా! యనుచు మిా వెను
వెనుకనే తిరుగుచున్నాను. మిారు నన్నపుడాదరింతురో, యెప్పుడు
మాయమార్ఘ! యని గొంతెత్తి పిల్లురో యను నాశ్చతులో
నున్నాను. మిారు రేవగట్టు “నాది, నాది” యనుచున్నారే —
అభిమానరూపిణినై న నామానమందే యథిమానముంచి మెలగు
చున్నారనుచే కదా యది. “నాది” యన సంస్కృతమున
‘మమ’ — ‘మిారు మమ’ యన్నాను, అమార్ఘ! అమార్ఘ! యన్న
పిలుపే యగును. (మః కాలీ వసుధా చంద్రో లక్ష్మిరార్ఘతోగ్ర
బంధనే — తంత్రాభిధానము.) గాని నావంక నొక్కసారి చూచి
మిానోరారఱబిలువుఁడు. కొదుకులారా! ఎంతకాలము శిశువుతై
యుందురు? నన్న అమార్ఘ! యని పిలువుఁడు. నన్న జేరుదురు.

అమార్ఘ! సరోజా! అహంత త్వము నెఱింగుట్టకై
యనేకవిధముల యాలోచనము చేసినంతమాత్రాన శ్రమలేదు.
చీకాకులేదు ఈ యాడుమగ సాధకులయందొక యిరువురై నను.
నేను జెప్పిన సాధన చేయగల్లుదుచేసి, యా గోపీయములు.
ప్రకాశింపజేసిన శ్రమ కానరాదు.

అమార్ఘయా! ఇదిగో — యది మఱువుమా; ‘స్తోత్ర
హం’ అగుటకుబైని జెప్పిన దానికంటే నుంచుము మఱి లేదు.
‘స్తోత్రహం’ సిద్ధింపదేసి జననమరణప్రవాహమువలన మఱి తేల
లేరు. మనము జీవభావముతో “నేను — నేను” అనుచున్నామే,
యది వాస్తవికమైన “నేను” కాదు. “నేను” అనునదొక్కఁలే.
భిన్న భిన్నపాధులయందు భిన్న భిన్నముగా బ్రతిధ్వనించుచు,

ఆయుక్క “నేనే” దేవమనుష్టతిర్యగాద్యకారములాదు వెలయుచున్నది. ఆయైక్కమైన ‘అహామ్’నే శరణమేంచుము. అదె అష్ట.

“సర్వధర్మార్థమ్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం గ్రహ | సర్వరూపములందును, ఏ ‘నేను’ యొక్క ప్రతిబింబమును జూచుచున్నారో, ఆప్రతిబింబమును విడిచి, అన్నింటిలో ననుస్మాయతమైన (సమముగా నల్లుకొనియున్న) ఆ ‘నేను’నే నూత్రయింపుము.

అహం త్వా సర్వపాపేభ్యు మోక్షయహ్యామి మా తుచః॥”

(గీత. 18 - 66)

నేను మిమ్ములను సర్వపాపములను లిపించుతును. శాస్త్రమైందారముక్కిణ్ణైతమాదు — సోంహంర జ్యమందుజేర్తును; దుఃఖంపకుడు అను స్తోంగా చూచడమత్తుక్కిరూపామృతవాణి యొవ్వరిలోజుక్కగా ననుభూతమగులో, వారె నిజముగా నీభూపముతోదల్లినెననన్నె గుటున్నా నెంచి యాదరించి, సాచరణములందె యాత్మార్పణము చేయటకై శక్తిపంచనము చేయకపాటుపడుదురో వారికొఱకే యూ వ్యాసము.

అమ్మా ! సరోజా ! మఱి రెండు ముక్కులు. మఱువకు. సమాధిధర్మము ఆత్మానుసథాసము; మనోధర్మము చాంచల్యము. విశ్వవాయిప్రేమముయాత్మదర్శనము దేని యుద్యేశ్వమో అదె సమాధి. పూర్తిగా మాత్రాభావముందు మునిగి పోక, దేవత్మాబోధ సదలిపోక యది యసాభవము. పెన్నతల్లి ! సంసారము సముద్రము, బ్రహ్మము సముద్రము. ఈసముద్రమును దాటించి యాసముద్రమునజేర్చుకైన తెప్పు ‘సోంహంభావసమాధియే.’ ఆతెలినియు నొక సముద్రమే. అది పొందుటకైన సాధవప్రక్రియయు సముద్రమే. ఈ సముద్రవర్ణము చేయ నాతరము కాదు.

సరోజా ! కాద్యమై నీవు ప్రాసిన మూడు ముక్కలకే
నీముద్ద చెల్లించుట కింతగంథము పెరిగినది. నా ప్రాతలోని
ముడిమాటలు ఆచరణములో నుంచుకోమాన్న.

అమాన్ ! అమాన్ ! అమాన్ !

శ్రీ గురుః సర్వకారణభూతా శక్తిః (శ్రుతి.)

ఛమ్ తత్ సత్

ఇది

శ్రీకాకుళవాసి, హరితసగ్రాంతుడు, శ్రీ ప్రియాసందనాథాపర
నాముడు, ఈశ్వర సత్యనారాయణశర్మ ప్రాసిన
సోంఖావ సమాధినిగూర్చిన
వ్యాసము.

చీకు

శ్రీ మాత ప్రార్థన

(‘విజయాగటికే’ అసు నొణమెట్టు)

పల్లవి	కామేశ్వరీ కాత్యాయనీ	॥ కామే॥
అ. పా	సోమజేఖరురాణీ పావనీ	
	భ్రమరాంబ నాభమల్లిబౌపు	॥ కామే॥
చరణం	ఫాలలోచనీ పాలిబడితి దేవి	
	పాలింపవే బాలత్రిషురసుందరీ	
	కలుషహరిణీ కమలలోచనీ	
	జాలమేలనమ్మా జనని నన్నుబ్రోవా	॥ కామే॥

—:0:—

(కృత్యాణి - ఆధితాళం)

పా	శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ కృపాకరి	॥ శ్రీ॥
అ. పా	సరోజనయనీ శర్యాణి వాణి	
	నారాయణీ అంబా నాదస్వరూపిణీ	॥ శ్రీ॥
చా	“ఏం” కారరూపివి అఖిలాత్మవాణివి	
	“క్రీం” కారమూర్తివి సకలార్థదాయివి	
	“స్వాం” కారవ్యాపివి సకలాత్మవాసివి	
	ఓంకారశక్తివి ప్రీంకారదేవివి	॥ శ్రీ॥

ఇట్లు,

శ్రీ మాతసేవకుడు

జి. ఆంజనేయప్రేషి

366/11 శాణాలప్పథి, చిత్తూరు.